

Datum

14 juni 2018

Jaarstukken AGV 2017

Inhoud

1. Inleiding en leeswijzer	5
2. Beleidsontwikkeling en -beïnvloeding	6
3. Samenvatting	15
3.1 Programma's	15
3.2 Uitkomsten jaarrekening 2017	17
3.3 Kerngegevens	21
4. Jaarverslag 2017	22
4.1 Programmaverantwoording 2017	22
4.1.1 PROGRAMMA 1 : VEILIGHEID	23
4.1.2 PROGRAMMA 2 : SCHOON WATER	28
4.1.3 PROGRAMMA 3 : VOLDOENDE WATER	40
4.1.4 PROGRAMMA 4 : OP EN OM HET WATER	46
4.1.5 PROGRAMMA 5 : DRAAGVLAK	50
4.1.6 PROGRAMMA 6 : ALGEMEEN	52
4.1.7 PROGRAMMA 7 : DUURZAAMHEID	54
4.1.8 PROGRAMMA 8 : BELASTINGOPBRENGSTEN	57
4.2 Paragrafen	58
4.2.1 Ontwikkelingen sinds het vorig begrotingsjaar	58
4.2.2 Incidentele baten en lasten	60
4.2.3 Onttrekkingen aan bestemmingsreserves en voorzieningen	61
4.2.4 Waterschapsbelastingen	61
4.2.5 Weerstandsvermogen	62
4.2.6 Financiering	66
4.2.7 Verbonden partijen	70
4.2.8 EMU-saldo	72
4.2.9 Wet Normering Topinkomens (WNT)	73
5. Jaarrekening 2017	74
5.1 Exploitatierekening naar programma's	74
5.2 Exploitatierekening naar beleidsvelden/beleidsproducten	75
5.3 Exploitatierekening naar kostendragers	76
5.4 Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten	78
5.5 Balans en toelichting	87
5.5.1 Balans vóór resultaatbestemming	87
5.5.2 Toelichting op de balans	89
5.6 Waarderen, activeren en afschrijven	98
5.7 Controle verklaring van de onafhankelijke accountant	100

BIJLAGEN

1. Staat van immateriële vaste activa
2. Staat van materiële vaste activa
3. Staat van financiële vaste activa
4. Staat van reserves en voorzieningen
5. Staat van vaste schulden
6. Staat van personeelslasten
7. Berekening renteomslagpercentage
8. Kredietstaat
- 9a. Kostenverdeelstaat
- 9b. Netto kosten per beleidsproduct
10. Realisatie oninbare vorderingen
11. Opbrengst Belastingheffingen
12. Overzicht moties en amendementen

Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken 2017. De laatste jaarstukken die worden aangeboden aan het huidige Algemeen Bestuur. In maart 2019 vinden de verkiezingen voor de waterschappen plaats en gaat een nieuw gekozen bestuur verder met de uitdagingen waar we als waterschap voor staan.

2017 was een politiek bewogen jaar met de Tweede Kamerverkiezingen en het aantreden van een nieuw Kabinet. Een Kabinet met nadrukkelijke ambities op het gebied van klimaat. Ambities die ons waterschap kansen bieden. Het Kabinet wil dat binnen het Deltaprogramma meer dan ooit de nadruk wordt gelegd op het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten van Nederland. En er wordt al gewerkt aan een Klimaatakkoord en aan een bestuursakkoord klimaatadaptatie. Mooie ambities. Toch zijn er op het vlak van de financiering nog veel vraagtekens.

De keuzes van het Kabinet op het gebied van klimaat sluiten goed aan op de onderwerpen waar Waterschap Amstel, Gooi en Vecht meer aandacht aan gaat geven tot het einde van haar bestuursperiode in 2019. Zo is in de Midterm review besloten om extra in te zetten op Public Affairs, klimaatadaptatie, het bevorderen van het waterbewustzijn en de samenwerking in de regionale (afvalwater)keten en de samenwerking internationaal.

De bestuursperiode is ruim over de helft en het Dagelijks bestuur kijkt met tevredenheid terug op wat er het afgelopen jaar is bereikt en wat er is gedaan om ook tot aan het einde van deze bestuursperiode door te kunnen pakken.

In 2017 zijn er belangrijke stappen gezet om ervoor te zorgen dat onze dijken veilig zijn en tegelijkertijd zo weinig mogelijk impact hebben op de omgeving en omwonenden. Naast het toepassen van damwanden zetten we in op verschillende alternatieve en innovatie technieken die de impact op de omgeving verder verkleinen. Te denken valt aan het toepassen van dunnere damwanden en het versterken van de dijk door het toepassen van vernageling. Waterschap Amstel, Gooi en Vecht is enthousiast over deze ontwikkelingen en gaat deze technieken in pilotprojecten toepassen.

Ook is er in 2017 verdere invulling gegeven aan het programma Waterbewust. Zo is begin 2017 een start gemaakt met extra aandacht op de website voor de cultuurhistorische en recreatieve parels. De VaarwaterApp is vernieuwd en uitgebreid naar het gehele gebied van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Ook is gewerkt aan diverse recreatieve themaroutes, waaronder een fietsroute langs objecten van ons waterschap die behoren tot de Nieuwe Hollandse Waterlinie. In 2017 hebben we ook onze officiële steun betuigd voor de aanmelding van de Nieuwe Hollandse Waterlinie als UNESCO Werelderfgoed en het Pact van Ruigenhoek.

In de zomer van 2017 is er meer geld vrijgemaakt voor onze ambities op het vlak van klimaatadaptatie. Deze ambities zijn hard nodig, want klimaatverandering, hoosbuien en langere perioden van droogte stellen ons voor grote uitdagingen. Onze inzet past ook bij het maatschappelijk besef dat het anders moet en we hier alleen samen met inwoners, bedrijven, andere overheden en sectoren een passend antwoord op kunnen geven.

Een andere mijlpaal om trots op te zijn is het ondertekenen van het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen in het najaar van 2017. Een unieke kans om samen de ecologische waterkwaliteit in het Vechtplassengebied sterk te verbeteren en de doelen voor schoon water (KRW) en natuur doelen (Natura2000-doelen) te realiseren.

Ook kijken we met tevredenheid terug op de beeldvormende bijeenkomsten die met het Algemeen bestuur en betrokkenen hebben plaatsgevonden. In 2017 hebben we met elkaar gesproken over de strategie microverontreinigingen en de peilnota. In 2018 zijn we hier mee doorgegaan en kijken we hoe deze bijeenkomsten nog beter kunnen vormgeven en organiseren.

De periode van laagconjunctuur ligt achter ons. Het waterschap merkt dat ook bij het in de markt zetten van haar projecten, onder andere door stijgende prijzen.

We hebben het jaar 2017 met een positief financieel resultaat van circa € 5,6 miljoen kunnen afsluiten.

Het Dagelijks bestuur bedankt het Algemeen bestuur, de uitvoeringsorganisatie Waternet en een ieder die een bijdrage heeft geleverd aan het resultaat van 2017.

Namens het Dagelijks bestuur,

Peter Smit
Portefeuillehouder Financiën

1. Inleiding en leeswijzer

Hierbij bieden wij u ter vaststelling aan de jaarstukken 2017 van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

Verslaggeving

Volgens de verslaggevingsregels bestaan de jaarstukken uit een jaarverslag en een jaarrekening. Het jaarverslag bevat de programmaverantwoording en de verplichte paragrafen. Deze verantwoording treft u aan in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 bevat de jaarrekening, die tenminste moet bestaan uit:

- a. de exploitatierekening naar programma's;
- b. de exploitatierekening naar kostendragers en de toelichting;
- c. de exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten;
- d. de balans en de toelichting.

De voorliggende jaarstukken voldoen aan de eis dat de indeling van jaarverslaggeving identiek is aan de begroting. Omdat het jaarverslag een verantwoordingsrapportage is ten opzichte van de begroting 2017 wordt in de toelichting op de investeringen alleen ingegaan op de verschillen tussen de realisatie in 2017 en de begroting 2017. Op de verschillen tussen het door het AB toegekend krediet en de eindrealisatie wordt na de afsluiting van het krediet ingegaan, in de vorm van een project/kredietevaluatie. Een verslag hiervan wordt opgenomen in het jaarverslag.

Het is verplicht om jaarcijfers onder de verschillende exploitatierekeningen te presenteren en toe te lichten. Daardoor is het onvermijdelijk dat een onderwerp op een aantal plaatsen in de jaarstukken aan de orde komt.

Over- en onderschrijdingen zijn incidenteel, tenzij anders vermeld.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een overzicht van beleidsontwikkeling en beleidsbeïnvloeding. In hoofdstuk 3 wordt een samenvatting gegeven van de programma's en de uitkomsten van de jaarrekening.

Hoofdstuk 4 bevat het jaarverslag met de programmaverantwoording. Per programma zijn naast de geplande doelstellingen, beoogde effecten en eventueel indicatoren de bereikte doelstellingen en effecten toegelicht.

De (wettelijk) verplichte paragrafen staan aan het einde van dit hoofdstuk.

De toelichting op de jaarrekening staat in hoofdstuk 5. Deze bestaat conform het Waterschapsbesluit uit de verschillende exploitatierekeningen en de balans.

Aan de jaarstukken is een aantal bijlagen gekoppeld voor nader inzicht.

2. Beleidsontwikkeling en -beïnvloeding

Bestuurlijke ontwikkelingen

Politiek bewust

Bij de waterschapsverkiezingen in 2015 is gebleken dat een groot deel van de kiezers niet weet welke politieke beslissingen een waterschapsbestuur neemt en wat de politieke verschillen zijn tussen de politieke partijen die actief zijn in het waterschapsbestuur. Bij de vaststelling van de programma-aanpak Waterbewust in april 2016 heeft het Algemeen bestuur besloten een werkgroep samen te stellen. Deze kreeg de opdracht activiteiten te bedenken om de politieke relevantie van het waterschapsbestuur bij de kiezer te vergroten. De werkgroep heeft in het voorjaar van 2017 een actieplan opgesteld dat in april in de commissie is besproken. De werkgroep is gekomen tot 5 acties:

- Aandacht genereren en politieke verschillen laten zien
- Stimuleren van het debat
- Meer communiceren
- Middelen beschikbaar stellen voor voorlichting en educatie doeleinden
- Experiment van maximale participatie starten

Na instemming door de commissieleden met het actieplan is direct gestart met de uitvoering hiervan. Zo is de AGV-website vernieuwd, maakt het waterschap actief gebruik van social mediakanalen en er zijn middelen ontwikkeld die door de bestuursleden gebruikt kunnen worden om de kennis over het waterschap onder inwoners te vergroten. Verder zijn maatregelen genomen om het debat te stimuleren door een aanpassing van de vergaderopstelling en de organisatie van beeldvormende sessies. Tot slot is er een werkgroep Amstelskwartier ingericht die de samenwerking zoekt met bewoners en ondernemers in het Amsterdamse Amstelskwartier.

Samenwerking in de regionale afvalwaterketen

Bestuurlijk Overleg Water AGV-gebied

In het Bestuurlijk Overleg Water AGV-gebied (BOWA) worden afspraken gemaakt over samenwerking in de afvalwaterketen. In 2017 zijn Waternet (drinkwaterdeel) en de drinkwaterbedrijven PWN en Vitens aangesloten bij het BOWA. De bijbehorende Mantelovereenkomst is aangevuld en op 29 november 2017 door het BOWA goedgekeurd.

De overeenkomst geeft de mate van betrokkenheid tot samenwerken aan, met behoud van ieders eigen verantwoordelijkheid. Hiermee wordt voldaan aan de richtlijnen van de landelijke organisatie voor de uitvoering van het Bestuursakkoord Water. De te ondernemen stappen moeten in 2020 binnen het gebied van AGV tot circa 8% minder meerkosten leiden (t.o.v. 2010). Deze reductie van kosten is te verwachten uit het slimmer omgaan met toekomstige investeringen bij het renoveren, vervangen en aanpassen van assets. Dit gebeurt door gezamenlijk projecten uit te voeren en effectief kennis te delen binnen het gemeentelijk platform Intergemeentelijke Samenwerking Rioleringszorg (Isariz).

Tegelijkertijd is het streven binnen de regionale samenwerking de (personele) kwetsbaarheid te verminderen en de kwaliteit van assets en hun functioneren te vergroten. In de afgelopen jaren is zo een brede basis gelegd voor de regionale samenwerking in de afvalwaterketen. In 2017 is het BOWA verbreed met samenhangende onderwerpen, die in de regio van belang zijn. Eind 2016 is in het BOWA besloten om focus aan te brengen op 4 thema's, die aansluiten op de actuele ontwikkelingen en uitdagingen in de (afval)waterketen. Dit zijn assetmanagement, (personele) kwetsbaarheid/organisatie, klimaatadaptatie en duurzaamheid. In 2017 heeft het besluit vorm gekregen. Themagroepen zijn samengesteld, bestaande uit bestuurlijke koppels (trekkers) met bijbehorende ambtelijke inzet. Deze vorm borgt de koppeling tussen BOWA en Isariz.

Bestuurlijke samenwerking met provincies en gemeenten/omgevingsvisies

De invoering van de Omgevingswet is in 2017 uitgesteld en zal 1 januari 2021 in werking treden. Een van de instrumenten uit de wet is de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie is een strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving. Deze visie gaat onder andere in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed.

De provincie Noord-Holland heeft in 2017 de ambities en doelen van Provinciale Staten voor de fysieke leefomgeving vastgelegd in het discussiedocument 'drie verhaallijnen: 'Gezond en veilig', 'Economisch duurzaam', 'Karakteristiek Noord-Holland' op weg naar de Koers NH2050'. De drie waterschappen in de provincie hebben in het voorjaar 2017 gezamenlijk verkend welke belangrijke thema's/onderwerpen een plaats moeten krijgen in de Omgevingsvisie. Daarbij is ook aangegeven wat van de provincie wordt verwacht en wat de waterschappen zelf

kunnen bieden. Met een brief is deze waterschapsbijdrage aan de provincie bekendgemaakt. In de Commissie van 21 juni 2017 is hierover met het Algemeen bestuur gesproken. Bijdragen van het waterschap en andere instanties zijn verwerkt in het document 'Koers NH2050'.

In oktober 2017 heeft Provinciale Staten een richtinggevend debat gevoerd over het koersdocument. In het debat lag de nadruk op het verantwoord en toekomstbestendig omgaan met klimaatverandering en bodemdaling.

Voor bijna alle fracties is dit een belangrijk ordenend principe voor de Omgevingsvisie. Het koersdocument is op 18 december 2017 vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

De provincie Utrecht zet in op een "beleidsarme" omzetting van hun huidige strategische plannen (streekplannen, waterhuishoudingplan en gerelateerde verordeningen) in een Omgevingsvisie. De provincie en de waterbeheerders hebben in 2016 drie "nieuwe" onderwerpen geagendeerd: microverontreinigingen, klimaatadaptatie en Omgevingswet. In 2017 zijn deze thema's omgezet in een "samenwerkingsagenda".

Internationale samenwerking

De internationale activiteiten van AGV worden uitgevoerd door stichting Wereld Waternet (WWn). WWn wordt gefinancierd door AGV, de gemeente Amsterdam en externe financiers. Externe financiers zijn o.a. het ministerie van Buitenlandse zaken, de Europese Unie en de Wereldbank. Er zijn drie belangrijke sporen: hulp, handel en kennis.

De hulp route loopt via 20 zogenaamde Water Operator Partnerships (WOP's). Een belangrijke mijlpaal hierin is dat het programma WaterWorX op 22 maart jl. officieel van start is gegaan. Dit is een samenwerkingsverband tussen de Nederlandse drinkwaterbedrijven en het ministerie van Buitenlandse Zaken. WaterWorX streeft er naar om 10 miljoen mensen toegang te geven tot duurzame watervoorzieningen. De ervaringen die WWn hiermee opdoet, heeft zij meegenomen bij het vormgeven van de 'Blue Deal' tussen de waterschappen en drie Nederlandse ministeries. Het doel van de Blue Deal is wereldwijd 20 miljoen mensen in 40 stroomgebieden beter beschermen tegen water, beter toegang geven tot water en een betere waterkwaliteit bieden. De betrokken partijen hebben op 1 november een intentie-overeenkomst getekend om de Blue Deal te starten.

Daarnaast zijn nieuwe WOP's gestart in Laos en Mali. Met de huidige alliantiepartners (Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Hoogheemraadschap Delfland, Stichting Waterproef) verloopt de samenwerking voorspoedig.

Een belangrijke mijlpaal voor het handel- en kennis spoor is de ondertekening van een samenwerkingsconvenant tussen Partners In Business Cluster ReCirc Singapore en 13 Nederlandse partijen, waaronder Waternet. Dit convenant verbindt de partners in de verkenning en realisatie van circulaire oplossingen op het gebied van slib- en afvalverwerking en grondstoffenterugwinning in Singapore en Nederland.

WWn heeft verder een actieve bijdrage geleverd aan de Amsterdam International Water Week (AIWW) door het organiseren, samen met Aqua4All, van de Sarphati Sanitation Awards en de bijbehorende workshop. Ook is het werk van WWn toegelicht in de diverse inhoudelijke workshops.

Tot slot merkt WWn een positief effect van de inspanningen: WWn wordt vaker benaderd om een inhoudelijke bijdrage te leveren aan evenementen, en krijgt regelmatig een verzoek tot kennismaking, onder andere door medewerkers van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, National Water Partnership, waterbedrijven, waterschappen en de ministeries.

Public Affairs

De complexiteit van de tijd waarin we leven vraagt om een intensieve samenwerking van het waterschap met bekende en nog onbekende partners. Er zijn steeds vaker zaken waarbij het waterschap afhankelijk is van besluitvorming door derden. Aan het waterschap de opgave om die besluitvorming dan in haar belang te beïnvloeden. Hiervoor is het noodzakelijk duidelijkheid te krijgen op welke thema's en met wie samenwerking wenselijk is en in welke vorm die samenwerking dan kan plaatsvinden. De strategische aanpak hiervan wordt belegd in een op te richten Public Affairs functie binnen de uitvoeringsorganisatie Waternet. Het programmaplan aanpak Public Affairs voorziet in de toevoeging van de benodigde kennis aan de organisatie en een verandertraject dat noodzakelijk is om die nieuwe werkwijze Waternet-breed vorm te geven.

In oktober 2017 heeft het bestuur de noodzaak voor een strategische aanpak Public Affairs onderkent en besloten tot inbedding van deze expertise binnen de organisatie. Door de aanloopfase en het niet direct succesvol zijn van de werving voor een kwartiermaker is in 2017 minder voortgang en besteding van middelen geweest dan voorzien.

Crisisbeheersing

Waterbewustzijn veiligheidsregio's

Samen met de veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland is gewerkt aan bewustwording van de overstromingsrisico's. In het veiligheidsbestuur van 20 maart 2017 is de gezamenlijke ambitie van AGV en de veiligheidsregio vastgesteld om de voorbereidingen op overstromingen te versterken. Ter uitvoering van deze ambitie zijn vier maatregelen benoemd:

1. impactanalyse overstromingen: de veiligheidsregio analyseert de impact van overstromingen in de regio. Op basis van overstromingsscenario's die door het waterschap worden aangeleverd, wordt aan vitale sectoren (bijvoorbeeld elektriciteit, drinkwater, waterschap, telecom) gevraagd wat daarvan de impact is op hun continuïteit. Op die manier wordt in kaart gebracht welke gebieden wel en niet leefbaar zijn na een overstroming.
2. evacuatiestrategie: op basis van de uitkomsten van de impactanalyse stelt de veiligheidsregio een evacuatiestrategie op. Daarin wordt vastgelegd hoe er geëvacueerd kan worden in verschillende scenario's. Hiermee wordt gestart na afronding van de impactanalyse.
3. kritieke momenten en besluiten: door het beschrijven van de kritieke momenten en te nemen besluiten die bij een (dreigende) overstroming aan de orde zijn, is helder wanneer veiligheidsregio en waterschap elkaar informeren en samen in actie komen om een overstroming het hoofd te bieden.
4. bestuurlijke masterclass: de bestuurlijke masterclass voor burgemeesters en DB-leden van het waterschap is uitgesteld naar het najaar van 2018. De verwachting is dat dan in de gemeenten waar nu een waarnemend burgemeester actief is, een burgemeester is benoemd, waardoor de meerwaarde van de masterclass groter is.

Oefening veiligheidsregio

Op 6 september 2017 heeft een oefening van het Regionaal Beleidsteam (RBT) van de veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland plaatsgevonden. Hieraan namen de burgemeesters van Aalsmeer en Uithoorn en de locodijkgraaf deel. In deze oefening dreigde een overstroming van een deel van Uithoorn. Op basis van informatie van het waterschap en van de hulpdiensten besloot het RBT tot evacuatie van een gedeelte van het bedreigde gebied. In vergelijking met de bestuurlijke oefening in 2016 viel op dat de besluitvorming in zowel het Regionaal Operationeel Team (ROT) als in het RBT effectiever verliep. Een verbeterpunt dat ook het waterschap raakt is dat het ROT er voor moet zorgen dat alle partijen daar op één lijn zitten wat betreft risico-inschatting en dat er een duidelijk advies aan het RBT komt.

Met de veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek is een overeenkomst gesloten over het netcentrisch delen van informatie tijdens incidenten. Hiermee wordt het eenvoudiger om informatie over de bestrijding van een incident tussen beide organisaties te delen. Dat komt de snelheid en de kwaliteit van de crisisbesluitvorming ten goede.

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2021. De belangrijkste redenen daarvoor zijn het gecompliceerde overgangsproces, extra benodigde tijd voor advisering door de Raad van State en de tijd die nodig is voor de ontwikkeling van het benodigde digitale stelsel.

De vier AMvB's zijn op 30 mei 2017 in de Eerste Kamer behandeld. De Unie van Waterschappen heeft, voor de watertoets, aangedrongen op versteviging daarvan tot een instemmingsrecht en verbreding van de reikwijdte tot visies. De bepaling daarover is niet gewijzigd en de Unie blijft inzetten op verbreding van de reikwijdte van de watertoets.

Wat betreft de indirecte lozingen is het versterkt adviesrecht van de waterschappen vervangen door de steviger beoordelingsregel. Die heeft echter alleen betrekking op de werking van de rwzi en niet op de kwaliteit van het oppervlaktewater. Op beide -en enkele andere- punten zet de Unie het lobbytraject voort.

Over de aanvullingswet Grondeigendom (onteigening, voorkeursrecht, herverkaveling en kavelruil) werd in het najaar van 2017 advies van de Raad van State verwacht. Voor de komende jaren worden ook nog de aanvullingswetten Natuur, Geluid en Bodem verwacht.

Voor de digitalisering zijn er in 2017 handreikingen en checklists gemaakt waarmee een duidelijke basis wordt gegeven voor een meer concrete invulling en uitvoering.

Verder is met de vaststelling van de herziene Keur fase 1, per 1 november 2017, een flinke stap gezet in de richting van het Omgevingswet-proof maken van onze regelgeving.

Herziening Keur

De Keur en de bijbehorende regelingen worden fasegewijs herzien. Daarmee wordt invulling gegeven aan een afspraak uit het Bestuursakkoord 2015-2019. De eerste fase van de Herziening is in 2017 voltooid. De nieuwe regels over waterkeringen, steigers en ligplaatsen zijn per 1 november in werking getreden. Een belangrijk deel van de dereguleringsdoelen is hiermee bereikt. Er is meer ruimte gekomen voor initiatieven. Dat is onder andere bereikt doordat meer wordt gekeken naar het (te beschermen) doel van de regeling en door minder gedetailleerde uitvoeringsvoorschriften op te stellen. Met de nieuwe regels is tevens voorgesorteerd op de uitgangspunten van de Omgevingswet.

Na de zomer 2017 is gestart met fase 2 van de herziening van de Keur. Deze fase heeft betrekking op de regels voor waterkwaliteit en waterkwantiteit. In de derde en laatste fase zal het onderwerp lozingen worden aangepakt. Na uitvoering van de drie fasen is de Keur in lijn met de Omgevingswet.

Verder is op de website van AGV een start gemaakt met het toegankelijker maken van de regels, doordat ze nu vanuit het klantperspectief zullen worden ontsloten.

Klimaatadaptatie

Het thema klimaatadaptatie stond in 2017 volop in de belangstelling. Op Prinsjesdag verscheen het nieuwe Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Daarin staan ambitieuze procesafspraken voor gemeenten, waterschappen, provincies en Rijk om de aanpak voor klimaatadaptatie te versnellen en te intensiveren.

Vooruitlopend op het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie heeft het bestuur van AGV in de zomer van 2017 in de meerjarenbegroting structureel extra geld vrijgemaakt. AGV wil met de partners inzetten op klimaatbestendige herinrichting. Dit om te voorkomen dat schade door klimaatverandering groeit (extreme neerslag, droogte of hitte). Naast de bestaande inzet (voortzetting programma AGV klimaatbestendig, Amsterdam Rainproof en Waterbestendig Westpoort) zijn in 2017 nieuwe initiatieven van de grond gekomen.

Klimaatverandering wordt een leidend thema in de provinciale Omgevingsvisies en klimaatverandering krijgt een plaats in gemeentelijke Omgevingsvisie. Samen met de gemeente Haarlem werkt AGV aan een plan van aanpak Klimaatadaptatie voor de Metropoolregio Amsterdam. Met dit plan van aanpak kunnen de keuzen en inrichting van nieuwe woningbouwlocaties in de regio klimaatbestendig worden ingevuld.

In september 2017 is een kwartiermaker begonnen, die in nauwe samenwerking met het AGV-bestuur en de organisatie toewerkt naar een programmaplan in april 2018.

Belangrijke resultaten en activiteiten in 2017 op het thema klimaatadaptatie in de verschillende netwerken en projecten zijn:

AGV klimaatbestendig (inclusief Amsterdam Rainproof)

AGV heeft in het beheergebied een inventarisatie uitgevoerd naar personen en organisaties die een belang hebben bij klimaatadaptatie. Hiermee kunnen de gemeenten en het waterschap een passende strategie ontwikkelen voor de gesprekken met de omgevingspartijen over de risico's en gevolgen van klimaatadaptatie. Hieraan zal in 2018 verder invulling worden gegeven.

Samen met Rainproof is gewerkt aan de overdraagbaarheid van het Rainproof-platform naar andere gemeenten. Hierbij biedt AGV als partner de lokale overheden een instrument aan voor community building en communicatie naar de lokale partijen en bewoners voor samenwerking en handelingsperspectief op het vlak van klimaatadaptatie. De gemeente Amstelveen is als pilot-gemeente gestart met het platform.

De stimulering van waterbergende daken heeft geleid tot meerdere Polderdaksystemen. Dankzij het samenhangend optreden van alle betrokken partijen wordt de nieuwe standaard van 'watervertraging op de dakomgeving' steeds vanzelfsprekender.

De Smartroof 2.0 op het Marineterrein in Amsterdam is één van de iconen van de klimaatadaptieve daken. Het combineert maatregelen tegen wateroverlast, droogte en hitte in één systeem. Met subsidie van de Topsector Water (TKI) worden deze waarden op het best gemonitorde dak ter wereld wetenschappelijk gekwantificeerd. Wereldwijd is de media-aandacht lovend. Vele nationale en internationale delegaties bezoeken het project.

In samenwerking met vele partijen is het project van de slimme regenton ingediend voor de Waterinnovatieprijs. De betrokkenen zijn door de samenwerking hechter verbonden en er is een richting voor verdere samenwerking geschetst. Door de slimme regenton als element in het Internet of Things op te nemen, kan iedereen een watermanager worden wat vervolgens weer leidt tot een hoger waterbewustzijn.

Adaptatiestrategie Waterbestendig Westpoort

In 2017 is de Adaptatiestrategie Waterbestendig Westpoort afgerond. De strategie is aangeboden aan de Deltacommissaris en de Directeur-Generaal van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. De afronding van de pilot heeft geleid tot publicaties in verschillende media. De inzet is de implementatie van de strategie en de verdere opschaling onder te brengen in het programma klimaatadaptatie van de Metropoolregio Amsterdam.

Metropoolregio Amsterdam (MRA) Klimaatbestendig

In 2017 is gewerkt aan een plan van aanpak voor de ontwikkelrichting klimaatbestendigheid binnen de MRA. De bestuurlijke trekkers zijn de gemeente Haarlem en AGV. De plan van aanpak wordt op 7 februari 2018 in het platform Ruimte van de MRA besproken. Hiermee is invulling gegeven aan de opdracht die in juni 2017 is gegeven door het platform Ruimte.

In september 2017 is een expertsessie georganiseerd waarbij meer dan 100 professionals hebben samengewerkt om de regionale meerwaarde van de MRA, gelet op klimaatbestendigheid, in beeld te brengen. Tevens zijn de uitdagingen benoemd waarvoor alle partijen staan. Deze expertdag heeft als basis gediend voor het plan van aanpak.

Binnen de MRA zijn er 4 waterschappen, 33 gemeenten, 2 provincies, 3 veiligheidsregio's, 4 omgevingsdiensten, 1 vervoersregio en Rijkswaterstaat met ieder een eigen beleid. De MRA biedt kansen om tussen overheden afspraken te maken over de toekomstbestendigheid van de regio. De meerwaarde van de MRA ten opzichte van andere samenwerkingsverbanden ligt op de verbinding tussen klimaatopgaven - veel gerelateerd aan waterbeheer - en ruimtelijke ordening, landschap en economie. Door de snelheid waarmee de invulling van de woningbouwlocaties plaatsvindt, is gekozen om prioriteit te geven aan de producten die hiermee van doen hebben.

Citydeal Klimaatadaptatie

In de Citydeal Klimaatadaptatie werkt AGV samen met andere partijen aan innovatieve doorbraken in beleid en aanpak. Voor gevolgbeperking bij overstroming heeft deze samenwerking geresulteerd in een doorbraak door de vorming van een nieuwe nationale taskforce gevolgbeperking. De taskforce wordt aangestuurd door de Stuurgroep Deltaprogramma. Tijdens de bestuurlijke jaarbijeenkomst heeft dijkgraaf Van den Top deelgenomen aan een forumdiscussie met het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Mogelijkheden om klimaatadaptatie slimmer mee te nemen in bouw en gebiedsontwikkeling zijn samengevat in een roadmap.

De partners in de samenwerking Stichting Green Deal Groene Daken hebben zich uitgesproken om in te zetten op een omvorming tot Nationaal Platform Multifunctionele Daken. Aandacht voor wateraspecten in dakontwikkelingen kan hiermee verder worden geborgd. De toetreding van een Waternet-vertegenwoordiger in het bestuur van de stichting borgt de aandacht hiervoor.

AGV is sponsor van de Rooftop Revolution. Gezamenlijk is een infographic op posterformaat ontwikkeld die de wateraspecten op groene daken onder de aandacht brengt. Deze is in honderdvoud verspreid in het AGV-gebied, aanvragen blijven binnenkomen. De Rooftop Revolution is ook als aanjager binnengehaald door de Green Business Club Zuidas om de ambitie van 25.000 m2 Dakpark te versnellen.

Door het Amsterdams Natuur en Milieu Educatie Centrum is in opdracht van AGV educatiemateriaal ontwikkeld voor lagere en middelbare scholen. Dit wordt in 2018 aangeboden aan de scholen in het beheergebied van AGV via de natuur en milieueducatiecentra.

Lokale stresstesten wateroverlast en hitte met BOWA-gemeenten

In BOWA-verband is met gemeenten een eerste klimaatatlas (stresstest) ontwikkeld en gepresenteerd. Deze eerste atlas is openbaar toegankelijk (agv.klimaatatlas.net) en door de media positief ontvangen. In samenwerking met de themagroep Klimaatadaptatie wordt een stappenplan voor de tussendoelen 2020 uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie opgesteld. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van capaciteit en expertise uit het Klimaatadaptatie Actieteam aangeboden door het Deltaprogramma.

Deltaprogramma IJsselmeergebied, Zoetwater, Waterveiligheid en Ruimtelijke adaptatie

In 2015 is begonnen met de uitvoering van de Deltabeslissingen die zijn verankerd in het Tweede Nationale Waterplan. Dit is in 2017 voortgezet. AGV participeert in het Deltaprogramma Veiligheid, Zoetwater, IJsselmeergebied, Ruimtelijke Adaptatie en de Delta-aanpak waterkwaliteit en zoetwater.

In 2017 is actief meegewerkt aan de totstandkoming van het Peilbesluit IJsselmeergebied. De waterschappen hebben gezamenlijk in beeld gebracht wat de gevolgen zijn van het nieuwe peilbesluit voor de regionale

watersystemen. Met Rijkswaterstaat zijn afspraken gemaakt hoe eventuele negatieve gevolgen op het watersysteem van AGV voorkomen kunnen worden. Daardoor bleek het niet nodig voor AGV om een zienswijze in te dienen.

De samenwerking tussen de waterbeheerders in Slim Watermanagement Amsterdam-Rijnkanaal – Noordzeekanaalsysteem werpt steeds meer vruchten af. Concreet gaat het om:

- De faalkansenanalyse van het watersysteem is afgerond;
- De 'serious game' is verbeterd en op diverse plekken gespeeld;
- De data van de diverse watersystemen worden via het informatiescherm actief gedeeld;
- Betere afstemming in het beheer.

In 2017 is bij het jaarlijkse Deltaprogramma voor het eerst een Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie verschenen dat gaat over de aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en gevolgbepalking overstromingen en is voor AGV mede aanleiding geweest voor de bovengenoemde extra inzet.

Financiële ontwikkelingen

Besparingen Waternet AGV-taken en ontwikkeling tarieven

AGV is zich bewust van de ontwikkelingen in de waterwereld, maar ook van de economische ontwikkelingen. AGV voert een ingetogen tarievenbeleid. Om dit te realiseren is bij de uitwerking van het Bestuursakkoord AGV 2015-2019 een totale besparing van € 8,7 miljoen gedurende de bestuursperiode afgesproken, waarvan € 3,5 miljoen op de eigen kosten van AGV. Besparingen zijn voorzien door investeringen te temporiseren, te profiteren van de historisch lage rente, het stopzetten van de dotatie aan de algemene reserves en het verlagen van het budget bestuurskosten met € 0,3 miljoen. Daarnaast zijn over de periode 2016-2019 € 5 miljoen besparingen gepland op door Waternet doorberekende taak- en apparaatskosten. Waternet is voortdurend bezig de organisatie te verbeteren en de doelmatigheid te vergroten.

Het realiseren van besparingen ligt op schema. In de jaarrekening 2016 is vermeld dat de voor dat jaar geplande besparing van totaal € 5 miljoen volledig is gerealiseerd. Ook de voor 2017 geplande besparing van € 2,1 miljoen is, met uitzondering van € 250.000 op peilbesluiten, gerealiseerd. Laatstgenoemde post is doorgeschoven naar 2018. De efficiency en besparingen hebben in belangrijke mate bijgedragen om invulling te geven aan de doelstelling de tarieven zo min mogelijk te laten stijgen. Voor 2017 was de stijging lager dan het inflatiepercentage (1,3%) en kon worden beperkt tot 1,2% ten opzichte van 2016. Dit is het gewogen gemiddelde van de zuiveringsheffing, die met 0,9% is gedaald en de watersysteemheffing, die gemiddeld met 2,8% is toegenomen. Laatstgenoemde toename is grotendeels toe te schrijven aan de doorgeschoven kosten van de provincie (muskusrattenbeheer) en de Rijksoverheid (HWBP) aan de waterschappen, als onderdeel van het Bestuursakkoord Water.

Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB)

Naar aanleiding van een rapport van de OESO in 2014 heeft het bestuur van de Unie van Waterschappen de Commissie Aanpassing Belastingstelsel ingesteld. De commissie heeft de opdracht gekregen om te onderzoeken of het belastingstelsel van de waterschappen op de middellange termijn houdbaar is en verbetervoorstellen te formuleren indien blijkt dat aanpassingen nodig zijn. In 2016 verscheen het tussenrapport van de CAB, waaruit bleek dat vervolgonderzoek nodig was naar enerzijds watersysteem en de veiligheid en anderzijds de waterzuivering.

Medio 2017 is mevrouw Hoog uit de commissie getreden en sinds die tijd is AGV niet meer in de CAB vertegenwoordigd. In 2017 zijn diverse ideeën besproken met stakeholders en materiedeskundigen. Ook zijn er voorstellen doorgerekend (ook door AGV/Waternet).

Op 13 juni 2017 is de voorzitter van de CAB, mevrouw Klavers, te gast geweest bij het Dagelijks bestuur van AGV. Het onderwerp bleef een punt van bestuurlijke discussie en op 6 juli 2017 heeft het Algemeen bestuur een motie aangenomen van mevrouw Van Vliet (PvdA). Deze motie roept het DB op om voorstellen tot verbetering te doen aan de CAB. Daarbij speelt voor AGV vooral de ongelijkmatige tariefontwikkeling binnen de watersysteemheffing; met name het tarief ongebouwd stijgt sneller dan de andere tarieven. Nadat met het AB de stand van zaken is besproken op 31 augustus heeft het DB op 21 september 2017 een brief gezonden aan de CAB. Hierop is geen positieve reactie gekomen. Op 21 december 2017 is het concepteindrapport van de CAB uitgekomen, waarmee de consultatiefase is gestart.

Vennootschapsbelasting

Op 1 januari 2016 is de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen in werking getreden. Ook waterschappen vallen onder de werking van deze wet. De Unie van Waterschappen streeft er naar de effecten voor de waterschappen zo veel mogelijk te beperken en daar waar mogelijk weg te nemen.

Voor AGV is vastgesteld dat de activiteiten die tot de heffing van vennootschapsbelasting kunnen gaan leiden, daarvoor vooralsnog niet in aanmerking komen. De activiteiten leiden namelijk nog niet tot het realiseren van voldoende positief resultaat.

Overigens leidt de eventueel in de toekomst te betalen vennootschapsbelasting niet tot extra kosten, omdat de vennootschapsbelasting een winstbelasting is. Pas wanneer voldoende positief resultaat wordt behaald, komt heffing van vennootschapsbelasting over dat resultaat aan de orde.

Er is overleg met de Belastingdienst om tot een goede invoering van deze nieuwe wet te komen.

Koepelvrijstelling

Tot eind 2017 was er onzekerheid over een eventueel door de fiscus aan AGV op te leggen naheffingsaanslag btw. De reden is dat AGV niet helemaal voldeed aan de voorwaarden die gelden om de koepelvrijstelling toe te passen. Waternet heeft namens AGV bij de fiscus met succes een beroep gedaan op het bij de fiscus opgebouwde vertrouwen gedurende een lange reeks van jaren. Daarmee is aan de onzekerheid voor wat betreft een naheffingsaanslag btw een definitief einde gekomen. De fiscus zal niet meer terugkomen op de jaren tot 2018.

Vanaf 2018 dient AGV wel aan de voorwaarden te voldoen om de koepelvrijstelling te kunnen toepassen. Begin 2018 wordt een onderzoek gestart dat moet uitwijzen op welke wijze AGV het beste kan gaan voldoen aan deze voorwaarden. Waternet heeft mede namens AGV in overleg met het ministerie van Financiën en de Belastingdienst goedkeuring verkregen om het jaar 2018 als overgangsjaar te gebruiken. Daarbij mag in 2018 nog worden doorgegaan met het toepassen van de koepelvrijstelling onder de huidige omstandigheden, ondanks dat dit formeel onjuist is.

Ontwikkelingen duurzaamheid en innovatie

Energie en grondstoffen uit water

De directie van Waternet heeft in 2017 besloten om de onderwerpen: benutten van thermische energie uit de watercyclus, en terugwinnen van grondstoffen uit de watercyclus uit te werken als mogelijke nieuwe kerntaken van Waternet.

Voor het onderwerp thermische energie zou het nog te ontwikkelen Strandeiland van IJburg als pilotgebied kunnen dienen. Op verzoek van het gemeentelijke programmateam is AGV/Waternet begonnen met een onderzoek naar de rol die het hierin kan spelen en wat de voor- en nadelen en risico's daarvan zijn.

Voor grondstoffen lopen er al verscheidene initiatieven, zoals het terugwinnen en hergebruiken van fosfaat, calcië, biogas, cellulose en organische stof. Daarnaast onderzoekt Waternet mogelijkheden om de schaal en de impact van grondstoffenterugwinning te vergroten.

Sanitatie Amsterdam/Buiksloterham

In 2016 heeft AGV het manifest Circulair Buiksloterham ondertekend en zich daarmee verbonden om de wijk als een 'living lab' te gaan ontwikkelen. De activiteiten voor AGV betreffen onder andere:

- energie
- (grondstof-)kringlopen
- biodiversiteit
- leefbaarheid
- transformatie naar een circulair gebied

AGV bouwt in dat kader een innovatief grondstoffenstation. Het doel is te ervaren of het scheiden van afvalwater aan de bron een duurzame decentrale verwerking van afvalwater mogelijk maakt. Daarnaast wordt onderzocht of dit een volwaardig en kosteneffectief alternatief biedt voor de conventionele manier van inzameling en verwerking van huishoudelijk afvalwater. De gemeente Amsterdam realiseert voor dat doel een vacuümriolering. Partners De Alliantie en Schoon Schip realiseren de benodigde aanpassingen in de circa 600 aan te sluiten nieuwe woningen (vacuümtoiletten en leidingwerk).

Microverontreinigingen

Er komen steeds meer microverontreinigingen voor in onze oppervlaktewateren. In het beheergebied van AGV zijn negatieve effecten op de waterkwaliteit aangetoond. Het bestuur van AGV heeft aandacht voor de problematiek van microverontreinigingen en onderkent dat microverontreinigingen op verschillende plekken in het beheergebied een probleem vormen.

Op 20 april en 11 mei 2017 heeft het Algemeen bestuur gesproken over een strategie om de effecten van microverontreinigingen terug te dringen. Gezamenlijk is een beeld gevormd van de ambitieniveaus. Daarnaast is nagegaan welke instrumenten beschikbaar zijn om de effecten van microverontreinigingen op het oppervlaktewater te beperken. De strategie die vervolgens is opgesteld, bevat nieuw beleid voor aanpak van microverontreinigingen en geeft richting aan bedrijfsvoering, investeringen, samenwerking en onderzoek en innovatie.

De strategie sluit aan bij de landelijke Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater. Hierin wordt voor de stofgroepen geneesmiddelen, gewasbeschermingsmiddelen en microplastics ambitieniveaus een visie, ambitie en bijbehorende maatregelen beschreven. Met de strategie kan AGV het gesprek met andere partijen aangaan.

In februari 2018 zal in de Commissie discussie worden gevoerd op basis van een eerste concept strategie microverontreinigingen. Hierna wordt de strategie ter goedkeuring voorgelegd aan het Algemeen bestuur.

Pharmafilter

Het Academisch Medisch Centrum (AMC) in Amsterdam en AGV zijn vanaf begin 2017 bezig geweest met het uitwerken van het principebesluit over de realisatie van een Pharmafilter door AGV op het AMC-terrein.

Tijdens deze voorbereidingsfase is de business case (gepresenteerd in december 2016) verder aangescherpt. Geconstateerd is dat de business case niet langer positief is. Dat houdt in dat de investeringskosten van het AMC en van AGV niet meer worden gecompenseerd door de verwachte besparingen bij het AMC. Uitgaande van een gelijke verdeling van het tekort tussen AMC en AGV, leidt dit voor AGV tot een bijdrage van gemiddeld € 62.000 per jaar gedurende de looptijd van 20 jaar.

Zowel AGV als AMC hebben beide ingestemd met deze bijdrage, zodat AGV en AMC gezamenlijk het Pharmafilter kunnen realiseren.

Innovatie

Waternet en AGV hebben een onderzoek- en innovatieprogramma om de bedrijfsvoering CO₂ neutraal, de zuiveringen van AGV energie neutraal, het watermanagement klimaatbestendig (duurzaam) en smart (doelmatig) te maken en samen met de omgeving en het MKB naar nieuwe oplossingen te zoeken (dienstverlenend). In 2017 is gewerkt aan:

- De energietransitie van Nederland door uitwerking van nieuwe sanitatie en thermische energie in de toekomstige woonwijk in de Buiksloterham en Strandeiland;
- Pilotonderzoek [O3-STEP-filter](#) voor vergaande microverontreiniging- en nutriëntenverwijdering in rwzi's;
- Pilotonderzoek naar toepassing van Internet of Things (o.a. nieuwe communicatie technologie) om waterstanden in de Amsterdamse waterleidingduinen, status van gemalen en grondwaterstanden in de stad door te geven;
- Pilotprojecten ter verbetering van de bedrijfsvoering met [multidisciplinaire inzet drones](#);
- Opzetten van een innovatieve methode om met minimaal ruimtegebruik dijken te versterken door toepassing van de klapankertechniek;
- “[Het schoon water experiment](#)”, gaf inwoners van Amsterdam de mogelijkheid om zelf de waterkwaliteit te meten. Nu weten de Amsterdammers veel beter hoe de waterkwaliteit is. Het betrekken van inwoners bij het oplossen van problemen, is een succes en gaat ook in andere steden zoals New York gebruikt worden;
- De ontwikkeling van een ‘[Slimme Integrale Monitoring](#)’ (SIMONI) strategie in samenwerking met STOWA voor het bepalen van de schadelijke invloed van de totale chemische milieuverontreiniging;
- Uitvoering van Het [KennisActieProgramma Water](#) samen met KWR (het kennisinstituut van de waterbedrijven). In dit programma zoeken we samen met burgers, ondernemers en overheden naar vernieuwende manieren om te organiseren;
- Vergroting van bewustwording van water door organisatie van de Water Republic in [Pakhuis de Zwijger](#).

Overige ontwikkelingen

Digitalisering Overheid

In de landelijke benchmark 'aanbod digitale dienstverlening overheid' van het ministerie van Binnenlandse Zaken scoorde AGV een score van 100% digitalisering, goed voor een plek in de top 10. Dit is af te zetten tegen een score van 39% in 2015 en 90% in 2016. Ook volgde, uit een in opdracht van de Unie van Waterschappen uitgevoerde Sectorscan Digitalisering, dat AGV op het gebied van digitalisering op onderdelen een koploper in de sector is geworden.

Op de succesfactoren die door de onderzoekers van de sectorscan geïdentificeerd zijn als organisatie flexibiliteit, wendbaarheid en multidisciplinariteit scoort AGV met de inrichting van de IT organisatie in domeinen maximaal. De realisatie van de 80/20 visie loopt volgens prognose. De verwachting is dat met een continuering van de huidige inzet in de pas kan worden gelopen met de snel ontwikkelende klantverwachtingen rondom online dienstverlening. Daarnaast verandert de situatie rondom cyberdreigingen, privacy en de vertrouwelijke omgang en opslag van gegevens in hoog tempo. Het is de verwachting dat dit thema meer nadrukkelijk aandacht zal krijgen en mogelijk zal vragen om extra inspanningen.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging komt nadrukkelijker en frequenter in het nieuws. Steeds vaker worden bedrijven aangevallen om bijvoorbeeld informatie te stelen of om een proces te verstoren. Ook overheidsorganisaties zijn hiervan vaker het slachtoffer. Zij moeten zich zo goed mogelijk wapenen om hun informatie(systemen) en assets te beschermen. Zo ook AGV/Waternet.

In het Strategisch Plan Digitalisering (SPD) van Waternet is het belang onderstreept om de informatiebeveiliging in de taakuitvoering door Waternet op het gewenste niveau te brengen én te houden. Vanaf september 2017 heeft Waternet een Chief Information Security Officer (CISO) ingehuurd voor een jaar.

De opdracht van de CISO is om de PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act) voor informatiebeveiliging in te richten en Waternet voor te bereiden om gecertificeerd te kunnen worden in 2020 voor de ISO27001/2. Belangrijke onderdelen van zijn opdracht vormen het informatiebeveiligingsbeleid, de begroting, tactische en operationele baselines, audits/controles en het opzetten van een interne beveiligingsorganisatie.

Het Waterschapshuis (HWH)

Het Waterschapshuis is het samenwerkingsorgaan voor waterschappen op het gebied van ICT. Naar aanleiding van de in 2015 ingezette professionaliseringsslag bij HWH, is in 2017 vanuit een zeer brede analyse de evaluatie HWH 2.0 afgerond. De conclusies van de evaluatiecommissie zijn:

- HWH 2.0 biedt nu een goede basis voor een compacte, opdracht gestuurde regieorganisatie;
- HWH is op koers met de uitvoering van het reorganisatieplan maar op essentiële aspecten pakt het anders uit dan met HWH 2.0 was bedoeld;
- Zowel in bestuurlijk, organisatorisch als financieel perspectief constateert men verbetering;
- Er is een duidelijke meerwaarde in en noodzaak tot I-samenwerking via HWH, maar de voordelen van de samenwerking komen nog onvoldoende tot uiting.

Op basis van deze conclusies geeft de evaluatiecommissie een drietal aanbevelingen: actualiseer de koers 'op weg naar 2020', optimaliseer de governance en geef HWH een stevige kwaliteitsimpuls.

Inmiddels is in 2017 een koerscommissie ingesteld bestaande uit twee AB-leden, twee secretaris-directeuren en drie I-managers om een koersplan 2020 op te stellen voor HWH met een doorkijk naar 2025.

Doel is om samen met de waterschappen tot een plan voor HWH 2020 te komen. Daarin wordt uiteengezet wat de rol van HWH is bij de verdergaande digitalisering. Verder wordt aangegeven hoe de resultaten en de kwaliteit van de dienstverlening verder kunnen worden verbeterd.

3. Samenvatting

3.1 Programma's

Onderstaand wordt per programma een beeld geschetst van de meest in het oog springende onderwerpen en producten uit 2017. In de paragrafen 4.1 tot en met 4.7 wordt hierop nader ingegaan.

Programma 1. Veiligheid

Het ontwerp dijkverbeteringsplan Dorpskern Baambrugge (Actieprogramma Waterkeringen) heeft in 2017 ter inzage gelegen. Het project Winkeldijk-Noord is in uitvoering.

In het kader van het Dijkenprogramma is 19 km aan dijkverbeteringen gerealiseerd (norm 21 km). Onder andere de projecten Nieuweweg-Waterleidingkade Bethunepolder (Stichtse Vecht), AC Verhoefweg (De Ronde Venen), Overdiemerweg (Diemen) en Venserkade (Ouder-Amstel) zijn gereed gekomen. Circa 50 km dijkverbetering is in 2017 voorbereid.

De renovatie van de Ipenslotersluis, opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, is in 2017 afgerond. Ook is de sluis vispasseerbaar gemaakt. De werkzaamheden aan de Diemendammersluis zijn gestart.

Het projectplan voor de Ronde Hoep is bestuurlijk vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak. Parallel hieraan is door de gemeente Ouder-Amstel aan het bestemmingsplan gewerkt.

In 2017 zijn de calamiteitenbestrijdingsplannen 'vaarwegen' en 'waterkeringen' geactualiseerd en is er in september 2017 geoefend met het Regionaal Beleidsteam van de veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland.

Programma 2. Schoon water

Samen met Natuurmonumenten en de provincie Noord-Holland is het waterschap in 2017 begonnen met het vernieuwen van de defosfateringsinstallatie Naardermeer. Het defosfateren van het water dat het Naardermeer instroomt, is noodzakelijk voor een goede waterkwaliteit. Na de renovatie is de waterkwaliteit het allerhoogst van het AGV-gebied.

In mei 2017 heeft het bestuur ingestemd om de nieuwbouw van de rwzi Weesp met een design & construct contract aan te besteden. Daarbij wordt niet vooraf gekozen voor een specifiek zuiveringssysteem.

In 2017 is het project 'Schoon Schip' afgerond. Daarbij zijn woonboten aangesloten op het gemeentelijk rioolstelsel. Ruim 90% van de woonboten is aangesloten op het gemeentelijke riool. Een deel van de niet aangesloten woonboten wacht op nieuwe ontwikkelingen en voor de resterende boten wordt een handhavingstraject opgestart.

Samen met gebiedspartners wordt in de Loosdrechtse Plassen het proefproject 'Veenslib' uitgevoerd. Onderdeel daarvan vormt de uitvoering van fase 3 van de aanleg van natuurvriendelijke oevers in de Loosdrechtse Plassen. Inmiddels voldoet 27% van het aantal aangewezen KRW-waterlichamen aan de randvoorwaarden voor een goede ecologische toestand (norm 25%).

Programma 3. Voldoende water

De uitvoering van het waterinrichtingsplan Hoeker- en Garstenpolder is gereed. Hiermee komt in 2017 de indicator 'Peilbesluiten vigerend ingesteld' uit op 87% (norm 70%).

De watergebiedsplannen en peilbesluiten voor de Aetsveldse Polder Oost, Westeramstel en de Noorder- of Rietpolder zijn vastgesteld. Met de peilbesluiten voor Holland Sticht Voorburg Oost en Naardermeer en omgeving is een start gemaakt.

In het kader van het programma Technische Systemen zijn de poldergemalen Van Eijk, Gansenhoef, Korte Stammerdijk en Honderd-West opgeleverd. Ook is het gemaal Broekdijk-Oost gerealiseerd. Daarmee is het grootste wateroverlastknelpunt in het gebied opgelost.

Rijkswaterstaat heeft een nieuw peilbesluit opgesteld voor het IJsselmeergebied. In dit gebied liggen het IJsselmeer, het Markermeer en de Veluwerandmeren. Samen met alle waterbeheerders langs het IJsselmeer zijn goede afspraken gemaakt over het waterpeil. Door de combinatie van peilbesluit en goede afspraken over de sturing wordt de rol van het Markermeer in het waterbeheer van het waterschap versterkt.

Programma 4. Op en om het water

Het gebiedsakkoord en uitvoeringsprogramma voor de Oostelijke Vechtplassen zijn eind 2017 door 21 partijen waaronder AGV ondertekend. Het aanpakken en verbeteren van de kwaliteit van het water is de belangrijkste opgave voor het waterschap.

De VaarwaterApp is in 2017 bekroond met een Red Dot Communication Design Award. De jury prijst de slimme implementatie van informeren over vaarregels in de praktische app voor bootgebruikers.

In 2017 is na een evaluatie de Molennota geactualiseerd. Daarnaast is in het kader van Landschap en Cultuur-historie gewerkt aan diverse recreatieve themaroutes. Een daarvan betreft een fietsroute langs objecten van AGV die behoren tot de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Tijdens de Open Monumentendag zijn cultuurhistorische objecten opengesteld, waaronder gemaal Stadwijck, gemaal de Ruiter, de Groote Zeesluis en de Gaaspermolen.

Programma 5. Draagvlak

Samen met klanten heeft AGV in 2017 de aanslag waterschapsbelasting verbeterd. De opmaak van de aanslag is helemaal vernieuwd. De aanslag is simpeler, duidelijker en belangrijke informatie is extra opvallend aangegeven. De nieuwe aanslag is in 2017 naar de klanten verstuurd.

In 2017 is de organisatie aan de slag gegaan met de aanbevelingen over de perceptiekosten uit het onderzoeksrapport van een extern adviesbureau. Zo is de kosteloze herinnering per 1 januari 2017 afgeschaft, waardoor het incassoproces is versneld. Verder is een actie uitgezet om niet betaalde invorderkosten alsnog te innen. Dit was een succesvolle actie, waardoor deze nu in de vaste procedure zal worden opgenomen.

Programma 6. Algemeen

Het waterschap heeft diverse activiteiten gesponsord waaronder Nemo, de Kids City Swim en de Artis Exhibit Microplastics. Deze hebben een duidelijke link met water en sluiten aan bij het Bestuursakkoord Waterbewust. Ook heeft AGV deelgenomen aan evenementen als de Amstellanddag, Open Monumentendagen, Sluizendagen om het erfgoed bij een groter publiek bekend te maken.

De nulmeting over de bekendheid en waardering van het waterschap en de beleving van de inwoners van de 'waarden van water' is gerealiseerd. De uitkomsten zijn gepresenteerd aan het AB. De resultaten van het onderzoek worden opgenomen in de communicatie-aanpak voor volgend jaar.

Het endorsed logo waarbij in het Waternetlogo het waterschap als één van de opdrachtgevende partijen wordt meegenomen, wordt in alle communicatie van Waternet gebruikt. Daarmee is de zichtbaarheid van het waterschap verbreed.

AGV heeft een lesprogramma 'Natuurlijk Rainproof' ontwikkeld. Leerlingen uit het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs ontdekken hiermee de gevolgen van klimaatverandering in hun buurt.

Programma 7. Duurzaamheid

In september 2017 heeft het Algemeen bestuur met de toekenning van een uitvoeringskrediet besloten 24.000 zonnepanelen te plaatsen op diverse rwzi's. Na plaatsing kunnen de zonnepanelen 10% van de energie leveren die het waterschap verbruikt en wordt er minder CO₂ uitgestoten.

De indicator duurzaam inkopen is uitgekomen op 100% en daarmee is de norm gehaald.

Het bestuur van AGV heeft in 2017 het besluit genomen om in Buiksloterham een grondstoffenstation te bouwen om nuttige stoffen (fosfaat en gas) uit het afvalwater te halen. Samen met diverse partners wordt in Buiksloterham gewerkt aan een circulaire toekomst.

3.2 Uitkomsten jaarrekening 2017

De rekening van baten en lasten komt € 5,6 miljoen voordeliger uit dan het begrote nadelige saldo van € 1,2 miljoen en sluit daarmee op een positief saldo van € 4,4 miljoen.

3.2.1 Resultaatbepaling zuiveringsbeheer

Het resultaat op zuiveringsbeheer is € 0,9 miljoen voordeliger dan begroot. Begroot was een positief resultaat van € 0,3 miljoen; het gerealiseerde resultaat over 2017 op zuiveringsbeheer bedraagt € 1,2 miljoen positief.

De opbrengsten waren € 80,7 miljoen en zijn € 2,0 miljoen hoger dan begroot. De kosten waren € 79,5 miljoen en zijn € 1,1 miljoen hoger geweest dan begroot. Een analyse van de verschillen op de kosten:

	x € 1 miljoen
Hogere kosten zuiveren van afvalwater (onderhoudskosten en personele inzet)	-0,45
Toename heffingen Rijkswaterstaat i.v.m. lozing effluent op Rijkswater	-0,15
Per saldo hogere kapitaallasten (door de buitengebruikstelling van rwzi Maarssen)	-0,28
Lagere opbrengst afvalwater behandeling voor derden (door tariefdaling)	-0,19
Diverse kleine overschrijdingen (o.a. analysekosten watermonsters)	-0,26
Lagere bestuurskosten	0,11
Lagere kosten perceptiekosten	0,12
Totaal	-1,10

	€ (x 1 miljoen)
Begroting	
Begrote exploitatielasten	78,4
Begrote baten	- 78,7
Geraamd positief saldo 2017	0,3

Volgens de begroting wordt het positief saldo van € 0,3 miljoen toegevoegd aan de tariefegalisatiereserve zuiveringsheffing.

	€ (x 1 miljoen)
Jaarrekening	
Werkelijke exploitatielasten	79,5
Werkelijke baten	- 80,7
Gerealiseerd positief saldo 2017	1,2

Het verschil tussen begroting en realisatie bedraagt:

	€ (x 1 miljoen)
Begroot <u>positief</u> saldo	0,3
Werkelijk <u>positief</u> saldo	1,2
Voordelig verschil met de begroting	0,9

3.2.2 Resultaatbepaling watersysteembeheer

Het resultaat op watersysteembeheer is € 4,7 miljoen voordeliger dan begroot. Begroot was een nadelig resultaat van € 1,5 miljoen; het gerealiseerde resultaat over 2017 op watersysteembeheer bedraagt € 3,2 miljoen positief. De opbrengsten waren € 96,2 miljoen en zijn € 1,6 miljoen hoger dan begroot. De kosten waren € 93,0 miljoen en zijn € 3,1 miljoen lager dan begroot. Een analyse van de verschillen op de kosten:

	x € 1 miljoen
Lagere uitgaven advies- en onderhoudskosten en inhuur	0,45
Lagere kosten toetsen van keringen en lagere eindafrekening Projectoverstijgende Verkenning (HWBP)	0,35
Onderbesteding regelingen voor en door derden (Agrarisch waterbeheer, baggerontvangstregeling en cultuurhistorie/medegebruik)	0,63
Diverse over- en onderschrijdingen (o.a. onderhoud vaarwegbeheer, kosten Waterakkoord)	0,61
Extra inzet Klimaatadaptatie (programma Voldoende water)	-0,31
Lagere kapitaallasten	0,58
Gunstige aanbesteding baggerwerkzaamheden	0,23
Hogere opbrengsten (liggelden en incidentele verkoop van grond)	0,33
Lagere bestuurskosten	0,11
Lagere perceptiekosten	0,12
Totaal	3,10

	€ (x 1 miljoen)
Begroting	
Begrote exploitatielasten	96,1
Begrote baten	- 94,6
Geraamd nadelig saldo 2017	1,5

Volgens de begroting wordt het nadelige saldo van € 1,5 miljoen onttrokken aan de tariefegalisatiereserve watersysteemheffing.

	€ (x 1 miljoen)
Jaarrekening	
Werkelijke exploitatielasten	93,0
Werkelijke baten	- 96,2
Gerealiseerd positief saldo 2017	3,2

Het verschil tussen begroting en realisatie bedraagt:

	€ (x 1 miljoen)
Begroot <u>nadelig</u> saldo	1,5
Werkelijk <u>positief</u> saldo	3,2
Voordelig verschil met de begroting	4,7

3.2.3 Resultaatbestemming 2017

Overeenkomstig het bepaalde in de Nota Financieel Beleid AGV wordt onderstaand de volgende resultaatbepaling voorgesteld.

Voorgesteld wordt het resultaat over 2017, ná de begrote dotatie van € 3.933.730 aan de reserve 'te dekken exploitatiesaldo' als volgt te bestemmen:

Zuiveren (positief resultaat € 1.172.770)

- Een bedrag van € 1.172.770 te doteren aan de tariefegalisatiereserve zuiveringsheffing (in plaats van de geraamde toevoeging van € 325.170, conform begroting 2017).

Watersysteem incl. verontreinigingsheffing (positief resultaat € 3.202.175)

- Een bedrag van € 3.202.175 te doteren aan de tariefegalisatiereserve watersysteemheffing (in plaats van de geraamde onttrekking van € 1.545.210, conform begroting 2017).

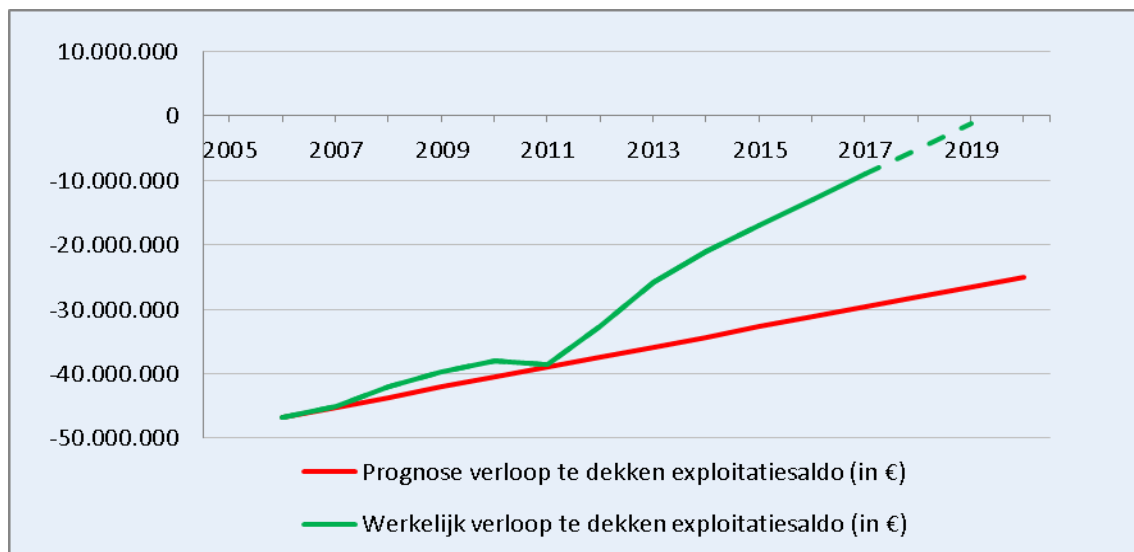
2.3.4 Verloop Eigen vermogen

Het eigen vermogen bedroeg op 1-1-2017 € 7.517.828 positief. Rekening houdend met de gerealiseerde mutaties op de reserves én de voorgestelde resultaatbestemming is het eigen vermogen per 31-12-2017 uitgekomen op € 15.749.301 positief. Dit is een toename ten opzichte van 2016 met € 8.231.473.

Specificatie mutatie op eigen vermogen in 2017

	€	€
Saldo baten en lasten/te bestemmen resultaat 2017		4.374.945
Dotatie bestemmingsreserve 'te dekken exploitatiesaldo'	3.933.730	
Onttrekking bestemmingsfonds 'saneren Vecht'	-77.202	
Totaal toevoegingen en onttrekkingen		3.856.528
Totaal <u>toename</u> eigen vermogen		8.231.473

Verloop bestemmingsreserve te dekken exploitatiesaldo

Bovenstaande grafiek geeft het werkelijk verloop weer van de bestemmingsreserve 'te dekken exploitatiesaldo' ten opzichte van de prognose uit 2006. Uit de grafiek blijkt dat de reserve veel eerder kan worden afgebouwd (2019) dan de oorspronkelijke prognose (2036).

Jaarlijks wordt € 3,9 miljoen gedoteerd aan de reserve. Daarnaast zijn er de afgelopen jaren ook positieve resultaten bij de zuiveringstaak (deels) hiervoor ingezet.

Het te dekken exploitatiesaldo maakt onderdeel uit van het eigen vermogen. Zie voor een nadere toelichting hoofdstuk 5.5.2.3.1 Eigen vermogen.

Structurele posten binnen het eigen vermogen

De omvang van het eigen vermogen wordt voor een belangrijk deel bepaald door een tweetal incidentele posten, te weten het bestemmingsfonds 'saneren Vecht' en de bestemmingsreserve "Te dekken exploitatiesaldo".

Beide posten hebben vanwege de specifieke bestemming een beperkte levensduur. Exclusief deze posten resteert de vaste kern van het eigen vermogen dat bestaat uit de tariefegalisatiereserves en de algemene reserves, waarvan laatstgenoemde structureel tot de weerstandscapaciteit wordt gerekend.

Het totaal van deze reserves is per 31-12-2017 € 14.041.507 positief en is met € 6.786.712 toegenomen ten opzichte van 31-12-2016. De toename is toe te schrijven aan de toevoeging van resultaatbestemming 2016 aan de tariefegalisatiereserves watersysteemheffing en zuiveringsheffing. De tariefegalisatiereserves worden meegenomen bij het bepalen van de toekomstige tarieven.

De standen per 31-12-2017 zijn nog exclusief de resultaatbestemming 2017 van € 4,4 miljoen.

Reserves:	Bedragen in €	
	31-12-2016	31-12-2017
Algemene reserve zuiveringsbeheer	2.450.029	2.450.029
Algemene reserve watersysteembeheer	2.450.029	2.450.029
Tariefegalisatiereserve zuiveringsheffing	746.365	2.863.230
Tariefegalisatiereserve watersysteemheffing	1.608.372	6.278.219
Totaal	7.254.795	14.041.507

3.3 Kerngegevens

	2016	2017
1. Oppervlakte beheergebied	ca. 70.000 ha	ca. 70.000 ha
waarvan open water	ca. 9.500 ha	ca. 9.500 ha
2. Aantal gemeenten in beheergebied	19	19
aantal inwoners	ca. 1,3 miljoen	ca. 1,4 miljoen
3. Bestuurssamenstelling:		
<u>AGV</u>		
- Dijkgraaf		
- Algemeen bestuur; 30 zetels		
- categorie ingezetenen	23	23
- categorie ongebouwd	3	3
- categorie natuurterreinen	1	1
- categorie bedrijven	3	3
- Dagelijks bestuur; 6 leden (inclusief dijkgraaf)*		
- Secretaris-directeur		
4. Personele gegevens:		
- Aantal toegestane formatieplaatsen uitgedrukt in volledige arbeidsplaatsen	1,5	1,5
5. Kerngegevens zuiveringsbeheer:		
- Areaal transportleidingen (excl. Amsterdam)	88 km	88km
- Aantal rioolwaterzuiveringsinstallaties	12	12
- totale capaciteit rioolwaterzuiveringsinstallaties	2.023.500 v.e.	2.023.500 v.e.
- Slibontwateringsinstallaties	3	3
- geproduceerd mechanisch ontwaterd slib	94.673 ton	93.966 ton
- Investerings (x€ 1 miljoen)	18,5	15,4
- Exploitatielasten (x€ 1 miljoen)	78,2	79,5
- Netto opbrengst zuiveringsheffing (x€ 1 miljoen)	80,3	80,7
- Verleende kwijtschelding (x€ 1 miljoen)	6,7	6,7
- Kwijtscheldingspercentage zuiveringsheffing	10,2%	10,2%
6. Kerngegevens watersysteembeheer:		
- Aantal poldergemalen in beheer	230	230
- Boezemgemaal Zeeburg	1	1
- Aantal waterkeringen/sluizen	59	59
- Areaal primaire waterkeringen (in km)	55	38
- Areaal regionale waterkeringen (in km)	568	591
- Areaal niet-regionale waterkeringen (in km)	471	467
- Investerings (x€ 1 miljoen)	34,6	29,0
- Exploitatielasten (x€ 1 miljoen)	86,9	93,0
- Netto opbrengst watersysteemheffing (x€ 1 miljoen) inclusief verontreinigingsheffing	91,6	96,2
- Verleende kwijtschelding (x€ 1 miljoen)	7,0	7,1
- Kwijtscheldingspercentage watersysteemheffing	11,5%	11,3%
- Bijdrage aan het Rijk inzake HWBP (x€ 1 miljoen)	15,9	15,9
- Taak muskusrattenbeheer (x€ 1 miljoen)	1,7	1,5

*Uit het Algemeen bestuur zijn 4 leden gekozen die samen met de dijkgraaf het Dagelijks bestuur vormen. Het 5e lid van het Dagelijks bestuur (dhr P. Smit) maakt geen deel uit van het Algemeen bestuur

4. Jaarverslag 2017

4.1 Programmaverantwoording 2017

In overeenstemming met de regelgeving is het jaarverslag opgesteld naar programma's. Voor 2017 komen de programma's overeen met de thema's die opgenomen zijn in de landelijke benchmark 'Waterschapsspiegel'.

Per programma zijn de doelstellingen beschreven, de beoogde effecten en de wijze waarop het halen van die doelstellingen en effecten in 2017 vorm heeft gekregen.

4.1.1 PROGRAMMA 1 : VEILIGHEID

4.1.1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Het programma Veiligheid heeft betrekking op de bescherming tegen overstroming vanuit het buitenwater of de boezemstelsels, vooral door veilige primaire en regionale waterkeringen.

Het waterschap heeft als kerntaak om het gebied voldoende waterstaatkundige veiligheid te bieden. Absolute veiligheid kan het waterschap niet garanderen. Het waterschap staat ervoor dat het stelsel van dijken voldoet aan de veiligheidseisen. Indien deze eisen niet door het bevoegd gezag zijn geformuleerd, neemt het waterschap zelf verantwoordelijkheid.

Hoe goed het watersysteem ook wordt beheerd, er kan altijd wat mis gaan. Een goede crisisbeheersingsorganisatie zorgt ervoor dat de gevolgen binnen de perken blijven. Verder stimuleert het waterschap bij nieuwe ontwikkelingen een waterrobuuste inrichting en doet samen met andere partijen onderzoek naar nut en noodzaak van extra bescherming van vitale en kwetsbare functies in het gebied.

AGV handelt adequaat en daadkrachtig wanneer de veiligheid in het gedrang dreigt te komen en houdt daarbij rekening met economische, landschappelijke en natuurwaarden.

AGV draagt bij aan de actualisering van het Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR)-instrumentarium (kaarten en beheerplannen op grond van de vereisten in de Richtlijn Overstromingsrisico's).

AGV participeert in het Project Dijkversterking Centraal Holland (voorheen Project Overstijgende Verkenning Centraal Holland (POV)) waarin de optimale bescherming van de Randstad tegen overstroming uitwerking krijgt. Het project is opgedeeld in 2 fasen: fase 1 is gericht op de nadere afbakening van de scope, waarna in fase 2 het Voorkeursalternatief zou worden opgesteld voor de te verbeteren dijken en kunstwerken.

Inmiddels heeft een heroverweging plaats gevonden en is besloten dat het project na fase 1 wordt afgerond. Onder fase 1 valt nog wel een vervolgonderzoek gericht op verdere afbakening en de restopgave van de C-keringen. Voor AGV is de uitkomst van het vervolgonderzoek van de C-keringen van belang.

In het beheergebied van AGV is in totaal circa 1.094 km waterkeringen aanwezig. Deze zijn te onderscheiden in de volgende categorieën:

- Primaire keringen 38 km
- Regionale keringen 591 km
- Tertiaire- en overige keringen 467 km
- Waterkerende objecten in keringen 1.100 stuks

4.1.1.2 DOELSTELLINGEN

AGV geeft de hoogste prioriteit aan het garanderen van voldoende waterstaatkundige veiligheid voor mensen, dieren en goederen. Het Deltaprogramma, het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en het Dijkverbeteringsprogramma 2015 – 2024 zullen voor de komende jaren de inspanningen voor dit thema bepalen.

4.1.1.3 BEOOGDE EFFECTEN

De bestaande waterkeringen in overeenstemming met de vastgestelde normen houden, met inachtneming van de belangen op het gebied van landschap, recreatie, natuur en cultuurhistorie.

De Keur stelt eisen aan gereguleerde aanpassingen in waterstaatkundige werken. Door toezicht houden en (indien nodig) handhavend optreden zorgt AGV voor veilige waterkeringen, zodat de burger wordt beschermd tegen 'natte voeten' (veiligheid).

INDICATOREN

Indicatoren				
Programma 1: Veiligheid				
Onderwerp	Indicator	Eenheid	Norm	Realisatie
Primaire keringen	▪ Primaire keringen zijn getoetst (in 2017 start een nieuwe toetsronde met nieuwe normen)	%	0	0
Regionale keringen	▪ Regionale keringen zijn getoetst (norm 2016)	%	60	60
	▪ Regionale keringen met oordeel onvoldoende en nader onderz. (uit toetsing 2012) zijn op orde	%	20	19,7
Overige keringen	▪ Status (nut en noodzaak) van 'overige Waterkeringen' zijn vastgesteld	%	0	0
Bestrijdingsplannen	▪ Plannen up-to date en geoefend	%	100	100

KOSTEN EXPLOITATIE

Programma 1: Veiligheid	2016	2017	
Netto kosten Exploitatie (x € 1.000)	Rekening	Begroting	Rekening
- kapitaallasten	16.635	19.322	19.133
- resultaat bestemming HWBP	-283	-	-
- taakkosten	11.998	14.907	13.998
Endtotaal	28.350	34.229	33.131

De kapitaallasten zijn € 189.000 lager dan begroot. Dit is een combinatie van enerzijds lagere investeringen in 2016 (hierdoor minder kapitaallasten in 2017) en anderzijds een lagere renteomslagpercentage dan begroot (zie ook de treasury paragraaf).

De taakkosten zijn € 909.000 lager dan begroot. De verschillen zijn:

	€
Lagere advies- en onderhoudskosten	300.000
Lagere kosten toetsen van keringen	207.000
Lagere uitgaven inhuur	146.000
Eindafrekening voorgaande jaren Projectoverstijgende Verkenning (HWBP) viel lager uit	142.000
Incidentele verkoop van grond (50% programma Veiligheid en 50% Voldoende water)	114.000
Totaal	909.000

4.1.1.4 DE MATE WAARIN DOELSTELLINGEN EN EFFECTEN BEREIKT ZIJN

Toetsing primaire keringen

In januari 2017 zijn de nieuwe normen van kracht voor de primaire waterkeringen. Het daarvoor opgestelde wettelijk beoordeling instrumentarium is klaar om gebruikt te worden. Voor 1 januari 2023 moet er een technische toets-rapportage aan het ministerie van Infrastructuur en Milieu worden opgeleverd. AGV heeft een relatief kleine opgave. In 2017 zijn de gegevens benodigd voor de toetsing primaire keringen geïnventariseerd en is het plan van aanpak voor de toetsing opgesteld.

Toetsingsprogramma regionale waterkeringen

De volgende toetsronde voor de regionale keringen dient in 2024 te zijn afgerond, waarbij ook de Niet-Waterkerende Objecten zijn geïnventariseerd. In samenspraak met de drie provincies en acht waterschappen in West-Nederland is een kader opgesteld voor de uitvoering en rapportage van de toetsing. De inwinning, opslag en ontsluiting van gegevens over de toetsspoorhoogte is nagenoeg afgerond.

Meerjarenplan Muskusrattenbeheersing

AGV draagt bij aan de kosten van de uitvoeringsorganisatie. Door efficiencywinst zijn de kosten vanaf 2017 voor het waterschap structureel met € 250.000 per jaar verlaagd. Bestuurlijk is de visie voor de aankomende vier jaar niet vastgesteld. De reden hiervoor is dat de visie 'Muskusrattenbeheer West- en Midden Nederland 2017-2020' onvoldragen is en de uitkomsten van de landelijke veldproef nog niet verwerkt zijn.

Het Algemeen bestuur heeft wel ingestemd met de voortzetting van het samenwerkingsverband voor de jaren 2018 en 2019.

Calamiteitenbestrijding waterkeringen

In 2017 zijn de calamiteitenbestrijdingsplannen "vaarwegen" en "waterkeringen" geactualiseerd, zodat ze aansluiten bij de landelijke visie van de waterschappen. Ook zijn de uitgangspunten voor de opleiding, training en oefening voor de komende jaren opgesteld.

Er zijn op alle niveaus trainingen en oefeningen geweest, waaronder interregionale oefeningen met omliggende waterschappen. In 2017 is gestart met de actualisatie van het bestrijdingsplan waterkwaliteit waarbij extra aandacht is om de wachtdienst efficiënter te organiseren.

INVESTERINGEN

Omdat het jaarverslag een verantwoordingsrapportage is ten opzichte van de begroting 2017 wordt in de toelichting op de investeringen alleen ingegaan op de verschillen tussen de realisatie in 2017 en de begroting 2017. Op de verschillen tussen het door het AB toegekend krediet en de eindrealisatie wordt na de afsluiting van het krediet ingegaan, in de vorm van een project/kredietevaluatie. Een verslag hiervan wordt opgenomen in het jaarverslag.

Programma 1: Veiligheid	2017					
Netto kosten Investerings (x € 1.000)	Begroting 2017	Realisatie 2017	Verschillen	Toegekend krediet	Uitgaven t/m 2017	Eindprognose
Programma Waterkeringen	0	2.485	-2.485	126.100	125.217	126.119
Dijkverbeteringsprogramma	12.500	6.914	5.586	57.500	14.138	57.500
Compartimenteringswerken	1.100	1.830	-730	3.118	2.102	2.822
Compartimentering boezemwateren	0	0	0	800	13	13
De Ronde Hoep	1.000	465	535	807	793	807
Bijdrage in HWBP (investeringsdeel)	9.560	9.591	-31	51.600	43.848	51.600
Eindtotaal	24.160	21.285	2.875	239.925	186.111	238.861

De realisatie percentage van de investeringsuitgaven is uitgekomen op 88%.

Programma Waterkeringen

Het dijkverbeteringsplan dorpskern Baambrugge heeft opnieuw ter inzage gelegen omdat uit de eerste terinzagelegging een leggerwijziging is voortgekomen. De uitvoering van dit project heeft hierdoor vertraging opgelopen. In tweede helft van 2018 start de uitvoering.

Het project Winkeldijk-Noord is in uitvoering en heeft vertraging opgelopen door onvoorziene omstandigheden. In het eerste kwartaal van 2018 wordt het project opgeleverd.

Dijkverbeteringsprogramma 2015 - 2024

In 2017 is 19 km regionale keringen gerealiseerd. De doelstelling voor 2017 (21 km) is hiermee niet gehaald.

De reden hiervoor is het doorschuiven van de uitvoering van de projecten Dijkverbetering Jan Vroegopsingel en Dijkverbetering Jaagpad naar 2018. Dit zijn samenwerkingsprojecten met de gemeenten die worden gecombineerd met de aanpassing van de inrichting van de openbare ruimte en aanleg van infrastructuur. Een verschuiving in de planning van de gemeenten zorgt daardoor voor een verschuiving in de uitvoering van de dijkversterkingen.

In 2017 zijn veel projecten (circa 50 km) voorbereid die tussen 2018-2019 tot uitvoering komen. De voorbereiding van een aantal projecten is naar voren gehaald om in 2024 de totale opgave van het programma te behalen (258 km op orde). Door de uitgevoerde detailtoetsingen is duidelijk geworden dat een aantal trajecten goedgekeurd kan worden of dat lichtere maatregelen voldoende zijn.

De lagere uitgaven op het krediet (€ 5,6 miljoen) wordt veroorzaakt door de vertraging van bovengenoemde projecten. Daarnaast blijkt uit de uitgevoerde detailtoetsing dat een aantal trajecten goedgekeurd kan worden of dat er lichtere maatregelen voldoende zijn.

In onderstaande tabel staat de voortgang van het Dijkverbeteringsprogramma 2015-2024 met een doorkijk naar het einde van het programma.

	Prognose Budget (mln €)	Planvorming (km)	Voorbereiding (km)	Prognose jaar Uitvoering (km)	Prognose Restopgave (258km)	Werkpakket (km)	Toelichting
tot 2015	115,0			7,6	250,4		
jan-16	107,5			11,6	238,8		
jan-17	100,3	42,5	38,4	23,1	215,8	104,0	
apr-17	90,3	47,4	40,6	16,0	222,8	104,0	Zie 4-maands bestuursrapportage
sep-17	92,8	45,7	43,0	20,9	217,9	109,6	Zie 9-maands bestuursrapportage
dec-17	100,6	45,7	49,9	19,0	219,8	109,6	Zie jaarrekening
jan-18	92			21	199		
jan-19	77			34	164		
jan-20	62			36	129		
jan-21	48			31	98		
jan-22	33			33	64		
jan-23	17			32	32		
jan-24	0			32	0		
jan-25	0			0	0		

Compartimenteringswerken

Ipensloter- en Diemerdammersluis

De renovatie van de Ipensloter- en Diemerdammersluis is opgenomen in het HWBP-2. Op basis van de bestuurlijk overeengekomen kostenverdeling tussen AGV en HWBP bedraagt het aandeel van AGV € 1,2 miljoen, op een geraamde totale investering van € 5,8 miljoen voor het renovatieproject.

De investeringskosten voor de renovatie gaan circa € 0,6 miljoen hoger uitvallen dan de oorspronkelijke kredietraming van € 1,2 miljoen. Voor de dekking van de meerkosten is een aanvullend uitvoeringskrediet door het AB beschikbaar gesteld. Het aandeel van AGV wordt volgens de afgesproken kostenverdeling met het HWBP daarmee € 1,8 miljoen (binnen de geraamde investeringskosten van € 8,8 miljoen).

De werkzaamheden aan de Ipenslotersluis zijn afgerond. Het werk aan de Diemerdammersluis is later gestart dan gepland en wordt begin 2018 opgeleverd. Hiermee wordt het renovatieproject conform de afspraken met het HWBP in 2018 afgerond. De uitgaven in 2017 bedragen afgerond € 854.000.

Balgstuw in het Gein

De balgstuw wordt door een schotbalkconstructie vervangen. Voor de onderbouwing van de kredietaanvraag is in het najaar van 2017 gestart met het ontwerpen van de beoogde schotbalkconstructie. Het uitvoeringskrediet wordt begin 2018 aangevraagd. De uitgaven in 2017 bedragen afgerond € 18.600.

Vervangen Compartimenteringswerken Ringvaart

In 2017 is de uitvoeringsfase van het project 'Vervangen Compartimenteringswerken Ringvaart Watergraafsmeer' in Amsterdam gestart. De Toldeur Wibautstraat is in 2017 vervangen.

De realisatie van de Tolbrug Valentijnkade, in combinatie met een gemeentelijke fietsbrug, is door onvoorziene zaken op het vlak van de productie van onderdelen vertraagd. De nieuwe Tolbrug wordt volgens de aangepaste planning in februari 2018 opgeleverd. De uitvoeringskosten in 2017 bedragen € 790.000.

De totale uitgaven in 2017 op de drie compartimenteringswerken bedragen afgerond € 1,8 miljoen.

Compartimentering boezemwateren (voorheen Amstelnoodstuw)

In 2017 is een studie gedaan naar compartimentering van de boezemwateren van AGV. Daarbij zijn verschillende manieren van compartimenteren van de boezemwateren vergeleken en beoordeeld. Een van die opties in de vergelijking is het realiseren van een compartimenteringswerk, een zogenaamde Amstelnoodstuw, in de Amstel bij Ouderkerk.

De resultaten van de compartimenteringsstudie zijn in december 2017 in het DB besproken en staan begin 2018 op de agenda voor het Algemeen bestuur. In 2017 is in afwachting van de resultaten van bovengenoemde studie geen budget opgenomen.

De Ronde Hoep

De polder de Ronde Hoep is door de provincie als calamiteitenpolder aangewezen. AGV heeft de plicht om de benodigde inrichtingsmaatregelen te nemen. In de polder de Ronde Hoep is in voorgaande jaren gewerkt aan de voorbereidingen voor het projectplan. De daarvoor relevante onderzoeken zijn afgerond. Het projectplan is bestuurlijk vastgesteld voor inspraak. Parallel hieraan is door de gemeente aan het bestemmingsplan gewerkt. Vanwege het afstemmen van de projectplanprocedure met het bestemmingsplan is vertraging ontstaan in de voorbereiding van het inlaatswerk.

In 2017 is afgerond € 0,5 miljoen minder besteed dan begroot. Het voorbereidingskrediet (€ 0,8 miljoen) is wel volledig besteed. Het aanvullend voorbereidingskrediet zal in 2018 worden aangevraagd.

Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

In het nationale HWBP voeren de waterschappen en Rijkswaterstaat maatregelen uit om de landelijk 700 km primaire waterkeringen en 200 waterkerende kunstwerken (sluizen, spuiwerken, stuwen) aan de wettelijke veiligheidsnorm te laten voldoen, nu en in de toekomst.

De financiering van het nationale programma is bij de wijziging van de Waterwet en de Waterschapswet door het Rijk overgedragen aan de waterschappen. Het waterschap draagt hier jaarlijks aan bij volgens een landelijk vastgestelde verdeelsleutel (€ 15,9 miljoen in 2017).

AGV heeft 38 km primaire kering en enkele spui- en compartimenteringswerken in haar beheergebied die onder het HWBP vallen.

In 2017 is er definitieve afrekening geweest over eerdere programmajaren. De kosten daarvan bleken mee te vallen, waardoor er sprake was van een (eenmalige) meevaller.

In 2017 technisch en administratief afgesloten kredieten

Veiligheidstoetsing secundaire waterkeringen 2e fase (AB 08/013)

Het krediet is in 2008 verstrekt voor het uitvoeren van de eerste toetsing van de regionale keringen. De regionaal genormeerde keringen zijn in opdracht van het bevoegd gezag, de provincie, getoetst volgens de Leidraad 2012 toetsing regionale keringen. Vanuit deze toetsing is voor het gehele areaal regionale keringen (570 km), een toetsoordeel opgeleverd voor 1 januari 2013 en is het beoogde resultaat behaald. Het krediet is later afgesloten. In deze tijd zijn een aantal nieuwe areaal keringen, onder andere IJburg nog getoetst volgens de Leidraad 2012. De totale uitgaven op het krediet zijn € 11.519.000 (kredietbedrag € 11.500.000).

Samenvatting afgesloten kredieten in 2017

Programma Veiligheid	Toegekend bedrag	Totale uitgaven	Verschillen	Opmerking
- Veiligheidstoetsing secundaire waterkeringen 2e fase (AB 08/013)	11.500.000	11.519.000	-19.000	

4.1.2 PROGRAMMA 2 : SCHOON WATER

4.1.2.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Het waterschap draagt als waterkwaliteitsbeheerder de zorg voor een goede kwaliteit van het watersysteem. Deze zorg is mede een opgave vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Het waterschap voert waterstaatkundige maatregelen uit om de kwaliteitsdoelstellingen te behalen. Waar dit effectief is wordt dit gedaan in samenwerking met derden.

AGV geeft lozingsvergunningen (Waterwet) aan bedrijven af, houdt hierop toezicht en maakt afspraken met betrokkenen om watervervuiling te voorkomen en geeft vergunningen af voor de sanering van ernstig vervuilde waterbodems (Waterwet). Daarnaast worden watersysteemkundige maatregelen uitgevoerd om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren. Dit betreft vooral maatregelen in het kader van de KRW en het kwaliteitsbaggeren.

Direct gekoppeld aan de zorg voor de kwaliteit van het oppervlaktewater is de zorg voor het goed functioneren van de afvalwaterketen. Immers het (afval)water uit de bebouwde omgeving komt al dan niet na behandeling in het oppervlaktewater terecht, waar het van invloed is op de waterkwaliteit. AGV zuivert het via (pers)leidingen getransporteerde afvalwater dat wordt ontvangen uit gemeentelijke rioleringen of anderszins.

De thema's Schoon Water en Waterketen uit het WBP 2016-2021 vallen onder dit programma.

4.1.2.2 DOELSTELLINGEN

De doelstelling is een (grond)watersysteem met een goede ecologische en chemische waterkwaliteit. Vanuit de KRW worden per waterlichaam ecologische doelstellingen opgelegd, die uiterlijk 2027 behaald moeten worden. Hierover wordt gerapporteerd in Stroomgebiedbeheersplannen (SGBP).

Door vergunningverlening en advisering worden emissies uit punt- en diffuse lozingen en door derden veroorzaakte, niet gereguleerde, ongewenste (diffuse) emissies teruggedrongen.

Voor de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) in het beheergebied als totaal gelden de volgende kwaliteitseisen:

- Gemiddelde stikstof (N) en fosfor (P)-eliminatie tenminste 75%;
- Gemiddelde zuiveringsrendement van tenminste 88%;
- Nalevingspercentage (voldoen aan de lozingseisen) 99,5% (bron WBP 2016 - 2021);
- Voldoen aan de afname overeenkomsten 100% (bron WBP 2016 - 2021).

Voor het zuiveren van afvalwater exploiteert AGV zuiveringstechnische werken, die zij aanlegt en in stand houdt. Al het getransporteerde afvalwater dat wordt ontvangen uit persleidingen, gemeentelijke rioleringen of anderszins moet tenminste volgens de wettelijke vereiste lozingseisen en minimaal conform de met de gemeente overeengekomen afnamen worden gezuiverd.

Voor de zuiveringsinstallaties zijn vanaf 1 maart 2014 de 'Algemene regels behandeling stedelijk afvalwater van het activiteitenbesluit' in werking getreden en voorts geldt dat voldaan moet worden aan de gestelde vergunningseisen uit de Omgevingswet.

4.1.2.3 BEOOGDE EFFECTEN

Het beoogde effect is een goede en een zo optimaal mogelijke waterkwaliteit (schoon water voor mens, dier en plant).

Het inzamelen, transporteren en zuiveren van afvalwater levert een positieve bijdrage aan de volksgezondheid, natuur en milieu. Het beoogde effect is het vermijden van emissies van ongewenste stoffen uit de afvalwaterketen die een bedreiging vormen voor het aquatisch ecosysteem en de drinkwaterkwaliteit.

INDICATOREN

Indicatoren Programma 2: Schoon water				
Onderwerp	Indicator	Eenheid	Norm	Realisatie
Watersysteem	▪ Voor alle wateren is de ecologische toestand bekend	%	25	30
	▪ De bemonsterde wateren gaan niet in kwaliteit achteruit	%	100	73
Waterketen	▪ KRW-lichamen voldoen a/d randvoorwaarden goede waterkwaliteit	%	25	27
	▪ Zuiveringsprestatie rwzi's (gemiddelde van CZV+P+N)	%	88	90,4
	▪ Nalevingspercentage (De zuiveringen voldoen aan de lozingseisen)	%	99,5	99,6
	▪ Afname overeenkomsten met gemeenten nagekomen	%	100	100

Toelichting

De indicator 'De bemonsterde wateren gaan niet in kwaliteit achteruit' komt lager uit dan de norm, namelijk 73% in plaats van 100%. Oorzaken zijn de toenemende druk op het watersysteem, door het klimaat en toegenomen/intensiever gebruik van de openbare ruimte (recreatie, bouw, drukte).

Dit beeld komt overeen met de recente watergebiedsplannen (Westeramstel en Groot Wilnis-Vinkeveen).

KOSTEN EXPLOITATIE

Programma 2: Schoon water		2016	2017	
Netto kosten Exploitatie (x € 1.000)		Rekening	Begroting	Rekening
- kapitaallasten		36.689	36.599	36.790
- taakkosten		47.616	48.955	49.577
Endtotaal		84.305	85.554	86.367

De kapitaallasten zijn € 191.000 hoger dan begroot. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door het versneld afschrijven (€ 467.000) van de per 1 januari 2019 buiten gebruik te stellen rwzi Maarssen. Er resteert nog één afschrijvingstermijn in 2018 (€ 467.000). Hierna is de rwzi volledig afgeschreven. Anderzijds zijn de kapitaallasten door een lagere renteomslagpercentage lager uitgekomen dan was begroot (€ 276.000).

De taakkosten zijn € 622.000 hoger dan begroot. De verschillen zijn:

	€
Toename onderhoudskosten en personele inzet ten behoeve van onderhoudswerkzaamheden	-450.000
Toename heffing Rijkswaterstaat in verband met lozing effluent op Rijkswater	-150.000
Lagere opbrengst afvalwater behandeling voor derden (door tariefddaling)	-187.000
Lagere uitgaven agrarisch waterbeheer	136.000
Per saldo kleine diverse over- en onderschrijdingen	29.000
Totaal	-622.000

4.1.2.4 WIJZE WAAROP GESTREEFD IS DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

WATERSYSTEEMBEHEER

Waterkwaliteit

De effecten op het watersysteem worden bereikt met het uitvoeren van inrichtingsmaatregelen, beheermaatregelen ten aanzien van maai- en slootwerk, maatregelen voor zwemwateren en een adequate regulering die aansluit op de Keur.

Regulering

AGV schuift vroeg in het planproces aan om zoveel mogelijk invloed uit te oefenen op het planvormingsproces en is intensief betrokken bij grote, meerjarige ruimtelijke ontwikkelingen en diverse infraprojecten. Denk daarbij aan de Noord/Zuidlijn, Zuidas, verbreding van de snelwegen tussen Schiphol, Amsterdam en Almere, project Blaricummermeent, project Bloemendalerpolder of de bouwplannen voor Haven-Stad en IJburg. Daarnaast was het waterschap betrokken bij circa 500 kleinere en/of conserverende plannen.

In 2017 zijn de mogelijkheden voor het toepassen van nieuwe sanitatie voor het Middeneiland IJburg en Buiksloterham nader onderzocht. Voor het Middeneiland heeft dit geleid tot een haalbaar concept, wat in 2018 nader wordt uitgewerkt.

Monitoring waterkwaliteit

De reguliere waterkwaliteitsmonitoring, de monitoring voor de KRW, de specifieke monitoring voor projecten (veelal watergebiedsplannen) en de monitoring van zwemwaterlocaties zijn conform planning verlopen.

Naast de officiële zwemwaterlocaties zijn dit jaar ook een aantal andere locaties bemonsterd waar in de praktijk veel wordt gezwommen. Ook zijn samen met Deltares en andere waterschappen twee pilots met innovatieve monitoring voor bacteriologie uitgevoerd, om in de toekomst sneller te kunnen adviseren over het zwemwater. Met het Citizen Science project 'Het Schone Waterexperiment' hebben 600 Amsterdammers zelf de waterkwaliteit gemeten waar en wanneer ze wilden. De resultaten daarvan worden begin 2018 bekend gemaakt.

KRW-maatregelen

Voor een groot deel van de KRW-maatregelen is de planvorming opgestart. In de Ster en Zodden van Loosdrecht loopt de planvorming voor het instellen van het polderdoorstroomprincipe. Daarmee wordt het goede kwelwater zo lang mogelijk vastgehouden en de fosfaatbelasting beperkt.

De maatregel 'omleiden waterstromen in de Hollands en Stichts Ankeveense Plassen' maakt deel uit van het ontwerp watergebiedsplan Noordelijke Vechtplassen, dat eind 2017 is vrijgegeven voor inspraak. Daarnaast lopen de planvorming voor het realiseren van natuurvriendelijke oevers langs de Spiegelplas en de onderzoeken in de Sloterplas en naar de achterblijvende soortendiversiteit waterflora in plassen. De planvorming voor het beperken van de fosfaatbelasting in het overschotwater uit Bethunepolder is afgerond.

De waterlichamen worden gemonitord, zodat gevolgd wordt of de maatregelen het beoogde effect hebben en de toestand van de waterlichamen vooruit gaat. Voor een aantal KRW-waterlichamen loopt een gebiedsanalyse waarbij de actuele toestand en de daarvoor bepalende factoren in beeld worden gebracht: Amstellandboezem, Vaarten Vechtstreek, Kortenhoefse Plassen en Wijde Blik.

KRW overig water en Agrarisch Waterbeheer

Voor de overige wateren zijn in het Waterbeheerplan handelingsperspectieven opgenomen. Deze geven aan waar AGV mogelijkheden ziet om in samenwerking met gebiedspartijen de (ecologische) waterkwaliteit te verbeteren door uitvoering van haalbare en betaalbare maatregelen. In de watergebiedsplannen worden gebiedsdoelen en maatregelpakketten afgeleid.

De uitvoering van blauwe diensten door de collectieven van agrariërs loopt en wordt steeds meer uitgebreid. Inmiddels doen in het AGV-gebied 184 agrariërs mee. Samen beheren zij 262 km sloot met de baggerspuit. Daarnaast wordt 75 km sloot ecologisch geschoond en 5 km oever wordt natuurvriendelijk beheerd. Tenslotte zijn er bijna 60 hectare aan bemestingsvrije zone langs sloten (minimaal 2 meter brede bemestingsvrije zone).

Circa 45 deelnemende agrariërs monitoren onder andere de slootvegetatie, de diepte en het oevertalud in sloten waar zij beheerpakketten uitvoeren. Dit geeft hen inzicht en motiveert om de beheerpakketten uit te voeren. Bovendien wordt met een koppeling aan het meetnet van AGV inzicht verkregen in de effectiviteit van de beheerdiensten en de wijze waarop deze verbeterd kunnen worden.

In het hele beheergebied starten de agrarische collectieven met praktijknetwerken om het waterbewustzijn en de interesse voor agrarisch waterbeheer te vergroten. In de provincie Utrecht is het collectief Rijn, Vecht en Venen gestart met het project 'polderkennis op peil', met 3 praktijknetwerken in het beheergebied van AGV. Voor de financiering is een subsidie vanuit POP3¹ toegekend. AGV betaalt ook mee, onder andere door de inbreng van kennis. De werving van agrariërs is begonnen in polders met veel handelingsperspectief. In Noord-Holland is reeds een praktijknetwerk gestart in de Bovenkerkerpolder.

¹ plattelandsontwikkelingsprogramma

De Proefpolder Kringlooplandbouw is gestart met een feestelijke openingsbijeenkomst in het gebied. Samen met alle agrariërs in de polder wordt in dit project gewerkt aan verlaging van nutriëntenbelasting. Tot nu toe zijn 10 proeven opgestart, worden de boeren intensief begeleid en is een systeemanalyse uitgevoerd (bodem, bemesting en water).

Het budget wordt grotendeels ingezet als cofinanciering via de provinciale POP3-regelingen zodat de AGV middelen worden verdubbeld met Europese middelen uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Dit budget is daarmee grotendeels al toegezegd aan provincies als cofinanciering.

De koppeling van dit budget aan de provinciale subsidieregeling veroorzaakt een fluctuatie in het uitgaveregime tijdens de looptijd van 2016 tot en met 2021. Het Algemeen bestuur heeft ingestemd met tussentijdse onder- en overschrijdingen op dit budget (BBV16.0432). Uitgangspunt is wel dat het totaal beschikbare bedrag van € 3 miljoen over 6 jaar leidend is.

Omschrijving	Bedragen in euro's					
	Begroting 2017	Realisatie 2017	Afwijking	Totale budget	Uitgaven t/m 2017	Restant budget eind 2017
KRW overig water/agrarisch waterbeheer	500.000	364.000	136.000	3.000.000	462.352	2.537.648
	500.000	364.000	136.000	3.000.000	462.352	2.537.648

Temmen van Brakke kwel in de Horstermeerpolder

De Polder de Horstermeer kent een grote kweldruk van brak water uit de diepe ondergrond en van zoet water vanuit de omgeving. Het brakke kwelwater heeft een negatieve invloed op de waterkwaliteit in de polder en zijn omgeving. Om dit water uit het beheergebied van AGV weg te spoelen en om het hierdoor ontstane tekort aan kwalitatief goed water in het gebied aan te vullen worden nu grote hoeveelheden Markermeerwater ingelaten in de Vecht en het Oostelijk Vechtplassengebied.

In de afgelopen jaren is in het kader van het innovatieprogramma onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om de brakke kwel af te vangen voordat het aan de oppervlakte komt. Hierdoor kan het gebied grotendeels weer worden gevoed met het zoete water dat hier van nature opkwelt. De waterkwaliteit in de Horstermeer en omliggende gebieden verbetert hierdoor en er wordt minder aanspraak gedaan op de zoetwatervoorraad in het Markermeer. Door het afgevangen brakke water in te zetten voor de drinkwaterproductie wordt van het probleemstof een grondstof gemaakt.

In 2017 is nader geofysisch onderzoek uitgevoerd naar de bodemopbouw en de grondwaterstromen onder de Horstermeerpolder, als input voor het grondwatermodel. Dit is nodig voor het bepalen van de juiste plaats van de onttrekkingsputten. Het bestuur van AGV heeft in juni 2017 het onderzoeksplan goedgekeurd, inclusief de begroting voor het uitvoeren van een pilot. AGV en de gemeente Amsterdam stellen samen een bedrag van ruim € 2 miljoen hiervoor beschikbaar. De eind 2016 ingediende aanvraag voor een POP3-subsidie voor de pilot werd in 2017 niet gehonoreerd, omdat de pilot naar het oordeel van de subsidiegever te veel op onderzoek is gericht in plaats van op uitvoering. Inmiddels is bij de provincie Noord-Holland een subsidieaanvraag uit het budget voor strategisch grondwateronderzoek ingediend. Uitsluitsel hierover volgt in 2018. De procedures voor de vergunningen die nodig zijn voor uitvoering van de pilot zijn opgestart.

Wederom is veel aandacht besteed aan het informeren van het netwerk dat betrokken is bij het project. Extern zijn dat de bewoners van de Horstermeer, de gemeente Wijdmeren, de provincie Noord-Holland, Rijkswaterstaat, kennisorganisaties op het gebied van zoet en zoutwater en het Bestuurlijk zoet-wateroverleg West-Nederland. De externe steun voor het project blijft onverminderd groot. Ook is informatie aangeleverd aan de Gooi- en Eemlander op basis waarvan deze krant in mei 2017 een uitgebreid artikel over het project heeft gepubliceerd.

Fish migration challenge

AGV wil graag lokale MKB-bedrijven en jonge startups betrekken bij haar ontwikkelingen. Op het gebied van vismigratie heeft AGV een challenge uitgeschreven. Op 1 november 2017 werden alle ideeën voor vismigratie langs stuwen en dammen in polderwateren gepresenteerd aan een internationaal publiek op de Amsterdam International Waterweek. Het podium van de Young Waterprofessionals in de RAI vormde een mooie setting waarin de deelnemers hun idee met een korte pitch konden toelichten. De jury, voorgezeten door Wiegert Dulfer, riep de Polderpassage 2.0 (ingezonden door Beutech en Arcadis) tot winnaar uit. Deze vispassage zal in 2018 in de praktijk worden getest.

Het deelnemende “Wetskills” team won de innovatieprijs en gaat nog een dag met technuten van Waternet aan de slag om er een technisch ontwerp van te maken. Ook de andere inzendingen bevatten waardevolle ideeën. AGV zal zich er voor inzetten om al deze ideeën verder te helpen. Verschillende situaties in de polder vragen om verschillende oplossingen. Met de opbrengst van de challenge komt AGV daar zeker verder mee.

ZUIVERINGSBEHEER

Afvalwater

Alle wethouders met “water” in de portefeuille van de inliggende gemeenten van het waterschap en een Dagelijks bestuurslid van het waterschap hebben op 14 februari 2013 de handtekening gezet onder de Mantelovereenkomst “Samenwerking tussen gemeenten en het waterschap in het AGV-werkgebied”.

In het Bestuurlijk Overleg Water AGV-gebied worden afspraken gemaakt over samenwerking in de afvalwaterketen. In de afgelopen jaren is zo een brede basis gelegd voor de regionale samenwerking in de afvalwaterketen.

In 2017 is de stand van zaken voor het peiljaar 2016 geïnventariseerd aan de hand van de landelijk ‘monitor Bestuursakkoord Water’. De in 2016 door de samenwerkende gemeenten en het waterschap in het AGV-gebied behaalde besparing in de (afvalwater)keten is 100% (= 8% minder meer kosten) wat ruim boven de doelstelling is. Voor de kwaliteit (het professionaliseren van beheer) is het resultaat 63% tegenover een doelstelling van 60%. De kwetsbaarheid (personele capaciteit en kennis) wordt uitgedrukt in robuustheid (mate van bundeling van personele capaciteit en kennis); deze komt met 57% iets onder de doelstelling van 60% uit.

Voor het gehele zuiveringsproces zijn 12 rwzi’s met bijbehorend transportsysteem van persleidingen en gemalen (49 eindgemalen) in beheer. Daarnaast wordt er stedelijk afvalwater uit het AGV-gebied behandeld door de Hoogheemraadschappen De Stichtse Rijnlanden en Rijnland. AGV behandelt op de rwzi’s op zijn beurt afvalwater voor andere waterschappen, zoals voor Vallei en Veluwe, Rijnland en Hollands Noorderkwartier.

Zuiveringsrendement in %						
Type verwijdering	Norm	2013	2014	2015	2016	2017
Stikstof (N)	75	83,8	86,4	85,5	85,1	86,7
Fosfaat (P)	75	89,7	90,9	91,5	92,3	91,3
V.e.'s (Rijksmodule)	90	92,4	92,9	93,3	93,2	93,4

Bijna alle zuiveringen hebben iets minder gepresteerd (91,3%) in de fosfaatverwijdering ten opzichte van 2016 maar de prestatie van 2017 is ruim boven de wettelijke norm (75%). Op rwzi Amsterdam-West is het grote vervangingsproject voor leidingen afgerond. Dit is terug te zien in een iets hoger stikstofrendement dan 2016.

INVESTERINGEN

Programma 2: Schoon water	2017					
Netto kosten Investerings (x€ 1.000)	Begroting 2017	Realisatie 2017	Verschillen	Toegekend krediet	Uitgaven t/m 2017	Eindprognose
Nieuwe zuiveringstechnische werken	1.500	320	1.180	36.557	27.551	30.578
Procesoptimalisaties rwzi's	6.420	5.314	1.106	61.850	47.894	57.050
Vervangingsinvesteringen	11.150	9.217	1.933	39.960	27.468	39.655
Programma KRW	1.900	335	1.565	21.580	8.760	21.580
Saneren waterbodems	500	210	290	5.525	210	5.525
Waterkwaliteitsspoor stedelijk gebied	93	0	93	980	594	927
Aansluiten woonboten op de riolering	200	153	47	3.525	2.886	3.225
Eindtotaal	21.763	15.549	6.214	169.977	115.363	158.540

Toelichting

Het realisatiepercentage van de investeringen van het programma Schoon water is uitgekomen op 71%. Exclusief de ontvangen subsidies (die op de investeringen in mindering zijn gebracht) bedraagt het realisatiepercentage 76%.

Nieuwe zuiveringstechnische werken

Zuivering Weesp (AB 16/0147)

De zuivering Weesp wordt in de komende jaren vervangen. In mei 2017 heeft het bestuur ingestemd de nieuwbouw met een design & construct contract aan te besteden. Daarbij wordt niet vooraf gekozen voor een specifiek zuiveringssysteem. In het tweede deel van 2017 is gestart met de aanbesteding van het contract voor het ontwerp en de realisatie. In het eerste kwartaal van 2018 zal de definitieve gunning plaatsvinden.

Het uitvoeringskrediet is eind 2017 in de Commissie besproken en is in januari 2018 ter besluitvorming voorgelegd aan het AB. Er is een uitvoeringskrediet van € 25,2 miljoen aangevraagd. Het reeds toegekende voorbereidingskrediet was € 1,5 miljoen. Het totale krediet, inclusief voorbereidingskrediet, zal € 26,7 miljoen bedragen.

In 2018 wordt het aanbestedingsproces van de nieuwbouw rwzi Weesp in relatie tot het bestuurlijk traject geëvalueerd.

Nieuwe Sanitatie Amsterdam/Buiksloterham (AB 16/0484)

In Buiksloterham realiseert AGV een innovatief grondstoffenstation (GSS) voor winning van biogas en grondstoffen (fosfaat) uit geconcentreerd zwart afvalwater (fecaliën, urine en mogelijk GF-afval). De gemeente Amsterdam legt vacuümriolering aan voor inzameling en transport ervan.

In 2017 is het definitieve ontwerp van het GSS gereed gekomen. De uitgaven in 2017 blijven met € 0,04 miljoen binnen het in 2017 verleende voorbereidingskrediet van € 0,25 miljoen. In 2017 is een voorbereidingskrediet verleend (uitgaven 2017 € 0,04) en is er een deel (€ 0,39 miljoen) van de subsidie ontvangen. Voor de bouw van het grondstoffenstation is door het AB op 15 november 2017 een uitvoeringskrediet toegekend van € 1,7 miljoen.

Pharmafilter AMC (AB 16/0548)

Voor het AMC ziekenhuis wordt de bouw van een Pharmafilter voorbereid, waarvoor een voorbereidingskrediet van € 0,125 miljoen beschikbaar is gesteld. De uitgaven in 2017 zijn € 0,03 miljoen. In 2018 zal een uitvoeringskrediet worden aangevraagd.

Procesoptimalisatie rwzi's

Hieronder worden de investeringen opgenomen die tot een verbetering van de zuiveringsprestatie, nalevingspercentage of afnameverplichting leiden, de efficiency verhogen of de duurzaamheid vergroten.

Horstermeer: Energiefabriek gaslijn (AB 15/568A)

Voor aanpassingen aan de gasinstallatie is in 2016 een uitvoeringskrediet verstrekt van € 2,6 miljoen. De werkzaamheden zijn in 2017 afgerond. De kosten in 2017 bedragen € 1,54 miljoen.

Horstermeer gasveiligheid ontwaterd-slibinstallatie (DB 17/0246)

Uit een studie van een extern adviesbureau blijkt dat bij de uitgeste- en slibontwateringsinstallaties sprake is van een ATEX zonering². Daarmee voldoen de materialen, afzuiging en de luchtbehandeling niet aan de gasveiligheidsrichtlijnen. Voor het uitvoeren van de gasveiligheidsmaatregelen heeft het Dagelijks bestuur in 2017 een uitvoeringskrediet van € 0,6 miljoen verstrekt. De veiligheidsmaatregelen worden in 2018 uitgevoerd.

Zuivering Amstelveen (AB 13/0534, 15/0410 en 16/0131)

Voor de verbouwing van de gas- en slibinstallatie en de procesautomatisering is in 2015 een uitvoeringskrediet verstrekt van € 6,9 miljoen. De werkzaamheden aan de gas- en slibinstallatie zijn in 2017 afgerond. De uitgaven in 2017 waren circa € 1,6 miljoen. De totale kosten blijven daarmee binnen het toegekend kredietbedrag.

Voor de vervanging van diverse installaties is in 2016 een uitvoeringskrediet verstrekt van € 6,25 miljoen waarvan in 2017 circa € 1,5 miljoen is uitgegeven.

² ATEX staat voor de Franse benaming *ATmosphères EXplosibles* en wordt als synoniem gebruikt voor twee Europese richtlijnen op het gebied van explosiegevaar onder atmosferische omstandigheden.

Horstermeer dienstgebouw (AB 13/0218)

De vernieuwbouw van het dienstgebouw Horstermeer is gepland in 2017 - 2019. Op basis van een nieuw programma van eisen is er in 2017 een ontwerp gemaakt waarin een scheiding is aangebracht tussen kantoor en overige functies. Daarnaast wordt er een nieuwe werkplaats gerealiseerd, mede omdat de huidige werkplaats niet voldoet aan de veiligheidseisen. In 2013 is een voorbereidingskrediet van € 0,25 miljoen beschikbaar gesteld. De totale projectkosten zijn geraamd op € 3 miljoen. Het uitvoeringskrediet van € 2,75 miljoen wordt in 2018 aangevraagd. De kosten in 2017 zijn € 0,21 miljoen.

Zuivering Maarssen (AB 07/037, 10/021, 10/046 en 16/337)

In het MIP is € 5,9 miljoen opgenomen voor het leggen van een transportleiding en het bouwen van een pompgebouw. Daarmee wordt het afvalwater getransporteerd naar rwzi Leidsche Rijn van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Een bedrag van € 2,4 miljoen wordt gefinancierd uit bestaande kredieten uit 2007 en 2010 (AB 07/037, 10/021, 10/046) en voor de overige € 3,5 miljoen is in 2016 een aanvullend krediet verstrekt. De sloop- en saneringskosten van de zuivering worden gedekt uit de opbrengst van de grondverkoop. In 2017 is het ontwerp en bestek opgesteld. De kosten in 2017 zijn € 0,5 miljoen. Het werk wordt begin 2018 aanbesteed en gegund.

Zuivering Westpoort; dienstgebouw (AB 08/040, 11/685, DB 17/0613)

De financiering van de sloop- en saneringswerkzaamheden van het dienstgebouw heeft in 2017 plaatsgevonden vanuit lopende kredieten. Voor de verbouwing zelf en diverse aanvullende werkzaamheden heeft het DB een uitvoeringskrediet van € 0,84 miljoen beschikbaar gesteld. De kosten in 2017 zijn € 0,35 miljoen.

Zuivering Horstermeer (AB 07/037, 10/021, 10/046)

De vernieuwbouw van de waterlijn (inclusief nabehandelingstechniek met een One-stepfilter) is in 2017 afgerond. De kosten in 2017 zijn € 0,15 miljoen. De ontvangen subsidie voor het One-stepfilter bedroeg circa € 5,1 miljoen en is daarmee € 0,2 miljoen lager dan oorspronkelijk voorzien. De uitvoeringskosten komen daardoor per saldo € 0,2 miljoen hoger uit. Het project wordt in 2018 afgesloten.

Vervangingsinvestering rwzi's

Diverse zuiveringen en gemalen zijn op leeftijd en de vervanging van met name de elektromechanische installaties is noodzakelijk om de bedrijfsprocessen te garanderen. Op basis van een risicoanalyse, de staat van onderhoud en de levensduur is vastgesteld welke onderdelen van de verschillende zuiveringen en gemalen in de komende jaren vervangen moeten worden.

Zuivering Amsterdam-West; Optimalisatie & grootonderhoud (AB 14/0259, DB17/0601)

Het eerste deel van het optimaliseren en vervangen van de geplande procesonderdelen op de rwzi Amsterdam-West is in 2017 afgerond. Voor het vervolg is een nieuw krediet aangevraagd en door het DB in 2017 beschikbaar gesteld (€ 5,8 miljoen). De werkzaamheden betreffen het herstellen van de defecte gashouders, vervangen PE-installatie, Bedrijfswaterinstallatie en optimalisaties aan Drijfslaginstallatie en Surplus-slibpompen. Uit extern onderzoek bleek dat er extra gasveiligheidsmaatregelen nodig zijn aan onder andere de luchtbehandelingsinstallatie. De kosten op beide kredieten in 2017 zijn circa € 2,6 miljoen.

Zuiveringen Blaricum (revisie), Huizen (renovatie) en Loenen (renovatie)

Voor de rwzi's Blaricum en Huizen dient de elektromechanische installatie gerenoveerd te worden. De geplande investeringen zijn in de tijd vooruitgeschoven.

Voor de rwzi Loenen is een studie uitgevoerd in het kader van de nieuwbouw Weesp. In de studie is het beste moment van uitbedrijfname van de zuivering bepaald (2030). De kosten in 2017 zijn vanwege de actualisatie van de planning nihil (in MIP 2017 was opgenomen € 0,3 miljoen).

Vervangingsinvesteringen 2015 – 2016 / 2017 - 2018 (AB 15/0421, DB 16/0550)

Voor het vervangen van diverse installaties zijn twee uitvoeringskredieten verstrekt van in totaal € 8,5 miljoen. De kosten (€ 3,8 miljoen) in 2017 zijn gemaakt ten behoeve van het onderhoud/verbetering aan de struvielinstallatie van de rwzi Amsterdam-West, renovatie AT-tanks bij de rwzi Westpoort en vervangen van diverse onderdelen bij de rwzi's zoals een harkroosterinstallatie en revisie mechanische onderdelen van de slibsilos. In 2017 is gestart met een verdere inventarisatie en prioritering voor de komende 10 jaar van de uit te voeren vervangingsinvesteringen. Gebaseerd op deze resultaten zal in 2018 een nieuw krediet aangevraagd worden.

Procesautomatisering (AB 15/0652)

Om te voldoen aan de normen van de Baseline Informatiebeveiliging Waterschappen zal van diverse zuiveringen (Amsterdam-West, Westpoort, de Ronde Venen, Uithoorn en Loenen) in de komende periode de verouderde procesautomatisering vervangen worden. Hiervoor is € 10,7 miljoen opgenomen in het MIP. In april 2016 is er een voorbereidingskrediet van € 0,8 miljoen door het AB verstrekt.

Vanwege de complexiteit van het project heeft de voorbereiding langer geduurd en wordt in januari 2018 gestart met de uitvoering op rwzi De Ronde Venen (i.p.v. najaar 2017). Het streven was om het uitvoeringskrediet in 2017 beschikbaar te hebben en op basis daarvan zijn er kosten gemaakt (circa € 180.000 meer dan het toegekende voorbereidingskrediet). Om financieel goed overzicht te houden op het totale project wordt over het voorbereidingskrediet en uitvoeringskrediet als 1 krediet gerapporteerd (totale kosten € 11,5 miljoen). De kosten in 2017 zijn circa € 0,75 miljoen.

Gemalen en persleidingen

Persleiding Jan de Jonghstraat/Krijn Breurstraat (AB 15/0707)

De persleidingbreuk Jan de Jonghstraat/Krijn Breurstraat is in 2014 tijdelijk gerepareerd en zal in 2018 definitief worden hersteld. Hiertoe is een uitvoeringskrediet van € 0,85 miljoen verstrekt.

Door tegenvallers bij de uitwerking van het definitief ontwerp (incorrecte bodem- en waterganggegevens uit het archief bij het opstellen van het voorlopig ontwerp) is de uitvoering vertraagd. De kosten in 2017 zijn € 0,1 miljoen.

Programma KRW

In 2017 is de Ipenslotersluis vispasseerbaar gemaakt. Als onderdeel van het proefproject 'Veenslib' is de 3^e fase in uitvoering van de aanleg van natuurvriendelijke oevers in de Loosdrechtse Plassen (750 m). Inmiddels voldoet 27% van het aantal aangewezen KRW-waterlichamen aan de randvoorwaarden voor een goede ecologische toestand (norm 25%). Dit betreffen: Naardermeer, Terra Nova, Waterleidingplas, Loenderveen-Oost, Grote Maarsseveense Plas, Vinkeveense Plassen en Ouderkerkerplas.

Voor de financiering van het KRW-maatregelenprogramma 2016 -2021 zijn gesprekken gevoerd met onder andere de provincie Noord-Holland over subsidies en cofinanciering. Voor de uitvoering van een deel van de maatregelen in KRW-waterlichaam Ster & Zodden heeft de provincie Noord-Holland een PAS-subsidie (Programmatische Aanpak Stikstof) toegekend ter waarde van circa € 1,3 miljoen. Voor de uitvoering van de maatregel om de fosfaatbelasting in het overschotwater uit de Bethunepolder te beperken, heeft de provincie Noord-Holland een subsidie toegekend van circa € 0,26 miljoen. Dit op grond van de Uitvoeringsregeling Bestrijding Verdroging Natuur Noord-Holland 2017. Voor de uitvoering van de maatregel om de waterstroom vanuit het achterland van de Hollands Ankeveense Plassen om te leiden, is een subsidie van circa € 0,34 miljoen op grond van dezelfde regeling toegekend.

In mei 2017 heeft het AB besloten een bedrag van € 0,48 miljoen vanuit het Programmakrediet KRW beschikbaar te stellen voor de renovatie van de defosfateringsinstallatie Naardermeer. Inmiddels loopt de voorbereiding volop, zodat in 2019 de vernieuwde, gemoderniseerde installatie in gebruik kan worden genomen.

Eind 2017 is het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen ondertekend, zie ook bij Programma Op en om het water. Het bestuur heeft besloten om de volgende maatregelen in de Loosdrechtse Plassen toe te voegen aan het uitvoeringsprogramma KRW van AGV 2016-2021 en de uitvoering ervan te financieren uit het beschikbare Programmakrediet KRW: aanleg permanente luwtestructuren, mobiele luwtestructuren en bevorderen ontwikkeling plantengroei (pilotproject).

De kosten voor het programma KRW zijn in 2017 afgerond € 1,6 miljoen lager dan begroot. Redenen zijn dat de uitvoering van een aantal KRW-maatregelen voor de Loosdrechtse Plassen heeft gewacht op ondertekening van het gebiedsakkoord, vertraging in de uitvoering van de renovatie van de defosfateringsinstallatie Naardermeer en vertraging bij het vispasseerbaar maken van de Diemerdammersluis (onderdeel van de renovatie voor het HWBP). Ook is de subsidie van € 0,5 miljoen voor het natschadeloket Bethunepolder ontvangen.

Aan het AB is toegezegd om in de jaarrapportages in te gaan op de monitoring van het budget. In de tabel met investeringen voor schoon water is te zien dat na aftrek van de uitgaven tot en met 2017 in de eindprognose nog circa € 13 miljoen over is om de afgesproken KRW-maatregelen uit te voeren. Voor een groot deel van het KRW-maatregelenprogramma 2016-2021 loopt het onderzoek en de planvorming. Met onder andere de provincie Noord-Holland zijn gesprekken gevoerd over subsidies en cofinanciering. Op basis van de huidige uitwerking van het totale programma lijkt het budget toereikend te zijn.

Saneren waterbodembodem Vecht (afgerond)

Het project is succesvol afgerond. Aan de eisen van het Rijk is voldaan. De nazorg is belegd bij de beheerorganisatie. Daarvoor is € 1,1 miljoen gereserveerd van het Bestemmingsfonds Saneren Vecht. In het Bestemmingsfonds is in totaal € 4,7 miljoen beschikbaar voor te verwachten kosten.

Saneren waterbodembodem

De voorbereiding van C-locatie Het Slijk ligt op schema. Het projectplan is aangeboden aan het bestuur en goedgekeurd. Een kredietbedrag van € 4,4 miljoen is door het AB toegekend. De definitieve lijst van de overige C-locaties is vastgesteld. Ook voor de sanering van de overige C-locaties is in 2017 subsidie aangevraagd. Uitsluitel hierover volgt in 2e kwartaal 2018. Daarna vindt de prioritering van C-locaties plaats. De C-locaties zijn gekoppeld aan het programma Kwaliteitsbaggeren.

Waterkwaliteitsspoor stedelijk gebied

Het waterkwaliteitsspoor stedelijk gebied betreft de uitvoering van de subsidieregeling. De gemeente Blaricum is bezig met het uitvoeren van de laatste projecten. Het is de gemeente niet gelukt om alle afgesproken werkzaamheden in 2017 af te ronden. De afronding en financiële afhandeling (uitbetaling subsidie aan de gemeente) vindt plaats in 2018.

Aansluiten woonboten op riolering

In 2017 is het project 'Schoon Schip' afgerond. Het project is in nauwe samenwerking met Rijkswaterstaat (RWS) uitgevoerd. Een gezamenlijk projectbureau heeft daarbij zorgvuldig alle woonboten geïnventariseerd en voorlichting gegeven. In het beheergebied van het waterschap gaat het om 2.105 woonboten en daarvan is 99,7% van de bewoners voorgelicht. De administratieve afhandeling van de laatste subsidieaanvragen loopt door tot het eerste kwartaal van 2018.

In 2017 zijn 90,5% van de woonboten aangesloten op het riool. Van de niet aangesloten woonboten blijkt bij 1,5% aansluiting niet vereist te zijn (geen boot, onbewoond, werkschip). Circa 8% is nog niet aangesloten en loost nog direct op het oppervlaktewater. Dit komt onder meer doordat de planning voor het aanleggen van het riool op drie locaties door diverse redenen is uitgelopen. Slechts 2,6% van de bewoners (dit zijn 54 boten) had al geruime tijd aangesloten moeten zijn. De afdeling Handhaving heeft inmiddels contact met deze groep. Voor een 30-tal bewoners is het handhavingstraject gestart. De samenwerking met RWS is als erg positief ervaren door beide partijen en de feestelijke afsluiting zal in 2018 plaatsvinden.

Investerings Energienutraal in 2020

Energienutraal	2017					
	Begroting 2017	Realisatie 2017	Verschillen	Toegekend krediet	Uitgaven t/m 2017	Eindprognose
Energienutraal (budgetneutraal verwerkt)						
Rwzi Horstermeer: Energiefabriek; zonnepanelen	1.950	235	1.715	2.000	305	2.000
Rwzi West: verbetering slibgisting	500	-	500	-	-	-
Rwzi West: Biogas naar groengasinstallatie	5.250	89	5.161	450	246	450
Windmolens Westelijk Havengebied	500	-	500	-	-	-
Zonnepanelen rwzi's	2.200	261	1.939	8.920	261	8.920
Energie efficiency programma	250	-	250	-	-	-
Rwzi West; Afdekken USB tbv reductie methaanemissie	300	-	300	-	-	-
Slibdroging Amsterdam-West voorbereiding + MER	0	-	-	-	-	-
Eindtotaal	10.950	585	10.365	11.370	812	11.370

Het bestedingspercentage van de energieneutrale projecten is uitgekomen op 5%. Een toelichting volgt hieronder.

Toelichting:

De geprognosticeerde uitgaven in 2017 zijn lager dan oorspronkelijk begroot omdat een aantal projecten nog in de onderzoeksfase zit en/of zijn uitgesteld naar latere jaren. De verbetering van de slibgisting rwzi Amsterdam-West (voorheen genoemd slibdestructie) is qua kostenuitgaven en scope aangepast.

Het project Afvalwaterzuiveringsinstallatie (awzi) bodemas reinigen AEB is uit de investeringsprognose gehaald. Vanwege de weigering van de vergunning is de start van het project Windmolens Westelijk Havengebied, voorlopig uitgesteld.

Rwzi Horstermeer: Energiefabriek (AB 15/568B)

Na het saneren van de sliblagunes op de zuivering Horstermeer komt ruim 30.000 m² grondoppervlakte beschikbaar. Deze ruimte wordt gebruikt voor het opstellen van zonnepanelen voor het opwekken van elektriciteit. De zuivering Horstermeer zal dan met de aanvullende inzet van biogas volledig voorzien in haar eigen elektriciteitsbehoefte. Hiertoe is een uitvoeringskrediet van € 2,0 miljoen verstrekt. In maart 2016 is voor de locatie Horstermeer SDE-subsidie toegekend. De aanbesteding voor het plaatsen van de zonnepanelen is begin december succesvol afgerond. De uitgaven in 2017 bedragen € 0,24 miljoen. De plaatsing van de zonnepanelen start in 2018.

Rwzi Amsterdam-West: verbetering slibgisting

De business case is bijgewerkt naar de laatste inzichten in de beschikbare technieken voor slibeindverwerking en de marktprijzen van groengas. De proef om de bestaande gistingstorens in serie te bedrijven is in 2017 succesvol afgerond. De resultaten hiervan worden in 2018 verder geëvalueerd. Met het succesvol bedrijven van de gisting in seriebedrijf is de noodzaak voor een slibdestructietechniek verdwenen.

Er zal krediet worden aangevraagd voor het verder optimaliseren van de slibgisting. Ook is in 2017 een business case opgesteld voor het verwerken van slib van Hoogheemraadschap Rijnland. De opgestelde business case blijkt nog niet financieel haalbaar te zijn. Eind 2017 is een extern adviesbureau gestart met een second opinion op deze business case.

Rwzi Amsterdam-West: Biogas naar groengasinstallatie (AB 15/342A)

De zuivering Amsterdam-West produceert jaarlijks circa 12 miljoen Nm³ biogas. Door centralisatie en optimalisatie van de slibverwerking stijgt dit volume de komende jaren naar circa 15 miljoen Nm³. Momenteel wordt circa 10 miljoen Nm³ van het biogas omgezet in elektriciteit en warmte. Na een gezamenlijke verkenning van het Afval Energiebedrijf (AEB) en Waternet is het grootschalig produceren van groengas als beste optie naar voren gekomen. In deze verkenning is ook gebleken dat de investering in een groengasinstallatie kan worden terugverdiend binnen de afschrijftermijn van 15 jaar.

Het AB heeft een voorbereidingskrediet van € 0,45 miljoen beschikbaar gesteld waarvan in 2017 € 0,08 miljoen is uitgegeven. De aanbesteding van de groengasinstallatie is in de 2de helft van 2017 gestart, de gunning van het contract volgt begin 2018. De aanvraag van het uitvoeringskrediet volgt na afronding van de aanbesteding.

Windmolens Westelijk Havengebied

Vanwege de weigering van de vergunning is de start van het project Windmolens Westelijk Havengebied voorlopig uitgesteld. Samen met het Havenbedrijf Amsterdam is beroep aangetekend bij de Raad van State tegen dit besluit van Gedeputeerde Staten van provincie Noord-Holland. Dit beroep is door de Raad van State afgewezen. Nu wordt onderzocht of er ook andere mogelijkheden zijn om windturbines te exploiteren in het Westelijk Havengebied.

Zonnepanelen rwzi's (AB 17/0419)

AGV heeft als doelstelling om in 2020 energieneutraal te zijn. Een van de maatregelen die daaraan bijdraagt is het plaatsen van 24.000 zonnepanelen op de rwzi's Amstelveen, Amsterdam-West en Westpoort naast de reeds goedgekeurde plaatsing van zonnepanelen op de rwzi Horstermeer (fase 1). Met een energieproductie van circa 5.600MWh/jr leveren deze panelen 10% van de elektriciteitsinkoop van AGV.

De eigen energieproductie stijgt daarmee van 55% naar 65%. De investeringskosten zijn geraamd op € 8,9 miljoen. Hiervoor is door het Algemeen bestuur op 11 oktober 2017 een uitvoeringskrediet verleend.

De SDE-subsidie is toegekend voor de rwzi's Horstermeer fase 2 (fase 1 zie rwzi Horstermeer Energiefabriek), Westpoort, Amsterdam-West, Amstelveen en Uithoorn. Het project op rwzi Westpoort is eind 2017 gegund; de uitvoering vindt plaats in 2018.

De uitgaven waren in 2017 afgerond € 0,26 miljoen (MIP 2017 € 2,2 miljoen). Door de vertraging in de aanbesteding zijn de uitgaven verschoven naar 2018.

Energie-Efficiency Programma (EEP) 2017 – 2020

Op 1 juli 2008 heeft de Unie van Waterschappen de Meerjarenafpraak energie-efficiency voor de afvalwater-zuivering ondertekend (MJA3) waarin de waterschappen toezeggen tot 2020 een energie efficiency op het zuiveren van afvalwater te realiseren van 30% ten opzichte van 2005 (2% per jaar). Alle 22 waterschappen zijn hierbij aangesloten. Om de doelstelling te halen wordt elke 4 jaar een Energie Efficiency plan opgesteld met uitvoeringsmaatregelen. In 2016 is het EEP 2017 - 2020 opgesteld.

In 2017 heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland positief geadviseerd over dit EEP. Echter, het bevoegd gezag (in de vorm van de Omgevingsdienst Noordzeekanaal Gebied) heeft een aanvulling gevraagd op het gebied van energiebesparende maatregelen in het hoofdkantoor. Deze discussie loopt nog.

De maatregelen worden zoveel mogelijk uitgevoerd in de lopende projecten. Voor de overige maatregelen wordt in 2018 een apart krediet aangevraagd van € 0,8 miljoen. In 2017 is nog niets uitgegeven (MIP 2017 € 0,25 miljoen).

Rwzi Amsterdam-West: afdekken uitgesteekbuffer

In 2017 is er geen krediet aangevraagd en zijn er ook geen uitgaven gedaan voor dit project. Het onderzoek naar het afdekken van de uitgesteekbuffer is door geschoven naar 2018.

Een variantenstudie zal worden uitgevoerd en er wordt een business case opgesteld. Naar aanleiding hiervan zal een krediet worden aangevraagd. De verwachte uitgaven zijn opgenomen in het MIP 2018 – 2022.

Slibdroging rwzi Amsterdam-West (planning voorbereiding + MER en uitvoering)

Door het wegvallen van de energieopbrengst van de windmolens op de rwzi Amsterdam-West is er noodzaak en ruimte om een ander project uit te voeren. Zuiveringsslib is in potentie een belangrijke bron van grondstoffen en energie.

Een andere verwerking van het zuiveringsslib kan dus een substantiële bijdrage leveren aan de energieambitie. Het drogen van zuiveringsslib met restwarmte en het inzetten van het gedroogde product als biobrandstof voor de cementindustrie lijkt hiervoor een kansrijke route.

In 2017 zijn 3 mogelijke scenario's verkend voor het ontwikkelen van een slibdrooginstallatie. In 2018 zal een voorbereidingskrediet worden aangevraagd voor de verdere uitwerking van de scenario's en de noodzakelijke MER-studie.

Overzicht door het DB verstrekte kredieten

Als onderdeel van het proces 'Water in woorden' heeft het AB bij de vaststelling van de begroting 2017 het DB gemachtigd uitvoeringskredieten (B-kredieten) ter beschikking te stellen en opdracht te geven voor het uitvoeren van de betreffende projecten. De beschikbare B-kredieten staan in de begroting 2017 vermeld. In 2017 heeft het DB voor het programma Schoon water de volgende B-kredieten verstrekt:

- BBV16.0550 Vervanging van onderdelen van diverse rwzi's € 5 miljoen;
- BBV17.0246 Gasveilig maken slibinstallatie rwzi Horstermeer € 600.000;
- BBV17.0601 Optimalisatie diverse installatieonderdelen rwzi Amsterdam-West € 5,8 miljoen;
- BBV17.0613 Bedrijfsgebouw rwzi Westpoort € 840.000.

In 2017 technisch en administratief afgesloten kredieten

WKS Bussum aanvulling (AB 13/0908)

In 2014 is het subsidiekrediet van € 4.130.000 (AB 06/072) uitgebreid met € 580.000 en ter beschikking gesteld als subsidiebijdrage in de kosten voor het Waterkwaliteitsspoor van de gemeente Bussum. Het totaal beschikbaar gestelde kredietbedrag is € 4.710.000 en de werkelijke uitgaven zijn € 4.656.260. In 2017 is het krediet financieel afgesloten.

Het overeengekomen maatregelpakket voor de milieuverantwoorde verbetering van de riolering in Bussum is in 2016 afgerond. De werkzaamheden die uit het krediet zijn gesubsidieerd bestonden uit een tweetal watersysteemmaatregelen en het afkoppelen van 26,5 hectare verhard oppervlak van de gemengde riolering. De gemeente Bussum heeft een beperkt aantal deelprojecten goedkoop kunnen aanbesteden. Dit heeft geleid tot een besparing bij de gemeente en bij het waterschap waardoor in totaal € 53.740 minder subsidie benodigd was.

Nieuwbouw rwzi Hilversum (AB 01/057B)

Met het realiseren van de optimalisatie van de zandvanger is het nieuwbouw project rwzi Hilversum afgerond en financieel afgesloten in 2017. De kosten in 2017 zijn € 113.948. De totale projectkosten minus de bijdragen van de gemeente Hilversum in de meerkosten (€ 5.700.000) en de sloop- en verwijderingskosten (€ 1.100.000) bedragen € 27.002.524 wat resulteert in een overschrijding van het budget met € 5.979.443. Het oorspronkelijk kredietbedrag was € 32.981.967.

Zuivering Amsterdam-West; leidingwerk en renovatie (AB 14/0363)

Het vervangen van het leidingstelsel is gereed. Hiermee is het project circa 6 maanden eerder afgerond dan gepland. De kosten in 2017 bedragen circa € 1,5 miljoen en daarmee zijn de totale kosten circa € 8,7 miljoen. De kosten overschrijden het toegekend krediet (€ 8.000.000) met € 696.180 (8,7%). De overschrijding is voornamelijk het gevolg van hogere aanlegkosten voor het terreinriool en een hoger percentage meerwerk. Het krediet is in 2017 afgesloten.

Het gemaal Muiden (AB 15/0536, AB 09/053B)

In 2009 is een voorbereidingskrediet van € 0,25 miljoen beschikbaar gesteld. Dit krediet is besteed aan voorbereiding en onderzoek naar de infrastructurele inpassing van, en de noodzakelijke aanpassingen aan, het rioolgemaal Muiden nabij het nieuwe Aquaduct in Rijksweg A1.

In 2015 is een uitvoeringskrediet van € 0,56 miljoen beschikbaar gesteld en is het gemaal geheel vernieuwd en ingepast in de ecopassage ter plaatse. Ten behoeve van de nieuwe ontsluiting van het gemaal op de openbare weg heeft Rijkswaterstaat een bijdrage van € 0,06 miljoen beschikbaar gesteld.

De werkzaamheden zijn in 2017 afgerond. De kosten in 2017 zijn € 0,03 miljoen. De totale projectkosten onderschrijden de som van beide kredieten met circa € 0,12 miljoen.

Verplaatsen persleiding Muiden-Weesp (AB 09/053A)

Op verzoek van Rijkswaterstaat (RWS) is de persleiding Muiden – Weesp ter plaatse van het aquaduct in de Rijksweg A1 verplaatst. Hiervoor is in 2009 een voorbereidingskrediet van € 0,25 miljoen beschikbaar gesteld.

De totale projectkosten bedragen circa € 0,10 miljoen (inclusief de bijdrage van RWS van € 0,29 miljoen).

In 2017 hebben de laatste uitgaven op dit krediet plaatsgevonden, waarna het krediet is afgesloten. De totale projectkosten onderschrijden het krediet met circa € 0,15 miljoen.

Verleggen persleidingen KARGO (AB12/349)

Op verzoek van Rijkswaterstaat (RWS) zijn er een drietal nieuwe kruisingen van leidingwerken met het Amsterdam-Rijnkanaal gemaakt. Voor deze werkzaamheden is in 2012 een krediet beschikbaar gesteld van € 1 miljoen.

De totale kosten van de kruisingen bedragen € 1,35 miljoen. De werkzaamheden zijn gereed en het project is in 2017 afgerond. Ten tijde van de kredietaanvraag is er rekening gehouden met een bijdrage van RWS van € 600.000. De totale financiële bijdrage van RWS en de gemeente Stichtse Vecht bedragen echter € 1,09 miljoen. Het totaal van de baten en lasten leidt tot een onderschijding van circa € 0,15 miljoen.

Samenvatting afgesloten kredieten in 2017

Programma Schoon water	Toegekend bedrag	Totale uitgaven	Verschillen	Opmerking
- WKS Bussum aanvulling (AB 13/0908)	4.710.000	4.656.260	53.740	
- Nieuwbouw rwzi Hilversum (AB 01/057B)	32.981.967	27.002.524	5.979.443	inclusief bijdrage € 5,7 miljoen van de gemeente Hilversum
- Zuivering Amsterdam-West; leidingwerk en renovatie (AB 14/0363)	8.000.000	8.696.180	-696.180	hogere aanlegkosten terreinriool en meerwerk
- Het gemaal Muiden (AB 15/0536)	560.000	365.951	194.049	inclusief bijdrage bijdrage RWS
- Onderzoek aanpassing rioolgemaal Muiden (AB 09/053B)	250.000	331.614	-81.614	
- Verplaatsen persleiding Muiden-Weesp (AB 09/053A)	250.000	103.730	146.270	inclusief bijdrage RWS € 290.000
- Verleggen persleidingen KARGO (AB12/349)	1.000.000	257.524	742.476	inclusief bijdrage RWS en gemeente Stichtse Vecht € 1 miljoen)
- Verleggen persleidingen KARGO (AB12/349) (bijdrage RWS)	-600.000	0	-600.000	

4.1.3 PROGRAMMA 3 : VOLDOENDE WATER

4.1.3.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Door het inrichten, bedienen en onderhouden van het watersysteem (waterlopen, kunstwerken en grondwater) wordt het watersysteem voortdurend in afstemming gehouden met ontwikkelingen zoals functiewijziging bodemgebruik, bodemdaling en klimaatveranderingen.

Regulering vindt plaats op basis van de Waterwet, de Keur AGV 2013 en andere waterstaatkundige wet- en regelgeving. In de Keur zijn de geboden en verboden vastgelegd.

4.1.3.2 DOELSTELLINGEN

Door adequaat onderhoud en het nemen van de juiste maatregelen in het watersysteem, wordt voorkomen dat wateroverlast of watertekort ontstaat.

Door advisering en vergunningverlening op basis van de Waterwet, de Keur, het Keurbesluit vrijstellingen en beleidsnota's worden de waterstaatkundige belangen veilig gesteld.

Zorg voor voldoende water strekt zich ook uit over het grondwater. Het waterschap voert sinds de invoering van de Waterwet het regionale grondwaterbeheer uit, inclusief de bevoegdheid voor het vergunnen van een aantal typen grondwateronttrekkingen.

4.1.3.3 BEOOGDE EFFECTEN

Een goed werkend watersysteem dat voldoet aan de eisen met het oog op waterkwantiteit. De Keur stelt eisen aan gereguleerde aanpassingen in het waterstaatkundige systeem. AGV geeft door toezicht houden en (indien nodig) handhavend optreden, invulling aan haar verantwoordelijkheid voor een goede werking van het kwantitatieve watersysteem.

INDICATOREN

Indicatoren Programma 3: Voldoende water				
Onderwerp	Indicator	Eenheid	Norm	Realisatie
Watersysteem	▪ Peilbesluiten zijn actueel (jonger dan 10 jaar)	%	90	72
	▪ Peilbesluiten zijn vigerend en ingesteld	%	70	87
	▪ Peilbesluiten bevinden zich binnen de marges vigerend peilbesluit	%	95	92
	▪ Gebieden zijn getoetst aan normen voor wateroverlast	%	90	90
	▪ WGP's zijn doorgerekend met nieuwste klimaatmodellen	%	100	100
	▪ Watergangen voldoen aan de vereiste diepte (baggeren)	km	86	92,6

Toelichting

Omdat de peilbesluiten Holland Sticht Voorburg Oost en Naardermeer en omgeving de 10 jaarstermijn hebben overschreden en er nog geen nieuwe grondslag is vastgesteld voor peilbesluiten, worden deze formeel weer afgetrokken van het behaalde resultaat. Hierdoor komt de indicator 'Peilbesluiten actueel' daarmee op 72%.

De indicator 'Peilbesluiten zijn vigerend en ingesteld' komt ver boven de norm van 70% uit op 87%. Dit komt doordat de doorlooptijd van de tweede generatie watergebiedsplannen kleiner wordt (gemiddeld twee jaar in plaats van drie jaar) en omdat er correcties zijn doorgevoerd in gebieden waar afwijkende peilen voorkwamen.

De indicator 'Peilen bevinden zich binnen de marges vigerend peilbesluit' komt lager uit dan de norm, namelijk 92% in plaats van 95%. Hiervoor zijn meerdere oorzaken. In een aantal polders is de afvoersituatie nog onvoldoende, waardoor de peilen sneller oplopen. De weersomstandigheden in 2017 zorgen ook voor grotere afwijkingen in het peilbeheer. De eerste helft van 2017 was droog en was het nodig de peilen wat meer op te zetten om ook de gebruikers achterin de polders van voldoende water te voorzien. De tweede helft van 2017 was erg nat. Tenslotte worden ruimere marges voor het peilbeheer gehanteerd in gebieden waar dat kan.

KOSTEN EXPLOITATIE

Programma 3: Voldoende water	2016	2017	
Netto kosten Exploitatie (x € 1.000)	Rekening	Begroting	Rekening
- kapitaallasten	9.287	9.503	9.214
- taakkosten	18.587	19.520	19.084
Endtotaal	27.874	29.023	28.298

De kapitaallasten zijn € 289.000 lager dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de lagere investeringen in 2016 en doordat het renteomslagpercentage lager is uitgevallen dan begroot.

De taakkosten zijn per saldo € 436.000 lager dan begroot. De verschillen zijn:

	€
Extra inzet Klimaatadaptatie	-305.000
Lagere uitgaven waterakkoorden door slimmer waterbeheer	264.000
Lagere uitgaven Regeling Vergoeding Verspreidbare bagger	245.000
Gunstige aanbesteding baggerwerkzaamheden	230.000
Incidentele verkoop van grond (50% programma Veiligheid en 50% Voldoende water)	114.000
Diverse kleine overschrijdingen	-112.000
Totaal	436.000

4.1.3.4 WIJZE WAAROP GESTREEFD IS DIE EFFECTEN TE BEREIKEN**Schouw**

De najaarsschouw 1^e fase (geschouwd van 30 oktober 2017 tot en met 10 november 2017) heeft geresulteerd in 4.350 geconstateerde overtredingen (niet of onvoldoende geschoonde watergangen) en 1955 waarschuwingenbrieven (1441 in 2016). De hercontroles, Schouw 2^e fase (geschouwd van 4 december 2017 tot en met 8 december 2017) heeft geresulteerd in 963 nog openstaande overtredingen en 344 concept last onder dwangsom aankondigingen (300 in 2016).

De 3^e fase staat gepland voor de eerste week van 2018. De aantallen liggen iets hoger dan in 2016, de verhouding en daarmee het nalevingspercentage waarschuwingenbrieven ten opzichte van het aantal concept last onder dwangsom aankondigingen komt overeen met voorgaande jaren.

Bodemdaling veenweidegebieden

In 2017 is het onderwerp bodemdaling steeds meer in de (politieke) aandacht gekomen. Begin 2017 is in het DB een notitie 'bodemdaling informatie en positiebepaling' besproken met uitleg over de problematiek.

In de beeldvormende sessie over de Nota Peilbeheer in mei 2017 is in het AB bodemdaling genoemd als belangrijk criterium om vaker in een gebied terug te komen voor een afweging over het peilbeheer.

In 2017 is door AGV een knelpuntanalyse en toekomstverkenning uitgevoerd. Op basis hiervan is een startnotitie geschreven met daarin een overzicht van de omvang van het probleem van bodemdaling in AGV-gebied, mogelijke oplossingsrichtingen en mogelijke rollen van het waterschap. Deze zal in 2018 in het AB worden besproken.

AGV heeft dit jaar deelgenomen aan een aantal pilots en onderzoeken die zich richten op oplossingen om bodemdaling te remmen. AGV heeft daarnaast deze onderzoeken en pilots medegefinancierd. Via het nationaal kennisprogramma, het platform slappe bodem en het programma aanpak veenweiden Utrecht-West financiert AGV verder mee aan projecten rond natte teelten, duurzame landbouw en bewustwording zoals via de film Zinkend Land die in november op regionale televisies is uitgezonden

Meerjarenplan onderhoudsbaggeren

Het programma onderhoudsbaggeren 2017 is volgens planning verlopen. Door gunstige aanbestedingen zijn er meer kilometers gebaggerd dan gepland. Door efficiency is de baggerfrequentie naar beneden bijgesteld.

De resultaten van de gewijzigde inspanning worden de komende 4 jaar onderzocht en gemonitord.

Het monitoringsprogramma is opgesteld en wordt aangeboden aan het bestuur.

De maximale vergoeding in de Regeling Vergoeding Verspreidbare bagger is verhoogd van € 500 naar € 2.000.

Watergebiedsplannen

Het Algemeen bestuur stelde in 2017 de watergebiedsplannen en peilbesluiten voor de Aetsveldse Polder Oost (860 ha), Westeramstel (4.751 ha) en de Noorder- of Rietpolder (75 ha) vast. Met de peilbesluiten voor Holland Sticht Voorburg Oost (759 ha) en voor Naardermeer en omgeving (3.941 ha) is een start gemaakt. Omdat deze twee peilbesluiten de 10 jaarstermijn hebben overschreden en er nog geen nieuwe grondslag is vastgesteld voor peilbesluiten, worden deze formeel weer afgetrokken van het behaalde resultaat. Hiermee wordt netto +986 hectare gehaald en komt de indicator 'Peilbesluiten actueel' daarmee op 72% (norm 90%).

De voorbereiding van watergebiedsplan Noordelijke Vechtstreek kostte meer tijd door onderzoek naar de effecten van een flexibel peil op leidingen; daardoor is vaststelling in 2017 niet gelukt. Het watergebiedsplan Groot Wilnis Vinkeveen heeft ter inzage gelegen. Daarnaast is in 2017 ook gewerkt aan de voorbereiding van de watergebiedsplannen en peilbesluiten voor: Heintjesrak- en Broekerpolder, Noordelijke Vechtplassen, Gooise Zomerkade (inclusief de Gooiergracht) en peilbesluit Zeeburgereiland.

Bediening & onderhoud watersysteem

Het regulier onderhoud aan de circa 280 kunstwerken is uitgevoerd conform het onderhoudsprogramma.

INVESTERINGEN

Programma 3: Voldoende water	2017					
Netto kosten Investerings (x€ 1.000)	Begroting 2017	Realisatie 2017	Verschillen	Toegekend krediet	Uitgaven t/m 2017	Eindprognose
Programma Waterinrichtingsplannen/NBW/ Watergebiedsplannen	3.900	1.306	2.594	64.909	40.117	45.789
Programma Technische Systemen	5.500	5.618	-118	43.797	29.818	42.414
Eindtotaal	9.400	6.924	2.476	108.706	69.935	88.203

Het realisatiepercentage van de investeringen is mede door de ontvangst van een subsidie uitgekomen op 74%. Zonder de ontvangen subsidies bedraagt het bestedingspercentage 93%.

Toelichting

Programma Waterinrichtingsplannen (WIP)

In 2017 is een groot aantal projecten in uitvoering. In totaal is in circa 12.135 hectare gewerkt aan de waterhuishouding. Het gaat om de volgende gebieden:

- Hoeker- en Garstempolder 516 ha (inclusief oplevering)
- Noorderpark 3.294 ha
- Horstermeer en Meeruiterdijkse Polder 708 ha
- Aetsveld-Oost 853 ha
- Noordelijke Vechtstreek 858 ha
- Westeramstel 4.749 ha
- Gooise Zomerkade 398 ha
- Holland Sticht Voorburg Oost 759 ha

De uitvoering van het waterinrichtingsplan Hoeker- en Garstempolder is gereed. Met de oplevering van dit plan is de geplande 516 hectare nieuw in te stellen peilgebied gehaald. De indicator 'Peilbesluiten vigerend en ingesteld' komt in 2017 uit op 87% (48.333 hectare). Hiermee wordt ruim voldaan aan de norm van 70%.

De totale uitgaven over 2017 in dit programma bedragen circa € 3,1 miljoen. Dit is ongeveer € 0,8 miljoen lager dan begroot. Dit komt onder andere doordat de besluitvorming over de uitvoering van Marickenland is uitgesteld, de aanleg van de duiker bij VUMC complexer is dan verwacht en de realisatie van gemaal Broeckland vereist meer afstemming met Rijkswaterstaat waardoor de uitvoering van beide projecten in 2018 plaats vindt. Het gemaal aan de Broekdijk-Oost is wel gerealiseerd waarmee het grootste wateroverlastknelpunt is opgelost. Door een in 2017 ontvangen subsidie (€ 1,8 miljoen) komen de kosten uit op € 1,3 miljoen.

Programma Technische Systemen

De volgende projecten zijn in uitvoering, het gaat om de projecten Renovatie gemaal Zeeburg, Renovatie poldergemaal Eerste Bedijking in Mijdsrecht en Modernisering poldergemaal Horstermeer.

De poldergemalen Van Eijk, Gansenhoeft, Korte Stammerdijk en Honderd-West zijn opgeleverd. De aanvraag van een uitvoeringskrediet voor de modernisering van poldergemaal Achttienhoven is uitgesteld door een variantenonderzoek.

De voorbereiding van de projecten Groot Onderhoud poldergemaal Bovenkerkerpolder en Groot Onderhoud poldergemaal Middelpolder is gestart. Ook de uitvoering van brug Nigtevecht is gestart.

Voor het project Nieuwbouw poldergemaal Dooijersluis is de definitieve subsidietoekenning van Gedeputeerde Staten van Utrecht van ongeveer € 930.000 ontvangen.

In 2017 heeft het DB voor programma Voldoende Water de volgende B-kredieten verstrekt:

- BBV17.0444 WGP Westeramstel € 985.000;
- BBV17.0486 Gemaal Noorder- of Rietpolder € 374.000.

In 2017 technisch en administratief afgesloten kredieten

Groot onderhoud gemalen Gooiergracht, Kromme Mijdsrecht, Nieuwe Bullewijk en Betlem (AB 06/057)

In 2006 is een verzamelkrediet toegekend voor groot onderhoud (voorbereiding + uitvoering) aan verschillende poldergemalen. Het beschikbaar gestelde kredietbedrag is €1.699.200. De werkelijke uitgaven op het krediet bedragen €1.251.475. Er waren geen subsidiemogelijkheden voor deze projecten. De onderschrijding komt door financiële meevallers in het uitvoeren van de verschillende projecten én het niet uitvoeren van groot onderhoud aan poldergemaal Gooiergracht. Er is groot onderhoud uitgevoerd aan de poldergemalen Kromme Mijdsrecht, Nieuwe Bullewijk, Eemmeer en Betlem. Het groot onderhoud aan poldergemaal Gooiergracht is steeds uitgesteld in afwachting van de gemeentelijke plannen voor het gebied. Het krediet kan nu worden afgesloten, omdat de aanpak van het poldergemaal Gooiergracht wordt meegenomen in het nog vast te stellen Watergebiedsplan Gooise Zomerkade. Bij het vaststellen van het watergebiedsplan wordt duidelijk wat er moet gebeuren met het poldergemaal.

Watergebiedsplan Naardermeer, 's Gravelandse polder e.o. (AB 07/028A)

In 2007 is door het AB een kredietbedrag van € 4.980.000 beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de waterinrichtingsmaatregelen t.b.v. het wegnemen van hydraulische knelpunten, het instellen van het peilbesluit, het realiseren van extra waterberging en het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit in de polders.

De maatregelen betroffen met name de herindeling van peilgebieden in de diverse polders waardoor een scheiding tussen landbouwgebieden en natuurgebieden is gecreëerd. Hiervoor zijn tevens een groot aantal hoofdwatgangen verlegd en opgewaardeerd of verbreed. Hierdoor voldoen de polders nu ook aan de NBW-normen.

De gerealiseerde kosten bedragen € 2.653.154. Dit is circa 47% lager dan het toegekende kredietbedrag. Dit komt omdat een aanzienlijk deel van de maatregelen is uitgevoerd door Rijkswaterstaat met de verbreding van de A1. Ook gunstige aanbesteding heeft bijgedragen aan de lagere realisatiekosten. Tenslotte is ook een subsidie ontvangen van € 104.372 waarmee de netto gerealiseerde kosten uitkomen op € 2.548.782

Voorbereiding nieuwbouw gemaal Weesp (AB 11/0602)

In 2011 is een voorbereidingskrediet toegekend voor de herbouw van poldergemaal Korte Stammerdijk te Weesp. Het beschikbaar gestelde kredietbedrag is € 300.000. De werkelijke uitgaven zijn € 340.455. Er waren geen subsidiemogelijkheden voor dit project. De overschrijding komt door een uitloop van de voorbereidingsfase als gevolg van een verschil van mening met de gemeente Weesp over het ontwerp van het nieuwe poldergemaal. Er zijn een definitief ontwerp, een bestek en een bestekraming voor de herbouw van het poldergemaal opgeleverd.

Watergebiedsplan Kustpolders (AB 11/354)

Het watergebiedsplan Kustpolders is de benaming voor de Noordpolder beoosten Muiden, de Binnendijsche, Overscheensche, Berger- en Meentpolder en enkele buitendijkse gebieden tussen Muiderberg en Naarden.

In 2011 is door het waterschap een kredietbedrag van € 402.477 beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de waterinrichtingsmaatregelen t.b.v. het wegnemen van hydraulische knelpunten, het instellen van het peilbesluit, het realiseren van 2,5 hectare waterberging en het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit in de polders.

Waterinrichtingsmaatregelen betroffen het opwaarderen en verbreden van hoofdwatgangen, het natuurvriendelijk inrichten van oevers en het vervangen, aanpassen en nieuw plaatsen van diverse stuwen, dammen en duikers. Door het uitvoeren van deze maatregelen voldoet het watersysteem weer aan de hydraulische uitgangspunten en is de NBW-opgave in de polders gerealiseerd.

De maatregelen zijn in de periode 2011-2013 voorbereid en in de periode 2013 t/m 2016 uitgevoerd. De totale gerealiseerde kosten bedragen € 389.744. In 2017 is € 135.150 aan POP2 subsidie ontvangen waarmee de netto uitgaven € 254.594 bedragen (toegekend kredietbedrag € 402.477).

Watergebiedsplan Holland, Sticht en Voorburg West e.o. (AB 11/685A)

Het watergebiedsplan Holland, Sticht en Voorburg West e.o. omvat de polders Holland, Sticht en Voorburg West, Het Honderd West en Breukelerwaard-West.

In 2011 is door het waterschap een kredietbedrag van € 614.000 beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de waterinrichtingsmaatregelen ten behoeve van het wegnemen van hydraulische knelpunten, het instellen van het peilbesluit en het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit in de polders. Een belangrijk onderdeel van het plan betrof het beperken van het inlaatwater door het aanpassen en afsluitbaar maken van inlaten en opheffen van de verbinding tussen de polders Holland, Sticht en Voorburg West en Het Honderd West gecombineerd met het plaatsen van een nieuw gemaal in polder Het Honderd West. Voor de bouw van het nieuwe gemaal is een apart voorbereidingskrediet verleend (AB 11/685B).

Het poldergemaal Het Honderd West is in 2017 opgeleverd. De waterinrichtingsmaatregelen zijn in de periode 2013 t/m 2017 uitgevoerd. De uitvoering van de waterinrichtingsmaatregelen heeft vertraging opgelopen doordat eerst overeenstemming moest worden bereikt met de grondeigenaar van het nieuw te bouwen gemaal. De totale gerealiseerde kosten bedroegen € 397.240 en waren daarmee circa 36% lager dan begroot (kredietbedrag € 614.000). Dit als gevolg van een zeer gunstig aanbestedingsresultaat.

Watergebiedsplan Amsterdam Nieuw-West (AB 14/061A)

Watergebiedsplan Amsterdam Nieuw-West omvat een tiental polders met een totaal oppervlakte van circa 2.900 hectare. Het watergebiedsplan omvat zowel stedelijk gebied (Sloterbinnenpolder, Middelveldsche Akerpolder, Nieuw Sloten en Riekerpolder) als de polders in de westelijk gelegen groene rand.

In 2014 is door het waterschap een kredietbedrag van € 381.000 beschikbaar gesteld voor de maatregelen uit het watergebiedsplan. De maatregelen betroffen met name waterinrichtingsmaatregelen ten behoeve van het verbeteren van het peilbeheer, de water aan- en -afvoer, de waterkwaliteit en het beheer.

Alle maatregelen zijn uitgevoerd in de periode 2014-2016. Door een gunstige aanbesteding en gunstige ligging van kabels en leidingen zijn de kosten aanzienlijk lager uitgevallen dan begroot. De totaal gerealiseerde kosten bedragen € 165.065 (kredietbedrag € 381.000) ofwel circa 43% lager dan het kredietbedrag.

Watergebiedsplan Osdorperbinnenpolder-laag (AB 12/0618)

De Osdorperbinnenpolder-laag is een kleine polder van circa 207 hectare gelegen in Amsterdam-West.

De maatregelen uit het watergebiedsplan richten zich op het oplossen van hydraulische knelpunten, het robuuster maken van het watersysteem en faciliteren van ontwikkelingen in het gebied, zoals de Tuinen van West.

In 2012 is door het waterschap een kredietbedrag van € 619.000 beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de maatregelen. In de periode 2012-2016 zijn de maatregelen in samenwerking met de stadsdeel Nieuw-West uitgevoerd. Hierdoor kon voor veel maatregelen werk-met-werk worden gemaakt waardoor de kosten aanzienlijk lager zijn uitgevallen dan begroot. De totaal gerealiseerde kosten bedragen € 405.680 (kredietbedrag € 619.000) ofwel circa 35% lager dan het kredietbedrag.

Gemaal Zeeburg vervanging elektromotoren (AB 14/297B)

In 2014 is een eerste uitvoeringskrediet voor het project Groot onderhoud gemaal Zeeburg toegekend voor het met urgentie vervangen van de elektromotoren van het gemaal. Het beschikbaar gestelde kredietbedrag is € 940.000.

De werkelijke uitgaven zijn € 1.013.315. Er waren geen subsidiemogelijkheden voor dit project. De overschrijding komt door hogere kosten voor het aanschaffen en aansluiten van de nieuwe elektromotoren. Er zijn vier nieuwe elektromotoren inclusief frequentieomvormers voor een traploze aandrijving op de vier pompen van gemaal Zeeburg aangesloten.

Samenvatting afgesloten kredieten 2017

Programma Voldoende water	Toegekend bedrag	Totale uitgaven	Verschillen	Opmerking
- Groot onderhoud gemalen Gooiergracht, Kromme Mijdrecht, Nieuwe Bullewijk en Betlem (AB 06/057)	1.699.200	1.251.475	447.725	aanzienlijk deel van de maatregelen is uitgevoerd door Rijkswaterstaat met de verbreding van de A1 inclusief POP-subsidie € 135.150 gunstige aanbestedingsresultaten gunstige aanbestedingsresultaten
- Watergebiedsplan Naardermeer, 's Gravelandse polder e.o. (AB 07/028A)	4.980.000	2.548.783	2.431.217	
- Voorbereiding nieuwbouw gemaal Weesp (AB 11/0602)	300.000	340.455	-40.455	
- Watergebiedsplan Kustpolders (AB 11/354)	402.477	254.594	147.883	
- Watergebiedsplan Holland, Sticht en Voorburg West e.o. (AB 11/685A)	614.000	397.240	216.760	
- Watergebiedsplan Amsterdam Nieuw-West (AB 14/061A)	381.000	165.065	215.935	
- Watergebiedsplan Osdorperbinnenpolder-laag (AB 12/0618)	619.000	405.680	213.320	
- Gemaal Zeeburg vervanging elektromotoren (AB 14/297B)	940.000	1.013.315	-73.315	

4.1.4 PROGRAMMA 4 : OP EN OM HET WATER

4.1.4.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

De in de programma's hiervoor beschreven taken worden gerekend tot de kerntaken van ieder waterschap. Naast deze taken voeren waterschappen enkele taken uit die nauw aan het waterbeheer zijn verbonden.

Op veel van deze taakvelden zijn ook andere instanties en maatschappelijke organisaties actief. Voor AGV gaat het om nautisch- en vaarwegbeheer, beheer eigendommen, recreatief medegebruik van de wateren en waterkeringen, natuurbeheer en beheer van cultuurhistorische, landschappelijke en architectonische waarden.

4.1.4.2 DOELSTELLINGEN

Het vaarwater in het beheergebied van het waterschap wordt binnen de randvoorwaarden van het watersysteembeheer benut door beroeps- en recreatievaart en vormt een samenhangend netwerk van vaarwegen. (Recreatie)vaarders kunnen veilig en zonder onnodig oponthoud door het gebied varen. De vaarwegen zijn op de vereiste diepte.

Inwoners en bezoekers van het gebied van het waterschap ervaren de wateren, dijken, gemalen, sluizen en bruggen als een onlosmakelijk onderdeel van het landschap.

Er is aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. De wijze waarop het waterschap omgaat met recreatie, landschap en cultuurhistorie dragen bij aan de herkenbaarheid van het waterschap als zelfstandige, omgevingsbewuste overheid.

De waterrijke landschappen rond de stedelijke gebieden zijn goed ontsloten voor langzaam verkeer en wandelaars. Dit is tot stand gekomen in goede samenwerking met de provincies, de gemeenten, het bedrijfsleven, belangenorganisaties en particulieren.

De belevingswaarde van het water wordt versterkt door onder meer het verzorgen van zwemwaterkwaliteit, de zorg voor recreatie, landschap en cultuurhistorie en het verzorgen van natuurvriendelijke oevers en hierbij rekening houden met fauna.

AGV reguleert de nautische belangen en het vaarwegbeheer: vlot en veilig vaarverkeer in de vaarwateren wordt bevorderd en schade aan de oevers door te snel varen wordt voorkomen. Een vaarweg is een watergang waarvan het beheerprofiel voldoet aan de vaarwegprofielen die voor de betreffende watergang gelden en volledig voldoet aan alle, daarbij behorende nautische, veiligheidseisen.

4.1.4.3 BEOOGDE EFFECTEN

AGV creëert water om van te genieten door vooral de belevingswaarde te verhogen. De vaarweg voldoet aan de vereiste toestand en het vaarwegverkeer verloopt voldoende vlot en veilig.

INDICATOREN

Indicatoren Programma 4: Op en om het water				
Onderwerp	Indicator	Eenheid	Norm	Realisatie
Waterplannen	▪ Aantal plannen waarin rekening is gehouden met Recreatief medegebruik en Cultuurhistorie	%	100	100

KOSTEN EXPLOITATIE

Programma 4: Op en om het Water	2016	2017	
Netto kosten Exploitatie (x € 1.000)	Rekening	Begroting	Rekening
- kapitaallasten	646	623	616
- taakkosten	371	1.451	939
Endtotaal	1.017	2.074	1.555

De kapitaallasten zijn in lijn met de begroting (€ 7.000 lager dan begroot).

De taakkosten zijn per saldo € 512.000 lager dan begroot. De verschillen zijn:

	€
Lagere uitgaven recreatief medegebruik en cultuurhistorie door langere opstarttijd meekoppelkansen/initiatieven van derden	254.000
Lagere onderhoudskosten vaarwegbeheer	158.000
Hogere opbrengst liggelden	100.000
Totaal	512.000

4.1.4.4 WIJZE WAAROP GESTREEFD IS DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

Recreatief medegebruik en cultuurhistorie

Dit jaar is er voor de ontwikkeling van water gerelateerde recreatie bijna € 280.000 gerealiseerd. Binnen het thema cultuurhistorie is € 150.000 gerealiseerd. Er is een stijging van het aantal aanvragen van derden en eigen initiatieven te zien. Toch is er in 2017 nog wel sprake van een onderbesteding van het budget (circa € 254.000). Eigen initiatieven, meekoppelkansen en initiatieven met derden lopen, maar vergen een lange opstarttijd. Voor het aantal en de hoogte van de subsidieaanvragen is het waterschap afhankelijk van de initiatiefnemers. De toegekende subsidies kunnen niet altijd worden uitbetaald in het jaar waarin ze worden toegekend, omdat projecten van deze initiatiefnemers uitlopen of komen te vervallen.

Communicatie en Waterbewust

In 2017 is conform het 'Koersdocument Recreatie' actief ingezet op ontwikkeling van watergerelateerde recreatie. De nadruk lag in deze periode op communicatie. Er is een communicatiestrategie opgesteld waarmee de bestaande content op de website is geoptimaliseerd. Verder is er een start gemaakt met extra aandacht op de website voor de 'cultuurhistorische en recreatieve parels'. De recreatiepagina is de best bezochte webpagina van AGV na de homepage.

De VaarwaterApp is vernieuwd en uitgebreid naar het gehele AGV-gebied. Binnen de App zijn vier nieuwe vaarroutes opgenomen. De vernieuwde App is aangekondigd met een campagne. De VaarwaterApp heeft in 2017 opnieuw een prijs gewonnen. De App is bekroond met een Red Dot Communication Design Award. Ook is gewerkt aan diverse recreatieve themaroutes. Daaronder is een fietsroute langs objecten van AGV die behoren tot de Nieuwe Hollandse Waterlinie. In de zomer van 2017 is geadverteerd in de geschreven media om de routes en cultuurhistorische parels van AGV te promoten.

Het waterschap heeft tijdens speciale evenementen zoals de Amstellanddag en Open Monumentendag cultuurhistorische objecten opengesteld. Daaronder waren gemaal Stadwijck, gemaal de Ruiters, de Grootte Zeesluis en de Gaaspermolen.

Na een evaluatie is in 2017 de Molennota geactualiseerd. Belangrijk is dat daarbij meer duidelijkheid is gekomen over de waterhuishoudkundige criteria.

Meekoppelkansen

Het waterschap participeert in de volgende initiatieven/projecten, waarbij actief wordt gezocht naar meekoppelkansen voor recreatie en cultuurhistorie:

- Intentieverklaring Waterrecreatie;
- Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen voor recreatie;
- Initiatief Hollandse Plassen;
- Kansenonderzoek Drechtdoorsteek;
- Steunbetuiging voor de aanmelding van de Nieuwe Hollandse Waterlinie als UNESCO Wereld Erfgoed en het Pact van Ruigenhoek.

Waterschapsprojecten

In alle projecten wordt actief gezocht naar kansen voor recreatief medegebruik en cultuurhistorie. Zo is dit jaar een monument met bankje gerealiseerd ter afronding van dijkverbeteringsproject Nieuweweg (Stichtse Vecht) en is een kano-overstapplaats gerealiseerd bij de renovatie van toldeuren bij de Wibautstraat (Amsterdam).

Bijdragen aan projecten van derden

Er is een toename van het aantal subsidieaanvragen voor cultuurhistorie en recreatief medegebruik ten opzichte van vorig jaar. Sinds november 2017 is de officiële subsidieregeling Recreatief medegebruik, landschap en cultuurhistorie van kracht.

Derden kunnen de weg naar het waterschap steeds beter vinden. In 2017 zijn in totaal 15 subsidieaanvragen ontvangen (meer dan verdubbeld ten opzichte van 2016). Er waren een aantal mooie initiatieven, zoals de realisatie van wandelroute het Bellopad, een kunstwerk van wilgentenen op fort Nigtevecht en een subsidie voor de aanleg van een natuurspeeltuin.

Bruggen en Sluizen onderhoud

Het regulier onderhoud aan bruggen en sluizen is uitgevoerd conform het onderhoudsprogramma. Het groot onderhoud aan de Groote Zeesluis in Muiden (inclusief brug) is opgenomen in het investeringsprogramma Technische Systemen.

Beheer en onderhoud vaarwegen

Op grond van de Waterwet moeten de provincies bij provinciale verordening vaarwegbeheerders aanwijzen. Op wateren waar de kosten voor het vaarwegbeheer uitstijgen boven die van het watersysteembeheer moeten de financiële middelen door provincies/gemeenten gedragen worden. Er zijn met de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht afspraken gemaakt die in overeenkomsten en provinciale waterverordeningen zijn vastgelegd.

INVESTERINGEN

Programma 4: Op en om het Water	2017					
Netto kosten Investerings (x€ 1.000)	Begroting 2017	Realisatie 2017	Verschillen	Toegekend krediet	Uitgaven t/m 2017	Eindprognose
Loosdrechtse plassen	100	0	100	2.500	0	2.500
Brugbediening op afstand	200	0	200	255	0	255
Eindtotaal	300	0	300	2.755	0	2.755

Toelichting

Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen

Voor de Oostelijke Vechtplassen spelen diverse opgaven en initiatieven om het gebied op zowel natuurwaarden (Natura 2000, KRW) als recreatiemogelijkheden (vooral vaarsport) te versterken. AGV draagt actief bij aan een integraal maatregelenpakket om knelpunten voor recreatie, natuur en water(kwaliteit) op te lossen.

De provincie Noord-Holland trekt dit proces. Naast AGV zijn ook gemeente Wijdereen, Natuurmonumenten, vertegenwoordigers vanuit de watersport/recreatiesector en ondernemers vertegenwoordigd.

Een aantal maatregelen uit het lopende uitvoeringsprogramma KRW van AGV 2016-2021 is ook onderdeel geworden van het gebiedsakkoord. Over deze maatregelen wordt gerapporteerd bij programma Schoon water.

Het gebiedsakkoord en uitvoeringsprogramma voor de Oostelijke Vechtplassen zijn eind 2017 ondertekend door 21 partijen waaronder AGV. Het gebiedsakkoord bevat een aantal complexe en hardnekkige onderwerpen die jarenlang niet van de grond zijn gekomen. Het is een groot succes dat het is gelukt om nu een integraal plan en uitvoeringsprogramma te maken waarin alle partijen erop vooruitgaan. In november 2017 heeft het AB een uitvoeringskrediet toegekend van € 2,5 miljoen.

Brugbediening op afstand

De brugbediencentrale in Weesp bedient de bruggen in de Gooi- en Vechtstreek in opdracht van AGV en de provincie Utrecht. In de eerste helft van 2017 was voorzien dat AGV met betrokken overheden tot afspraken zou komen over de brugbediening op afstand. Hierin is vertraging ontstaan, waardoor de realisatie van de brugbediening op afstand niet meer is gelukt in de winter 2017/2018, maar doorschuift naar 2018/2019 en 2019/2020. Bij de provincie Utrecht blijkt de interne besluitvorming over de technische en financiële kaders voor brugbediening langer te duren dan verwacht.

De vertraging bij AGV is ontstaan door het aanhouden van het eerste kredietvoorstel over de renovatie Brug Nigtevecht. Die vertraging werkt door in de aanbesteding en in het op afstand bedienbaar maken van deze brug. Het kredietvoorstel renovatie Groote Zeesluis Muiden is dit najaar aan het bestuur voorgelegd en goedgekeurd. Daarin wordt voorgesteld de Groote Zeesluis in de drukke (zomer)periodes lokaal te bedienen en daarbuiten op afstand.

4.1.5 PROGRAMMA 5 : DRAAGVLAK

4.1.5.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Het implementeren van wet- en regelgeving, opstellen en actueel houden van eigen regels, het opleggen van aanslagen en het afhandelen van verzoeken, bezwaar- en beroepsprocedures en daarnaast debiteurenbeheer, kwijtschelding en (dwang)invorderingsmaatregelen; dit alles op het gebied van waterschapsbelastingen.

4.1.5.2 DOELSTELLINGEN

Het realiseren van de geraamde opbrengsten van de waterschapsbelastingen voor AGV. Het betreft de belastingopbrengsten van de zuiveringsheffing, de verontreinigingsheffing en de watersysteemheffing.

4.1.5.3 BEOOGDE EFFECTEN

- Een juiste, volledige en tijdige aanslagoplegging, inclusief de afhandeling van verzoek-, bezwaar- en beroepschriften;
- Een juiste, volledige en tijdige inning van de waterschapsbelastingen;
- Een juiste, volledige en tijdige behandeling van verzoeken om kwijtschelding.

INDICATOREN

Indicatoren Programma 5: Draagvlak				
Onderwerp	Indicator	Eenheid	Norm	Realisatie
Openstaande debiteurenposten	▪ Max. openstaand bedrag aan opgelegde en vervallen aanslagen uit 2016	%	4,5	2,1

De realisatie van de indicator 'Openstaande debiteurenposten' valt ruim binnen de norm.

KOSTEN EXPLOITATIE

Programma 5: Draagvlak	2016	2017	
Netto kosten Exploitatie (x € 1.000)	Rekening	Begroting	Rekening
- kapitaallasten	0	0	0
- taakkosten	11.006	11.095	10.855
Endtotaal	11.006	11.095	10.855

De taakkosten zijn € 240.000 lager dan begroot. De verschillen zijn:

	€
Meerkosten aankopen data van derden en aanpassing huisstijl	-571.000
Lagere perceptiekosten door diverse uitgezette acties (o.a. het innen van niet betaalde invorderingskosten)	811.000
Totaal	240.000

4.1.5.4 WIJZE WAAROP GESTREEFD IS DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

Digitalisering

Door onder andere de landelijke basisregistraties verder te integreren in de belastingprocessen wordt de datakwaliteit verhoogd. Daarnaast worden belangrijke stappen gezet richting de doelstelling om met “dagverse” data te heffen en innen.

Grootschalige inzet op digitalisering moet ertoe leiden dat in 2019 80% van de in- en uitgaande klantcontacten online en geautomatiseerd wordt afgehandeld. Voor de overige 20% wordt ingezet op offline dienstverlening van hoge kwaliteit. De heffing en invordering van belastingen speelt in dit programma een belangrijke rol. Bij Belastingen wordt 34% van de uitgaande post digitaal verzonden. De planning voor 2017 is dat er gemiddeld 40% van de uitgaande post digitaal wordt verzonden. In hoeverre dit percentage in de komende jaren nog verder zal stijgen lijkt wel sterk afhankelijk te zijn van de mate waarin andere grote overheidsorganisaties, zoals de Belastingdienst, de Berichtenbox (MijnOverheid) actief inzetten en promoten. Hierover bestaan wel zorgen. Ook andere vormen van digitale communicatie worden onderzocht om dit percentage in de komende jaren verder te laten stijgen.

Zeer positief is de mate waarin burgers zelf digitaal zaken regelen met AGV/Waternet. Deze is nu met 77% al ver boven de doelstelling van 40%. Een verdere toename op dat punt valt daarom nauwelijks te verwachten, waardoor de aandacht de komende jaren vooral gericht zal worden op het verder digitaliseren van uitgaande poststromen, het verminderen en automatiseren van handmatige werkzaamheden en het verminderen van het aantal onnodige contacten.

Verder zijn er stappen gezet in het verhogen van de datakwaliteit, onder meer door aan te sluiten op de Basisregistratie Kadaster. Dit heeft nog niet helemaal de gewenste verbetering gebracht. Het verhogen van de datakwaliteit blijft een van de belangrijkste aandachtspunten voor de komende tijd.

De mate waarin processen verder kunnen worden geautomatiseerd en gedigitaliseerd is dit jaar sterk afhankelijk gebleken van de werkwijze en productvisie van de leverancier van het belastinginformatiesysteem. Overleg en nadere afspraken met de leverancier moeten ervoor zorgen dat de continuïteit van de belastingprocessen gewaarborgd blijft. Ook moet de verdere productontwikkeling en -ondersteuning beter aansluiten bij de specifieke wensen van een waterschap dat efficiënt en digitaal wil werken. Daarnaast wordt er ingezet op beleid om de komende jaren minder afhankelijk van één leverancier te hoeven te zijn.

Invordering, debiteurenbeheer en oninbaar

Het beleid is erop gericht om de opbrengsten sneller en vollediger binnen te krijgen en mede daardoor de post oninbaar terug te dringen. Er wordt aan gewerkt om dit zowel in de automatisering als in het proces en de planning verder vorm te geven. Ook andere maatregelen worden genomen om de post oninbaar, voor zover dat beïnvloedbaar is, omlaag te brengen. Er wordt daarbij zoveel mogelijk gekeken naar de specifieke situatie (klantsegmentatie), zodat ook de meest effectieve invorderingsmethode kan worden gekozen.

Daarnaast wordt constant ingezet op procesverbeteringen, die ook tot een beter resultaat en zo mogelijk tot minder kosten moeten leiden. Daarbij wordt tijdige betaling gestimuleerd door duidelijke informatie en eenvoudige betaalmogelijkheden. De (dwang)invordering wordt steeds doeltreffender en efficiënter gemaakt (onder meer door klantsegmentatie).

Perceptiekosten

Zoals vastgelegd in het Bestuursakkoord heeft een extern adviesbureau in 2016 onderzoek gedaan naar de (hoogte van) de perceptiekosten. De uitkomsten van dit onderzoek zijn in de Commissie van 5 april 2017 gepresenteerd. Vervolgens is de organisatie met de aanbevelingen aan de slag gegaan. Het aantal machtigingen voor automatische incasso is, mede daardoor, met 11.000 gestegen. De kosteloze herinnering is sinds 1 januari 2017 afgeschaft, waardoor het incassoproces versneld is. Verder is een actie uitgezet om niet betaalde invorderkosten alsnog te innen. Dit was een succesvolle actie, waardoor deze nu in het vaste proces zal worden opgenomen. Ook worden mensen nu aangeschreven voordat de vordering wordt overgedragen aan de deurwaarder. Dit heeft ervoor gezorgd dat 20% alsnog is gaan betalen.

4.1.6 PROGRAMMA 6 : ALGEMEEN

4.1.6.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Onder dit programma valt het beleidsveld 'Bestuur en externe communicatie'. In dit programma zijn alle activiteiten ondergebracht die gericht zijn op het besturen van het waterschap, waaronder de bestuursondersteuning én de extern gerichte communicatie-activiteiten van het waterschap.

4.1.6.2 DOELSTELLINGEN

'Waterbewust' staat centraal in dit bestuursakkoord voor de lopende bestuursperiode 2015-2019. Het vergroten van het waterbewustzijn zien we als een essentiële voorwaarde voor het creëren van een duurzame toekomst. AGV opereert vanuit de kernwaarden: veilig, schoon, mooi, zuinig en bedrijvig.

De uitdaging om het waterbewustzijn van burgers, bedrijven en overheden te versterken en het draagvlak vergroten, vraagt om een zelfbewust waterschap dat herkend wordt en waar de maatschappelijke en bestuurlijke relevantie van erkend wordt. Kernelementen van onze bestuurscultuur zijn daarom: zichtbaar, toegankelijk, verantwoordelijk en verbindend.

4.1.6.3 BEOOGDE EFFECTEN

Meer waterbewustzijn zal leiden tot nieuwe kansen en waardencreatie voor inwoners, agrariërs, bedrijven en recreanten. Kansen om te laten zien dat we voorop lopen op het terrein van innovatie en duurzaamheid:

- het aanzienlijk verbeteren van het waterbewustzijn en de betrokkenheid van inwoners en bedrijven;
- meer zichtbaarheid van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht;
- een eenduidig beeld over de verantwoordelijkheden van AGV en Waternet;
- transparantie over besluitvorming en het proces waarmee dit tot stand komt.

KOSTEN EXPLOITATIE

Programma 6: Algemeen	2016	2017	
Netto kosten Exploitatie (x € 1.000)	Rekening	Begroting	Rekening
- kapitaallasten	97	687	685
- taakkosten	10.716	11.840	11.619
Endtotaal	10.813	12.527	12.304

De taakkosten zijn € 221.000 lager dan begroot. De verschillen zijn:

	€
Lagere bestuurskosten (o.a. lagere kosten voormalig bestuur en lagere advieskosten)	237.000
Extra uitgaven Public Affairs (zie ook pagina 7) en bestuursondersteuning	-40.000
Diverse kleine onderschrijdingen	24.000
Totaal	221.000

4.1.6.4 WIJZE WAAROP GESTREEFD IS DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

Extra bestuursondersteuning

Bij de eerste bestuursrapportage van 2017 is geconstateerd dat er vanuit het bestuur behoefte bestaat aan extra ondersteuning van het bestuurlijke besluitvormingsproces. Daarom is op dat moment extra budget aangevraagd om een medewerker te kunnen aantrekken. Inmiddels is het verstrekte budget ingezet en de functie opgevuld.

Programma Waterbewust

Waterbewust is de titel van een breed overkoepelend programma met als doelen de zichtbaarheid en relevantie van het waterschap bij alle relevante stakeholders te vergroten en hen meer bewust te maken van de waarden van water. Kern van het programma is dat je als waterschap ervoor zorgt dat je laat zien wie je bent, waar je voor staat en dat je wordt opgemerkt, en dat je, door de dialoog aan te gaan, de ander meeneemt in de relevantie van je bestaan. Drie thema's staan daarin centraal: Klimaatverandering, Innovatie en Cultuur & Recreatie.

Communicatie

Voor het programma Waterbewust zijn specifieke communicatie-activiteiten, campagnes en sponsoractiviteiten georganiseerd voor de bovengenoemde thema's. Ook de overige communicatie van het waterschap draagt bij aan waterbewustzijn. Gerealiseerde activiteiten:

- Het endorsed logo waarbij in het Waternetlogo het waterschap als één van de opdrachtgevende partijen wordt meegenomen, wordt in alle communicatie van Waternet gebruikt. Daarmee is de zichtbaarheid van het waterschap verbreed;
- De website is geheel vernieuwd en er is een duidelijke kruisverwijzing tussen de AGV en de Waternetsite. Er is gestart met een bestuurlijke pagina op agv.nl waarop onder andere de interviews met AB-leden over de begroting 2018 zijn geplaatst. Er is een verdubbeling van het aantal bezoekers geweest aan AGV.nl het afgelopen jaar. Nieuwsberichten worden vaker gelezen en we krijgen positieve feedback van bezoekers van de website;
- De nieuwe site voor de Keur is live gegaan. Regels zijn daardoor eenvoudiger te raadplegen en in heldere taal opgeschreven. Met een nieuwe chatfunctie op de website kunnen mensen heel eenvoudig antwoord op hun vraag krijgen. Inwoners kunnen per onderwerp lezen wat we met de regels bedoelen, zonder dat zij alle regels en vrijstellingen door hoeven te nemen. Weer een belangrijke stap in de ambitie om de beste publieke dienstverlener te zijn;
- Van alle relevante ontwikkelingen met mogelijke PR-contactmomenten zijn *Social Media*-posts (Twitter en Facebook) gemaakt. Dat gaat over de werkzaamheden van AGV of als ondersteuning van de campagnes;
- De Watererfgoed-objecten zijn opgenomen op de AGV-website, evenals een aantal wandel-, fiets- en vaarroutes die zijn ontwikkeld (een aantal is ook op andere websites gepubliceerd);
- Het waterschap heeft deelgenomen aan evenementen als de Amstelland-dag, Open Monumentendagen, Sluizendagen en dergelijke om het erfgoed bij een groter publiek bekend te maken;
- Bij de start van het vaar- en recreatie seizoen is in het Parool en de Gooi- en Eemlander aandacht geweest voor de 'parels' en de recreatieve mogelijkheden in het beheergebied van AGV (bijlage, advertentie, online);
- De VaarWater-app heeft een update ondergaan en is uitgebreid met gegevens buiten Amsterdam. Dit is ondersteund met een activatie (grote opblaasbare flessenpost met AGV-logo) en een social media-campagne;
- De nulmeting over de bekendheid en waardering van het waterschap en de beleving van de inwoners van de 'waarden van water' is gerealiseerd. De uitkomsten zijn gepresenteerd aan het AB. De resultaten van het onderzoek worden doorvertaald in de communicatie-aanpak van 2018;
- Er is deelgenomen aan een Citizens Science-project 'Schoon Water', waarbij ruim 600 burgers zelf de kwaliteit van het oppervlaktewater onderzoeken.

Sponsoractiviteiten/jongeren

De sponsoractiviteiten richten zich voor een groot deel op jeugd en jongeren (Battle of the Beach, de Kids Swim (onderdeel van de Amsterdam City Swim), NEMO (interactief spel tijdens de museumnacht), Artis Exhibit Microplastics) en op het aanhalen van belangrijke netwerken in het AGV-gebied (middels Grachtenfestival en Amsterdam Light Festival).

AGV willen jongeren meer betrekken bij het waterschap. Dit wordt voornamelijk gedaan via activiteiten en educatie en in de samenwerking en ondersteuning van de jeugdbestuurder.

AGV is partner van Artis en NEMO. Zij bieden ons een groot publiekspodium. In Artis hebben we een tijdelijke exhibit over microplastics gerealiseerd en kregen we aandacht voor het thema schoon water. In NEMO hebben we onder andere in het weekend van de museumnacht een interactief spel over klimaatadaptatie gerealiseerd.

Hiermee bereiken we kinderen, jongeren en hun ouders.

Jeugdbestuurder

De jeugdbestuurder geeft ons meer inzicht in de interesses en belevingswereld van jongeren. In 2017 heeft de Jeugdbestuurder deelgenomen aan:

- Battle of the Beach als jurylid ;
- Amsterdam City Swim (Kids);
- Het gesprek met Deltacommissaris, de heer Wim Kuiken;
- Waterschapsweekenden en Tweekstalent Talentenbeurs;
- Wereldwaterdag en Stagedag AGV.

4.1.7 PROGRAMMA 7 : DUURZAAMHEID

4.1.7.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

AGV heeft niet alleen de ambitie om energieneutraal te worden, maar wil tevens toekomstbestendig en duurzaam zijn. De kernelementen die daarom bij dit programma horen zijn:

- Energie besparing;
- Waterschap als energiefabriek;
- Duurzaam (bv brakke kwel);
- Terugwinnen van grondstoffen en energie uit (afval)water.

Uitgangspunt van dit programma is dat de projecten niet alleen bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstelling van AGV, maar ook een positieve business case hebben.

4.1.7.2 DOELSTELLINGEN

Door het uitvoeren van dit duurzaamheidsprogramma streeft AGV naar het realiseren van haar duurzaamheidsambities. Ook wordt er op deze wijze invulling gegeven aan de afspraken gemaakt in bijvoorbeeld het Nationaal Klimaatakkoord en de Meerjarenaafspraken energie-efficiency (MJA).

4.1.7.3 BEOOGDE EFFECTEN

AGV is in de kern van haar werk een duurzame organisatie.

INDICATOREN

Indicatoren Programma 7: Duurzaamheid				
Onderwerp	Indicator	Eenheid	Norm	Realisatie
Nationaal Klimaatakkoord	▪ Zelf voorzienend door eigen duurzame energieproductie in 2020	%	40	38
Duurzaam inkopen	▪ Duurzaam Inkopen inclusief Green Deal	%	100	100
	▪ De acties vanuit de door Waternet ondertekende Green Deal Circulair Inkopen worden uitgevoerd	aantal	2	2
Waterketen	▪ Goedgekeurd Energie Efficiency programma voorgenomen (zekere) maatregelen uitgevoerd	%	2	0,4

4.1.7.4 WIJZE WAAROP GESTREEFD IS DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

Zelfvoorzienend door eigen duurzame energieproductie

De zelfvoorzienendheid door eigen duurzame energieproductie is in 2017 op 38% uitgekomen (gerekend over alle energie die bij de waterschapstaken hoort). In 2017 is de lagere score deels te wijten aan problemen met de fakkels op de rwzi Amsterdam-West in de eerste twee maanden van het jaar. De belangrijkste oorzaak is de lage afname van het biogas door het Afval Energie Bedrijf (AEB). Gesprekken daarover met het AEB zijn gaande.

Duurzaam inkopen inclusief Green Deal

Door het ondertekenen van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen heeft Waternet/AGV zich vastgelegd om alle inkopen duurzaam, circulair en sociaal uit te voeren. Ook het beleid van de gemeente Amsterdam op dit gebied wordt volledig gevolgd. De indicator Duurzaam Inkopen is in 2017 conform de norm uitgekomen op 100%.

Goedgekeurd Energie Efficiencyprogramma/Energiebesparing

In 2017 zijn 3 van de 5 geplande energiemaatregelen uitgevoerd. Door de inbedrijfname van de schroefpers op rwzi Amstelveen, de verbeterde voortstuwers op rwzi Amsterdam-West, en verbeterde regeling van de bandindikker op rwzi Huizen is een verbetering van 0,4% behaald. De indicator 'Goedgekeurd Energie Efficiency

programma/voorgenomen (zekere) maatregelen uitgevoerd' komt hierdoor uit op 0,4% (norm 2%). Voor 2017 was een extra verbetering gepland van 3,3% door de plaatsing van zonnepanelen op de rwzi's Westpoort en Horstermeer. Deze projecten zijn door problemen in de aanbestedingsfase vertraagd geraakt, en zullen nu in 2018 gerealiseerd worden. Na de plaatsing van de zonnepanelen wordt de opgelopen achterstand (1,6%) ten opzichte van de norm weer ingelopen.

Waterschap als energiefabriek

In 2017 is door AGV energie opgewekt uit biogas, daarnaast wordt het project voor de productie van groengas op de rwzi Amsterdam-West verder ontwikkeld.

Ook is In 2017 verder ingezet op het maximaliseren van de biogasproductie door optimalisatie in de processen.

Bijvoorbeeld door het in serie schakelen van de gistingstorens op de rwzi Amsterdam-West.

Met het verkennen van de kansen voor de levering van warmte of koude uit (afval)water is ook 2017 verder gezocht naar andere bronnen voor het leveren van energie uit water.

Terugwinnen van grondstoffen uit (afval)water

Om te komen tot de strategische keuzes in het terugwinnen van grondstoffen is in de afgelopen periode in een proces samen met alle waterschappen en de Energie- en Grondstoffenfabriek de potentie van de huidige Top 5 grondstoffen uit afvalwater in beeld gebracht.

De Top 5 grondstoffen die is beschouwd, omvat Fosfor, Bioplastics, Cellulose, Alginaat en Biomassa. Rondom deze grondstoffen vindt momenteel de grootste activiteit plaats door waterschappen en er heeft het meeste onderzoek naar plaatsgevonden. Van de potentieel terug te winnen hoeveelheid wordt momenteel slechts een klein deel ook daadwerkelijk teruggewonnen.

De waardevermeerdering van (afval)waterreststromen wordt onderzocht op technische en economische realiseerbaarheid en de impact qua CO₂-emissie. Van deze Top 5 grondstoffen zijn op dit moment Fosfor(Struviet), Cellulose en Biomassa voor AGV het meest relevant.

Teruggewonnen energie en grondstoffen		Realisatie 2017	
Grondstof	Eenheid	Hoeveelheid	Bedrag €
Biogas (rwzi West)	Nm3	12.700.000	272.000
Struviet	kg	171.000	8.550
Cellulose	kg	336.000	-18.480
Groengas	Nm3	154.000	46.268
Zonne-energie	MWh	162	11.340
WKK ³ (niet AEB)	MWh	4.345	304.150

Aan de afvoer van cellulose afkomstig van de fijnzeef van de rwzi Blaricum naar compostering zijn kosten verbonden voor de verwerking en transport, andere bestemmingen met hogere toegevoegde waarde zijn in de toekomst denkbaar maar nu niet mogelijk.

In 2017 is op rwzi Amsterdam-West 12,7 miljoen Nm³ biogas geproduceerd, hiervan is 6,8 miljoen Nm³ nuttig ingezet. Van het overige deel is 5,9 miljoen Nm³ afgefakkeld waarvan ongeveer de helft (3,1 miljoen Nm³) door een verstoringen bij het AEB.

Door overproductie (meer dan het contract) is 1,4 miljoen Nm³ niet verwerkt door het AEB. Het overige deel is afgefakkeld als gevolg van werkzaamheden op de rwzi Amsterdam-West en een storingen aan de fakkels in de eerste 2,5 maand van 2017. Daar kan nog wel bij aangetekend worden, dat het AEB in voorgaande jaren (een deel van) de overproductie kon verwerken door de vierde WKK in te zetten, in 2017 is dat niet gebeurd.

Struviet productie: Door de vele werkzaamheden op de rwzi Amsterdam-West en de aanpassingswerkzaamheden aan de struvietinstallatie is de productie van struviet in 2017 lager geweest dan verwacht. De aanpassingen waren nodig om onder andere de verstoppingsproblemen te verhelpen.

³ Warmtekraftkoppeling

Energieneutraal in 2020

In het Bestuursakkoord Waterbewust 2015 - 2019 heeft het waterschap doelstellingen opgenomen op het gebied van energieproductie en energiebesparing. Het waterschap streeft ernaar om in 2020 energieneutraal te opereren. Energieneutraal wil in dit verband zeggen dat het energiegebruik binnen het waterschap, uitgedrukt in Gigajoule (GJ) primaire energie, volledig wordt gedekt door de duurzame bronnen waar het waterschap over beschikt. Duurzame bronnen zijn onder andere de productie van biogas, wind- en zonne-energie.

Om de ambitie concreet te maken, heeft het AB in april 2016 het Programma voor onderzoek en projecten goedgekeurd. Het programma is gericht op een energieneutrale bedrijfsvoering. De energieneutrale bedrijfsvoering moet resulteren in een energiebesparing en/of -productie van 241.310 GJ per jaar.

De voortgang van de AGV-doelstelling om 2020 energieneutraal te zijn blijft achter ten opzichte van de planning. Het programma is sterk afhankelijk van het realiseren van het windenergie project in het Westelijk Havengebied. Vanwege de weigering van de vergunning is de start dit project voorlopig uitgesteld.

Met de projecten die gerealiseerd of nu in uitvoering zijn, is 28% (69.600 GJ/jaar) van de energiedoelstelling bereikt. In voorbereiding zijn projecten die gezamenlijk bijna 100.000 GJ per jaar bijdragen aan de energie-doelstelling. Daarmee komt het programma nog voor 73.000 GJ/jaar aan projecten tekort.

Het drogen van zuiveringsslib of het plaatsen van windturbines in het Westelijk Havengebied kan hier met een bijdrage van bijna 120.000 GJ ruim invulling aan geven.

In het hoofdstuk 4.1.2 Schoon water bij de investeringen onder de kop 'Energieneutraal in 2020', worden de projecten in meer detail beschreven.

Resultaten programma AGV energieneutraal 2017	Potentieel primaire energie [GJ/jr]
Solar rwzi Huizen	810
Solar rwzi Blaricum	900
Hoog rendement WKK rwzi Amstelveen	4.248
Hoog rendement WKK rwzi Horstermeer	5.000
MJA maatregelen 2015	3.260
MJA maatregelen 2016	13.300
MJA maatregelen 2017	2.300
Totaal	29.818
	12,4%
Opgave tot 2020	241.310

4.1.8 PROGRAMMA 8 : BELASTINGOPBRENGSTEN

4.1.8.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

In dit programma wordt in het kort ingegaan op de lasten en opbrengsten die hebben geleid tot de bepaling van de tarieven voor 2017.

De begroting is te splitsen in lasten en opbrengsten. Met inzet van de tariefegalisatiereserves zijn de lasten en baten in evenwicht, waarmee een kostendeekkende begroting ontstaat. De lasten minus de baten, exclusief de opbrengst waterschapsbelastingen én de mutaties in de tariefegalisatiereserves, geven de netto lasten die door de belastingopbrengsten moeten worden gedekt.

Lasten AGV

De lasten van AGV bestaan ten eerste uit de directe lasten en baten van AGV zelf, zoals kapitaallasten van de AGV-activa en kosten van bestuur. Daarnaast zijn er de uitvoeringskosten van Waternet. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 5.4.

De netto kosten moeten samen met de geschatte inkomstenderving wegens kwijschelding en oninbaar worden goedge maakt door de opbrengsten uit de op te leggen waterschapsbelastingen. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten gunste van het watersysteembeheer.

Programma 8: Belastingopbrengsten				2017			
(bedragen x€ 1.000)							
	Watersysteemtaak*			Zuiveringstaak			
	Begroting	Rekening	Verschil	Begroting	Rekening	Verschil	
	- Belastingopbrengsten	102.408	103.204	796	86.251	87.510	1.258
	- Kwijtschelding en oninbaar	-7.859	-8.121	-262	-7.518	-7.867	-348
	- Afwikkeling voorgaande belastingjaren	-	1.082	1.082	-	1.079	1.079
Totale netto opbrengsten	94.549	96.165	1.616	78.733	80.722	1.989	
Totale netto exploitatiekosten	96.095	92.963	3.132	78.408	79.548	1.142	
Resultaat 2017	-1.546	3.202	4.748	325	1.174	847	

* Inclusief verontreinigingsheffing

Watersysteemtaak

De netto opbrengst watersysteemheffing is circa € 1,6 miljoen hoger uitgekomen dan begroot door een opwaartse bijstelling van de totale WOZ-waarde en afwikkeling van voorgaande belastingjaren. Een uitgebreide toelichting wordt in hoofdstuk 5.4 gegeven.

De netto exploitatiekosten zijn € 3,1 miljoen lager dan begroot. Dit is onder andere toe te schrijven aan lagere advieskosten, gunstige aanbesteding baggerwerkzaamheden en lagere uitgave cultuurhistorie/recreatief medegebruik. Een gedetailleerd overzicht van de verschillen zijn in de hoofdstukken 3.2 en 4.1 aan bod gekomen.

Zuiveringstaak

De netto opbrengst zuiveringsheffing is circa € 2 miljoen hoger uitgekomen dan begroot. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn de structurele stijging van het aantal vervuilingseenheden (toename van het aantal huishoudens) en de afwikkeling van voorgaande belastingjaren. Voor een nadere verklaring wordt verwezen naar paragraaf 5.4.

De netto exploitatiekosten zijn circa € 1,1 miljoen hoger dan begroot. De voornaamste reden zijn de hogere kosten bij het zuiveren van afvalwater (onder andere hogere onderhoudskosten).

Voor een nadere toelichting op de exploitatiekosten wordt verwezen naar de programmaverantwoording (hoofdstuk 4.1).

4.2 Paragrafen

4.2.1 Ontwikkelingen sinds het vorig begrotingsjaar

INTERNE ONTWIKKELINGEN

4.2.1.1 Bestuurlijke aangelegenheden

Algemeen bestuur

Het bestuur van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht kent een Algemeen en een Dagelijks bestuur.

Het Algemeen bestuur (AB) bestaat uit dertig leden en is samengesteld uit personen die bepaalde belangen – categorieën – vertegenwoordigen, zoals benoemd in de Waterschapswet.

AGV kent vier categorieën: ingezetenen (23 zetels), ongebouwd (3 zetels), bedrijven (3 zetels), eigenaren van natuurterreinen (1 zetel).

De 23 bestuursleden van de eerste categorie (ingezetenen) zijn gekozen via de waterschapsverkiezingen.

De bestuurszetels van de andere categorieën zijn 'geborgd', en deze bestuursleden worden benoemd, respectievelijk door de LTO, de Kamers van Koophandel en de Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren.

Het huidige Algemeen bestuur bestaat uit de volgende personen:

INGEZETENEN

VVD: de heer *R.G. Went* (fractievoorzitter), mevrouw *H.M.G.J. van der Linde*, de heer *E.J. de Jong*, en de heer *L.A. Wieringa*

PvdA: de heer *R.A. Steenwinkel*, mevrouw *H.J.J. van Vliet-Smit* (fractievoorzitter), de heer *E.J. de Vries*, mevrouw *M.L.A. Sikkens* en mevrouw *B.H. de Buissonjé*

Water Natuurlijk: de heren *J.W. Dulfer*, *S.E. Mager* (fractievoorzitter), *J. Hoek* en mevrouw *M. Quené*

Partij voor de Dieren: de heren *F.W.D. van Lierop*, *J. Brink* (fractievoorzitter) en *P. van der Kraan*

CDA: de heren *G.C.M. Korrel*, *W.C. Zwanenburg* (fractievoorzitter) en *N.J. de Jong*

De Groenen: de heer *R.A. Schönberger*

50Plus: de heer *P.A. Prins*

Socialistische Waterschapsvereniging: de heer *W.H.J. van Bennekum*

Fractie Spils: de heer *A.P.M. Spijs*

GEBORGDE ZETELS (benoemd door belangenorganisaties)

Ongebouwd: de heren *P.N. Kruiswijk*, *A.J.T. van Rijn* (fractievoorzitter) en *A.T. Hooijer*

Bedrijven: mevrouw *M. Burgman*, de heren *S.J.W. Rosman* (fractievoorzitter) en *A.P.C.M. van Luijt*

Natuurterreinen: de heer *H. Massop*

De cursief aangegeven personen treden op als fractievoorzitter namens hun partij, belangengroepering of categorie.

Dagelijks bestuur

Het Dagelijks bestuur bestaat uit de volgende personen:

Dijkgraaf: de heer dr. ir. *G.M. van den Top*

VVD: de heer *P. Smit*

PvdA: de heer *R.A. Steenwinkel*

Water Natuurlijk: de heer *J.W. Dulfer*

CDA: de heer *G.C.M. Korrel*

Ongebouwd: de heer *P.N. Kruiswijk*

4.2.1.2 Wijzigingen in bestuurssamenstelling

Op 11 januari 2017 werd mevrouw M. Quené van Water Natuurlijk benoemd tot lid van het AB. Op 14 juni 2017 legde mevrouw A. Hoog haar functie als DB-lid neer en trad tevens terug als AB-lid. Op 21 juni 2017 werd dhr. L.A. Wieringa benoemd als AB-lid namens de VVD. In de Commissie van 13 september 2017 werd dhr. P. Smit voorgedragen als DB-lid door de fractie van de VVD. Hij maakt geen deel uit van het AB. Hiervoor is ontheffing aangevraagd en verstrekt door de Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland. In de AB-vergadering van 28 september 2017 is de heer Smit beëdigd.

Commissie voor de Geloofsbrieven

Volgens het Reglement van Orde is door de dijkgraaf voor de bestuursperiode 2015-2019 een Commissie voor de Geloofsbrieven benoemd, bestaande uit de volgende personen:

- mevrouw H.J.J. van Vliet-Smit
- de heer S.J.W. Rosman
- de heer N.J. de Jong

De laatste heeft mevrouw M.A.A. di Bucchianico-Bakker per 1 januari 2017 opgevolgd.

Rekenkamercommissie AGV

op 8 februari 2017 is in de commissie het rapport "Beheer onroerende zaken en kunst van AGV" van de rekenkamercommissie besproken. Op 28 september 2017 is het onderzoeksrapport "Samenwerking AGV en gemeenten in het BOWA" in de commissie aan de orde geweest.

Jeugdbestuurder

Tijdens het kerstdiner na afloop van de vergadering van het Algemeen bestuur van 14 december 2017 is aangekondigd dat Rieke Brouwer in 2018 het stokje overneemt van jeugdbestuurder Roos Postmus.

4.2.1.3 Besluitvorming in 2017 (van belangrijke onderwerpen)

Begrotingscyclusbesluiten

26 januari 2017	Controleprotocol AGV 2017
6 juli 2017	Jaarstukken AGV 2016
6 juli 2017	Bestuursrapportage AGV januari t/m april 2017
6 juli 2017	Meerjarenbegroting AGV 2018-2022
30 november 2017	Bestuursrapportage AGV januari t/m september 2017
30 november 2017	Begroting AGV 2018
30 november 2017	Verordening Verontreinigingsheffing AGV 2018
30 november 2017	Verordening Zuiveringsheffing AGV 2018
30 november 2017	Verordening Watersysteemheffing AGV 2018
14 december 2017	Tarientabel Leges 2018

Investeringsbesluiten

Met ingang van de begroting 2017 is een verzamelbesluit investeringen genomen. Aanvullende zijn de volgende investeringsbeslissingen genomen:

21 juni 2017	Aanvullend krediet project Renovatie Ipensloter- en Diemerdammersluizen
21 juni 2017	Pilot Temmen van brakke kwel
28 september 2017	Project grootschalige opwekking zonne-energie
28 september 2017	Groot onderhoud brug Nigtevecht
28 september 2017	Groote Zeesluis Muiden (voorbereidingskrediet)
15 november 2017	Bouw decentraal grondstoffenstation Buiksloterham
15 november 2017	Financiële bijdrage Pharmafilter AMC

Beleidsnota's

8 juni 2017	Midterm review en aanvullende bestuurlijke ambities
28 september 2017	Actualisering Molennota
11 oktober 2017	Herziening Keur 1 ^{ste} fase
2 november 2017	Uitwerking aanvullende bestuurlijke ambities

Besluiten over Watergebiedsplannen, peilbesluiten en projectplannen waterbeheer

23 februari 2017	Gedeeltelijke aanpassing peilbesluit Muyevelde
23 februari 2017	Watergebiedsplan en peilbesluit Aetsveldse polder Oost
24 mei 2017	Start project renovatie defosfateringsinstallatie Naardermeer
21 juni 2017	Systeem- en contractkeuze nieuwbouw zuivering Weesp
15 november 2017	Projectplan sanering Het Slijk
15 november 2017	Watergebiedsplan Westeramstel
14 december 2017	Peilbesluit Noorder- of Rietpolder

Verordeningen

26 januari 2017	Wijziging gemeenschappelijke regeling Waterschapshuis
23 maart 2017	Garantstelling geldlening Unie van Waterschappen
21 juni 2017	Aanpassing vergoeding verspreidbare bagger

Benoemingsbesluiten

11 januari 2017	M. Quené
21 juni 2017	L.A. Wieringa
28 september 2017	P. Smit

Gesloten akkoorden/convenanten in 2017

23 februari 2017	Verlenging overeenkomst gemene rekening Muskusrattenbeheer
11 oktober 2017	Overdracht waterbeheer kleine Noorder IJplas naar het Rijk
15 november 2017	Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen

Beelvvormende Sessies

8 februari 2017	Startbijeenkomst Nota Peilbeheer
23 februari 2017	Aanbestedingsstrategie en systeemkeuze nieuwbouw Weesp
8 maart 2017	Strategie toekomstige verwerking zuiveringsslib rwzi Amsterdam-West
23 maart 2017	Slim Watermanagement
20 april 2017	Microverontreinigingen
11 mei 2017	Microverontreinigingen
24 mei 2017	Stichting Waternet: ICT en personeelsbeleid
21 juni 2017	Ontwerpsessie Keur, 2e tranche
31 augustus 2017	Stand van zaken in het onderzoek CAB
28 september 2017	Nederlandse Waterschapsbank
11 oktober 2017	Wereld Waternet
14 december 2017	Presentatie tussentijdse resultaten onderzoek Waterbewust

4.2.1.5 Juridische procedures

Voor de juridische procedures wordt verwezen naar hoofdstuk 4.2.5 Weerstandsvormen bij 'overige risico's'.

4.2.2 Incidentele baten en lasten

De uitgaven en inkomsten zijn dit jaar beïnvloed door posten die onverwacht of incidenteel van aard waren. In de begroting was hiermee geen rekening gehouden. Het betreft de volgende posten:

- Gegeneerde opbrengsten uit verkopen van gronden voor een totaalbedrag van circa € 228.000. De opbrengsten zijn ten gunste van de programma's Veiligheid en Voldoende water verantwoord.

Bovenstaande post wordt in de jaarrekening verklaard bij de begroting naar kosten- en opbrengstsoorten (Hoofdstuk 5.3).

4.2.3 Onttrekkingen aan bestemmingsreserves en voorzieningen

De mutaties in de tariefegalisatiereserves zijn afhankelijk van het jaarresultaat per taak. In bijlage 4. Reserves en voorzieningen is de resultaatbestemming over het boekjaar 2016, zoals besloten in de AB-vergadering van 6 juli 2017, verwerkt.

4.2.4 Waterschapsbelastingen

Hoofdpijnen diverse belastingen

De belastingheffing heeft betrekking op de verontreinigingsheffing, de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing. De *verontreinigingsheffing* is gebaseerd op de Waterwet en de Verordening Verontreinigingsheffing Amstel, Gooi en Vecht. De heffing wordt opgelegd aan gebruikers van woningen en bedrijven die direct afvalstoffen lozen op oppervlaktewater.

De *zuiveringsheffing* is gebaseerd op de Waterschapswet en de Verordening Zuiveringsheffing Amstel, Gooi en Vecht. De heffing wordt opgelegd aan gebruikers van woningen en bedrijven die indirect afvalstoffen lozen op oppervlaktewater via een riool of zuiveringstechnische werk.

De *watersysteemheffing* wordt geheven op basis van de Waterschapswet en de Verordening Watersysteemheffing Amstel, Gooi en Vecht. Deze heffing wordt opgelegd aan eigenaren (of andere zakelijk gerechtigden) van een onroerende zaak. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar gebouwd, natuurterreinen en overig ongebouwd eigendom. Daarnaast wordt aan alle inwoners die op 1 januari een woonruimte in gebruik hebben een aanslag watersysteemheffing voor ingezetenen opgelegd.

Kwijtscheldingbeleid

AGV hanteert, zoals vrijwel alle waterschappen dat doen, de 100%-norm. Dat wil zeggen om voor kwijtschelding in aanmerking te komen, men op of onder bijstandsniveau moet zitten. Daarnaast is de kwijtscheldingsnorm voor AOW-gerechtigden verruimd tot het bedrag van de "kale" AOW-uitkering in plaats van de Bijstand. De afgelopen jaren is vaak over het kwijtscheldingsbeleid gesproken, onder meer in een beeldvormende bijeenkomst over belastingonderwerpen op 28 september. Een voorstel hierover zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2018 bestuurlijk behandeld worden.

Tarieven waterschapsbelastingen

De jaarlijks vast te stellen heffingen worden bepaald aan de hand van de meerjarige tariefprognose voor de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing afzonderlijk. Basis is de begroting 2017 en het verwachte meerjarenverloop van kosten tot en met 2021. Deze kosten worden geconfronteerd met de draagvlakken, waarvoor ook de meerjarenontwikkeling is ingeschat. Bij de meerjarige tariefprognose worden de beschikbare tariefegalisatiereserves betrokken.

In principe worden deze reserves voortschrijdend voor een termijn van 5 jaar volledig ingezet. Binnen de periode van 5 jaar moet er een volledige kostendeckering zijn.

In 2017 zijn de volgende tarieven op de aanslagen opgenomen:

Heffingen	2017	2016	%	Eenheid
Zuiveringsheffing	€ 52,65	€ 53,11	-0,9%	per vervuilingseenheid
Verontreinigingsheffing	€ 52,65	€ 53,11	-0,9%	per vervuilingseenheid
Watersysteemheffing				
• Ingezetenen	€ 108,34	€ 105,43	2,8%	per woonruimte
• Gebouwd	0,015967%	0,016629%	-4,0%	van de WOZ-waarde
• Natuurterreinen	€ 2,04	€ 2,02	1,0%	per hectare
• Overig: - ongebouwd	€ 87,39	€ 84,50	3,4%	per hectare
- wegen	€ 174,78	€ 169,00	3,4%	per hectare

4.2.5 Weerstandsvermogen

4.2.5.1 Algemeen

Volgens de verslaggevingsregels zijn waterschappen verplicht beleid te formuleren met betrekking tot het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre een organisatie in staat is om niet-begrote tegenvallers op te vangen zonder dat daardoor de taakuitoefening in het gedrang komt. Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de relatie tussen de beschikbare middelen (weerstandscapaciteit) en de risico's waarvoor geen dekking is in de begroting of die anderszins zijn gedekt, zoals middels beheersmaatregelen. Een waterschap is vrij om zelf te bepalen hoe zij daar verder inhoud aan geeft.

AGV heeft het beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen vastgelegd in de Nota Financieel Beleid AGV.

4.2.5.2 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit betreft de financiële mogelijkheden om calamiteiten en onvoorziene zaken op te vangen, zonder dat dat consequenties heeft voor de voortzetting van het bestaande beleid.

Het is AGV-beleid om eventuele risico's en calamiteiten zoveel mogelijk op de momenten waarop die zich voordoen financieel binnen de begroting op te lossen. Indien hiervoor geen of onvoldoende dekking gevonden kan worden, dan kan AGV 2 bronnen inzetten, te weten de algemene reserves en in het uiterste geval de belastingheffing.

Algemene reserves

AGV heeft algemene reserves ingesteld voor het opvangen van financiële gevolgen van eventuele calamiteiten en onzekere gebeurtenissen. Jaarlijks werd, tot en met 2015, € 1 miljoen aan de algemene reserves gedoteerd en een rentevergoeding bijgeschreven. Bij de invulling van de besparingsdoelstellingen uit het bestuursakkoord is besloten de dotatie aan de algemene reserves vanaf 2016 stop te zetten. De algemene reserve heeft sindsdien een stand van afgerond € 5 miljoen.

Binnen het eigen vermogen heeft AGV een aantal bestemmingsreserves, die vanwege de vastgestelde bestemming niet tot de weerstandscapaciteit kunnen worden gerekend.

Bij de begroting 2011 heeft het bestuur besloten de dotatie aan het te dekken exploitatiesaldo vanaf 2011 extra te verhogen met structureel € 1,8 miljoen per jaar. Bij de begroting 2012 is besloten de dotatie vanaf 2012 nogmaals te verhogen met structureel € 0,5 miljoen per jaar. Totaal bedraagt de vaste dotatie € 3.933.370 per jaar. In 2020 zal de laatste dotatie aan de negatieve bestemmingsreserve plaatsvinden.

Onbenutte belastingcapaciteit

Anders dan gemeenten en provincies zijn waterschappen volledig autonoom waar het gaat om de vaststelling van belastingtarieven. Dat biedt waterschappen de mogelijkheid om onvoorziene financiële tegenvallers, voor zover daar geen andere dekking voor is, in het uiterste geval op te vangen door een verhoging van de (toekomstige) tarieven. Dit wordt aangeduid als 'onbenutte belastingcapaciteit'. In beginsel is de onbenutte belastingcapaciteit onbeperkt.

4.2.5.3 Risico's

Risicomanagement

Iedere organisatie heeft te maken met risico's die van invloed zijn op de realisatie van de organisatiedoelstellingen. De manier waarop een organisatie omgaat met risico's wordt voor een belangrijk deel bepaald door de mate van risicobereidheid. Met andere woorden hoeveel risico wil een organisatie lopen?

Risicomanagement is het continue proces van risico's onderkennen en wegen, besluiten om daarvoor wel of geen beheersmaatregelen te nemen, de effectiviteit van de risicobeheersing in de gaten te houden, en deze bij te sturen. Het beheersen van risico's hoort bij de primaire taken van AGV: het voorkomen van overstromingen, waterschade, watertekorten, verontreinigingen e.d. Daarnaast heeft AGV te maken met risicocategorieën zoals juridische risico's (kans op procedures) en risico's voor het milieu, maar bijvoorbeeld ook met politiek-bestuurlijke risico's of het risico op reputatieschade. Veiligheidsrisico's nemen binnen AGV een bijzondere plaats in.

Eén van de beheersmaatregelen is dat AGV een calamiteitenorganisatie kent en over een crisisbeheersingsplan beschikt. Het actuele crisisbeheersingsplan is vastgesteld door het dagelijks bestuur van AGV (maart 2017). Het crisisbeheersingsplan heeft een looptijd van 2017 tot 2020.

Alle bestuursvoorstellen worden voorzien van een (verplichte) risicoparagraaf. In die risicoparagraaf wordt voor de geïdentificeerde risico's aangegeven hoe met die risico's wordt omgegaan en wat de eventuele kosten zijn van de voorgestelde beheersmaatregelen. Daarnaast wordt expliciet aangegeven welk bedrag is opgenomen om de eventuele kosten op te vangen voor het geval dat de genoemde risico's zich ook daadwerkelijk voordoen. Op deze manier is risicomanagement integraal onderdeel van het bestuurlijke besluitvormingsproces binnen AGV.

Waternet voert als verbonden partij voor AGV alle beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken uit op basis van jaarmandaat. De directie van Waternet heeft in 2017 een vernieuwde Kadernota Risicomanagement voor Waternet vastgesteld. Daarin zijn ook de kaders voor het risicomanagement voor AGV opgenomen. In 2016 heeft de directie de top-10 van de belangrijkste (netto) bedrijfsrisico's geactualiseerd. De aangewezen risico-eigenaren hebben vervolgens beheersmaatregelen vastgesteld.

In mei/juni 2017 is de voortgang van de beheersmaatregelen voor de top-10 risico's intern beoordeeld. Van de voorgenomen maatregelen was op dat moment 83% uitgevoerd.

De door Waternet geïdentificeerde belangrijkste actuele bedrijfsrisico's met relevantie voor de AGV-taken:

Netto risico	Beheersmaatregelen
Inbreuk op betrouwbaarheid en beschikbaarheid van data en IT-systemen door onvoldoende kennis van technologische ontwikkelingen en onvoldoende digitale en fysieke beveiliging met als gevolg: verlies of beschadiging van data, verstoring van bedrijfsprocessen, inbreuken op vertrouwelijkheid en imagoschade	1. IT Governance structuur van Waternet herzien volgens de uitgangspunten Agile denken en werken en Agile teams inrichten, zodat bedrijfsprocessen en IT-processen gezamenlijke risico/security-afwegingen en risico/security-maatregelen gaan nemen; 2. De transitie van de informatievoorzieningsprocessen realiseren, met daarin sterke nadruk op het vergroten van de kennis en vakmanschap van IT personeel op onderwerpen zoals security; 3. Het strategisch plan digitalisering realiseren, waarin een beleidskader en security norm bedrijf breed wordt gedefinieerd waardoor ketenrisico's beter worden afgedekt; 4. Continue bewustwordings- en kenniscampagnes inrichten, o.a. met e-learning, mystery guests, white hat hackers (ethische-hackers), etc.
Er treedt overlast op van hemelwater door het vaker voorkomen van intensieve buien t.g.v. het veranderende klimaat, te kort schietende maatregelen/onderhoud t.a.v de openbare ruimte, geen kennis van de verantwoordelijkheden met als gevolg: schade, schadeclaims en imagoschade	1. Uitrol programma Rainproof Amsterdam. Dit programma loopt al vanaf 2014, en is in 2017 ondergebracht in de lijnorganisatie waardoor de doorwerking in de organisatie Waternet en gemeente Amsterdam wordt geborgd
Er verschijnt negatieve berichtgeving over Waternet of haar opdrachtgevers met als gevolg: imagoschade	1. Waternet voert een actief mediabeleid en onderhoudt de goede relaties met de pers 2. De berichtgeving wordt gemonitord en er wordt snel en adequaat op gereageerd
De samenwerking van crisisorganisatie en overige partijen functioneert onvoldoende op het moment dat een incident wordt opgeschaald of tijdens een calamiteit door slechte voorbereiding, elkaar onvoldoende of onjuist informeren, slechte communicatie met de veiligheidsregio en slechte communicatie met de burgers met als gevolg: grotere gevolgschade en imagoschade	1. Planvorming actualiseren 2. Opleiden, trainen en oefenen 3. Follow-up geven aan overstromingsoefeningen 4. Afspraken met veiligheidsregio's maken over netcentrisch werken

Netto risico	Beheersmaatregelen
Waternet voert onvoldoende omgevingsmanagement, doet dingen die de buitenwereld niet begrijpt en schaadt belangen in de omgeving zonder zich daar bewust van te zijn door onvoldoende oog te hebben voor de belangen van klanten en opdrachtgevers, of door niet de juiste informatie met de buitenwereld te delen met als gevolg: Waternet wordt als een onbetrouwbare organisatie gezien en ontevreden stakeholders	1. Continu aanpassen van werkprocessen op maatschappelijke veranderingen en op meedoen in maatschappelijke dynamiek 2. Omgevingsmanagement ingericht ter ondersteuning van de belangrijkste processen die met onze omgeving te maken hebben.
Waternet slaagt er op termijn niet in om voldoende hoog opgeleiden aan zich te binden doordat Waternet op termijn een groter percentage hoog opgeleiden nodig heeft in combinatie met een grote druk op de arbeidsmarkt als de economie aantrekt en de continuïteit van kwetsbare functies onvoldoende geregeld is met als gevolg: belangrijke functies kunnen niet ingevuld worden en de continuïteit en/of de kwaliteit van processen komt in gevaar	1. Strategische Personeelsplannen van Waternet en sectoren uitvoeren en actueel houden met onder meer focus op ontwikkeling en benutten talenten, vergroten flexibiliteit en vroegtijdige werving; 2. Profileren op de arbeidsmarkt als aantrekkelijke werkgever met vooruitstrevende bedrijfsvoering en inspirerende werkomgeving 3. Banden met onderwijsinstellingen verder aanhalen en goede ruimte bieden voor trainees en stagiaires
Waternet voldoet niet aan de eisen van de Belastingdienst voor BTW vrijstelling doordat er niet consequent gefactureerd wordt namens AGV respectievelijk de gemeente Amsterdam is Waternet BTW plichtig met als gevolg: een financieel probleem en de bijzondere constructie van Waternet komt onder druk te staan	1. Interne audits op toepassing voorwaarden koepelvrijstelling 2. Audit door de Belastingdienst op juiste inrichting processen om aan de voorwaarden voor de koepelvrijstelling te voldoen 3. Financiële paragrafen in bestuursvoorstellen toetsen op fiscale aspecten, zo nodig met ondersteuning vanuit externe expertise
De werkdruk wordt te hoog waardoor de veiligheid, gezondheid en lerend vermogen in gedrang komt door bezuinigingsdruk in combinatie met meer taken en hoger kwaliteitsniveau, met als gevolg: verstoringen van bedrijfsprocessen, ongelukken, schade, ontevreden klanten en imagoschade	1. Procesgericht werken met inzet van nieuwe werkmethoden zoals agile en scrum 2. Digitalisering waardoor de administratieve last afneemt 3. Klantprocessen vergaand automatiseren door dienstverlening naar mobiel

Restrisico's

Vennootschapsbelasting

In de hoofdstuk Beleidsontwikkeling en -beïnvloeding is reeds ingegaan op de ontwikkelingen rond de invoering van de Vennootschapsbelasting.

Dijkverbetering Geerkade

In de periode 2005-2006 heeft DWR (Waternet) namens AGV dijkverbeteringswerkzaamheden uitgevoerd aan de Geerkade. Een woning is na de werkzaamheden (verder) verzakt en vertoont scheuren. In 2011 heeft de bewoner AGV aansprakelijk gesteld voor deze schade. In 2013 is uit onderzoek gebleken dat de oprit niet, zoals voorgeschreven, met gewichtsneutraal ophoogmateriaal is verhoogd. Ook is duidelijk geworden dat de schade niet gedekt is door de CAR-verzekering (van de aannemer en AGV) omdat de melding van de schade buiten de dekkingstermijn viel. De bewoner claimt € 175.000.

De aansprakelijkstelling is op advies van de bezwaarschriftencommissie AGV behandeld als verzoek om nadeelcompensatie. In 2015 is op basis van advies van een deskundige een bedrag van ruim € 60.000 toegekend

(en reeds uitbetaald). Tegen dit besluit heeft de bewoner bezwaar gemaakt, welk bezwaarschrift conform het advies van de bezwaarschriftencommissie van AGV ongegrond is verklaard. Bezwaarde heeft daartegen beroep ingesteld bij de rechtbank, onder overlegging van een contra-expertise ter ondersteuning van zijn claim. De Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening (StAB) is door (en op kosten van) de rechtbank als deskundige aangesteld. De StAB heeft zich inmiddels over de onderzoeksvragen gebogen en een concept-advies opgesteld. De StAB is van mening dat het schadebedrag € 162.250 is en dat € 58.410 daarvan voor rekening van de eigenaar zou moeten komen.

Als de rechter dit advies overneemt, zou AGV een schadevergoeding van € 103.840 moeten uitkeren (dit bedrag is exclusief een eventuele kostenveroordeling en wettelijke rente).

Saneren waterbodemb Vecht/Wikro-leiding

In 2011 is gestart met het saneren van de Vecht, inclusief Weespertrekvaart, Gaasp en Smalweesp.

De uitvoeringswerkzaamheden hebben op twee momenten vertraging opgelopen met schade tot gevolg.

In 2011 werden de werkzaamheden gehinderd door de ligging van circa 7 km WIKRO-leiding (persleiding) van de gemeenten Weesp en Muiden, die in 2008 niet volgens de vergunningsvoorschriften was aangelegd.

Beide gemeenten zijn in 2011 door het Dagelijks bestuur aansprakelijk gesteld voor de schade en kosten vanwege de ligging van de WIKRO-leiding. In 2012 heeft AGV een claim ingediend die door beide gemeenten is afgewezen.

AGV heeft de gemeenten in 2014 gedagvaard voor een bedrag van ruim € 1 miljoen. In 2015 heeft de Rechtbank Amsterdam de vorderingen van AGV afgewezen. AGV heeft daartegen hoger beroep ingesteld bij het Hof Amsterdam.

Alle partijen hebben aktes ingediend. Op 11 juli 2017 heeft de zitting bij het Hof plaatsgevonden.

Het Hof heeft op 29 augustus 2017 een tussenarrest gewezen waarin onder andere is bepaald dat met behulp van een deskundige moet worden aangetoond dat de WIKRO-leiding niet op diepte werd aangelegd.

Verzoek nadeelcompensatie Zogweteringlaan Maarssen

Het waterschap heeft in 2015 een verzoek om schadevergoeding ter hoogte van € 112.500 van een inwoner van Maarssen ontvangen. Verzoeker claimt schade te lijden met betrekking tot zijn percelen agrarische grond.

Het waterpeil is volgens hem gestegen, waardoor sprake is van een gebrekkige ontwatering van zijn grasland, waardoor hij inkomsten misloopt. Het verzoek om schadevergoeding is behandeld als een verzoek om nadeelcompensatie.

Het verzoek om nadeelcompensatie is in december 2016 afgewezen in verband met het ontbreken van een concrete schadeoorzaak. Verzoeker kan daartegen in beroep gaan en daarna eventueel in hoger beroep.

Niet valt uit te sluiten dat verzoeker zich alsnog tot de civiele rechter wendt om zijn schade vergoed te zien.

Het risico op een veroordeling wordt echter gering geacht omdat van enige onrechtmatigheid niets is gebleken.

Tegen het besluit waarin het verzoek om nadeelcompensatie is afgewezen, zijn door verzoeker geen rechtsmiddelen aangewend.

Dit betekent dat het besluit in rechte vaststaat. Verzoeker heeft in 2017 ook geen andere gerechtelijke stappen ondernomen. Het waterschap heeft in 2017 geen verdere kosten gemaakt in deze zaak.

Tariefdifferentiatie wegen

Op 28 december 2016 heeft de rechtbank Overijssel uitspraak gedaan in een belastingprocedure tussen de provincie Flevoland en het waterschap Zuiderzeeland. Volgens de rechter mag de tariefdifferentiatie wegen zich alleen uitstrekken over verharde weggedeelten. Deze uitspraak is in december 2017 in hoger beroep bevestigd door het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden. Er is inmiddels beroep in cassatie ingesteld. Het kan nog enige tijd duren voordat de Hoge Raad een definitief oordeel velt. De verwachting was dat wegbeheerders als gevolg van de uitspraak bezwaar tegen hun belastingaanslag zouden maken. Tot nu blijkt dat echter niet. Toch is er de komende periode onzekerheid met betrekking tot de belastingopbrengsten.

Als de uitspraak wordt bevestigd in cassatie, dan heeft dit uiteraard ook gevolgen voor het tarief ongebouwd.

Immers: als er minder hectares wegen zijn waarvoor een dubbel tarief wordt betaald, dan zal het tarief voor ongebouwd -zowel wegen als overig ongebouwd- stijgen. Volgens voorlopige cijfers zou de toepassing van deze uitspraak leiden tot een vermindering van de oppervlakte wegen met 29%. Dit zou een verhogend effect op het tarief ongebouwd hebben van circa 4%.

4.2.6 Financiering

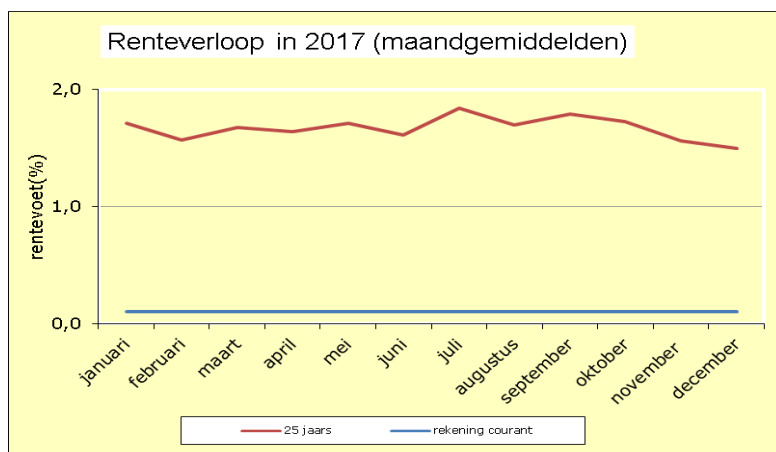
4.2.6.1 Algemeen

Overeenkomstig artikel 108 van de Waterschapswet heeft het Algemeen bestuur de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie AGV vastgesteld, die betrekking heeft op 'het financieel beleid, het financieel beheer en de financiële organisatie' van het waterschap. In artikel 14 van de verordening zijn de regels met betrekking tot de financieringsfunctie opgenomen.

De regels bevatten de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie, alsmede inzake de administratieve organisatie van de financieringsfunctie, daaronder begrepen taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening.

Naast de verordening is de financieringsparagraaf een belangrijk instrument voor het sturen en beheersen van, verantwoord over en toezicht houden op de treasuryfunctie. De treasury is er primair op gericht om betrouwbare en degelijke financiering van de AGV-activiteiten te realiseren.

In deze paragraaf worden de interne en externe ontwikkelingen en de resultaten met betrekking tot de treasuryfunctie over het jaar 2017 nader toegelicht.

De rente voor 25-jaars leningen schommelde vanaf begin tot eind 2017 tussen de 1,5% en 1,8%. Gemiddeld over het jaar bedroeg de 25-jaars rente 1,6%.

De korte rente (rekening-courant krediet) handhaafde zich op lage waarden; gemiddeld voor 2017 bedroeg de rente voor debetstand 0,1%. Vanwege het verschil tussen de korte en lange rente is in 2017 zo lang mogelijk -binnen het wettelijk kader van de kasgeldlimiet- gefinancierd met het goedkopere rekening-courant krediet.

4.2.6.2 Financiering

Korte financiering

Korte financiering vindt geheel plaats via de rekening-courant van de Nederlandse Waterschapsbank (NWB). Bij de 'geldmarkt-plus rekening' is de te betalen c.q. te ontvangen rente boven een stand van € 500.000 gelijk aan de Euribor tarieven van de ECB. Tot het gestelde grensbedrag geldt bij een credit- en debetstand een opslag, respectievelijk aftrek van 0,25%. Deze bepalingen zijn marktconform te noemen.

Lange financiering

De leningenportefeuille bestond per 31-12-2017 uit 46 geldleningen met een restantwaarde van € 676 miljoen. Het gemiddelde rentepercentage van de (langlopende) leningenportefeuille bedroeg eind 2017 afgerond 3,69% (exclusief de leningen voor de rwzi Amsterdam-West bedroeg het rentepercentage 3,17%).

In 2017 zijn onderstaande geldleningen afgesloten:

- € 25 miljoen met een looptijd van 30 jaar tegen een rente van 1,598%
- € 20 miljoen met een looptijd van 30 jaar tegen een rente van 1,285%

Van de lening van € 25 miljoen was € 17 miljoen bestemd voor de financiering van diverse investeringsobjecten van AGV en € 8 miljoen voor de rwzi Amsterdam-West. De andere lening is aangetrokken voor de financiering van diverse investeringsobjecten van AGV. Met het aantrekken van bovenstaande leningen is binnen de planning van de begroting gebleven, waarin werd uitgegaan van een maximale financieringsbehoefte van € 55 miljoen.

4.2.6.3 Risicobeheer

In de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FiDO) is een aantal verplichtingen vastgelegd waaraan minimaal dient te worden voldaan, namelijk de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast wordt bij de financiering te allen tijde het uitgangspunt aangehouden dat dit alleen plaatsvindt ten behoeve van de uit te voeren publieke taak, zoals die via de Waterschapswet aan AGV is opgedragen.

Toetsing kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is ingesteld met het doel om grote schommelingen in de rentelasten te vermijden.

Deze schommelingen zouden kunnen ontstaan wanneer in te grote mate met kort geld wordt gefinancierd.

De limiet mag niet worden overschreden door het totaal van de netto vlottende schuld en de overige korte schuld (< 1 jaar). Als de kasgeldlimiet wordt overschreden moet in principe de tijdelijke korte financiering worden omgezet in geldleningen met een lange looptijd (≥10 jaar).

De kasgeldlimiet bedraagt voor AGV 23% van het totaal van de begroting en is voor 2017 gelijk aan € 40,2 miljoen.

In de onderstaande tabel is over 2017 per kwartaal de toetsing van de kasgeldlimiet weergegeven.

Kasgeldlimiet, werkelijk 2017 (bedragen x € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Toegepaste kasgeldlimiet (1) In % van de grondslag: 23 - grondslag (= begrotingstotaal) - bedrag kasgeldlimiet	174.502 40.200	174.502 40.200	174.502 40.200	174.502 40.200
Omvang vlottende schuld (2) Vlottende middelen (3)	22.929 0	29.159 0	27.840 0	23.184 0
<u>Toets kasgeldlimiet</u>				
Totaal netto vlottende schuld (4); (2-3) Toegepaste kasgeldlimiet (1)	22.929 40.200	29.159 40.200	27.840 40.200	23.184 40.200
Ruimte (+) Overschrijding (-); (1-4)	17.271	11.041	12.360	17.016

De tabel laat zien dat in 2017 de ruimte ten opzichte van de toegepaste kasgeldlimiet gemiddeld over het jaar ruim € 14 miljoen is geweest.

Renterisico lange of vaste schuld

In de Wet FiDO wordt ter beperking van de lange termijn renterisico's een risiconorm gehanteerd. Zoals uit de onderstaande tabel blijkt, is de renterisiconorm in 2017 niet overschreden.

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld		2017	x €1.000
Renterisico's			
1.a	Renteherziening op vaste schuld o/g		0
1.b	Renteherziening op vaste schuld u/g		0
2.	Netto renteherziening op vaste schuld (1.a-1.b)		0
3.a	Nieuw aangetrokken vaste schuld		45.000
3.b	Nieuw verstrekte leningen		0
4.	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3.a-3.b)		45.000
5.	Betaalde aflossingen		45.404
6.	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)		45.000
7.	Renterisico op vaste schuld (2+6)		45.404
Renterisiconorm			
8.	Begrotingstotaal		174.502
9.	Percentage renterisiconorm (%)		30
10.	Renterisiconorm (8*9/100)		52.351
Toets renterisiconorm			
10.	Rente risiconorm		52.351
7.	Renterisico op vaste schuld		45.404
11. Ruimte (+) / Overschrijding (-); (10-7)			6.947

De renterisiconorm heeft als doel bovenmatige risico's op de langlopende schulden te voorkomen. De opbouw en samenstelling van het langdurig vreemd vermogen moet zodanig zijn dat risico's door renteaanpassingen en herfinanciering van leningen worden gereduceerd. Deze norm bedraagt voor de waterschappen 30% van het begrotingstotaal.

Rentegevoeligheid

AGV is vanwege de toegepaste methodiek van financiering beperkt gevoelig voor rente schommelingen. De te financieren boekwaarde van alle aanwezige activa zijn grotendeels afgedekt door langlopende geldleningen met een vaste rente.

Het ongedekte deel wordt zolang als mogelijk (binnen de toegestane grenzen van de kasgeldlimiet) gefinancierd via de rekening courant met de Nederlandse Waterschapsbank. Er is een kredietlimiet (rood staan) van € 45 miljoen, waarvoor aantrekkelijke voorwaarden gelden. Ter beperking van de financieringskosten wordt deze faciliteit zo ruim mogelijk benut. Renteschommelingen kunnen enerzijds zijn op de zogenaamde korte rente en is merkbaar op de rekening-courant met een maximale limiet van € 45 miljoen én anderzijds op de zogenaamde lange rente, die gevolgen kan hebben op de financiering van toekomstige investeringsprojecten.

Bij een rentestijging op zowel de korte als de lange rente van 1% zou het effect globaal € 1 miljoen op jaarbasis kunnen zijn (1% van € 45 miljoen kort geld plus 1% van € 60 miljoen lang geld zijnde over het gemiddeld investeringsvolume per jaar). Dit zou een effect kunnen hebben van 0,6% op de exploitatiebegroting van totaal € 174 miljoen met een evenredig effect op de tarieven.

Vooralsnog is dit effect niet te verwachten, aangezien het renteniveau voor nieuwe geldleningen in de begroting 2017 zeer behoudend is begroot op 3,25%.

4.2.6.4 Omslagrente

De omslagrente kan worden geformuleerd als de totale rentekosten (van langlopende geldleningen plus van financiering via de rekening-courant) uitgedrukt in een percentage van de te financieren boekwaarde van investeringen. Voor 2017 werd dit percentage begroot op 3,25%, bij een neutraal financieringstekort. Het percentage is exclusief de financiering van de rwzi West te Amsterdam, waarvoor een afzonderlijke projectfinanciering is afgesloten.

Het werkelijke percentage 2017 is uitgekomen op 3,11%. De berekening van het rente omslag percentage is uitgewerkt in bijlage 7.

4.2.6.5 Schatkistbankieren

De decentrale overheden zijn volgens de Wet Fido verplicht om al hun overtollige liquide middelen, boven een bepaald drempelbedrag, aan te aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën (in de vorm van een rekening-courant zoals bij een bank). Over de aangehouden middelen wordt een voor de Staat marktconforme rente vergoed.

Om te kunnen Schatkistbankieren (SKB) is AGV aangemeld bij het “Agentschap Schatkistbankieren” van het ministerie van Financiën. In 2017 beschikte AGV niet over overtollige liquide middelen. Om de rentelasten te beperken wordt altijd gewerkt vanuit een schuldpositie in rekening-courant. Hiertoe heeft AGV een kredietlimiet van € 45 miljoen bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB).

Het rekening-courant saldo van AGV bij het ministerie van Financiën in het kader van SKB bedraagt dus nul euro.

4.2.6.6 Administratieve organisatie

In de 'Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie AGV' (verordening ex art. 108 Waterschaps- wet) is de rolverdeling bij de uitvoering van de treasurytaken aangegeven. Tevens zijn ook de functiescheiding en procedures vermeld. De accountant heeft de procedures en werkprocessen beoordeeld en akkoord bevonden. De procesbeschrijvingen zijn opgenomen in het handboek Administratieve Organisatie (AO) van Waternet.

4.2.6.7 Informatievoorziening

Periodiek wordt het uitgevoerde beleid getoetst aan het in de verordening beschreven beleid. In de 4- en 9-maandsrapportage is het bestuur gerapporteerd over het uitgevoerde beleid.

4.2.7 Verbonden partijen

Onder verbonden partij wordt verstaan die organisatie (een derde partij), waarmee het waterschap een bestuurlijke én een financiële relatie heeft als gevolg van een bepaalde samenwerking om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Partijen worden als verbonden beschouwd indien de ene partij de zeggenschap over de andere partij bezit én belangrijke invloed kan uitoefenen op de financiële en operationele beslissingen van de andere partij. AGV kent drie verbonden partijen (VP), de Stichting Waternet en de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis en de Unie van Waterschappen.

Waternet	
Rechtsvorm	Stichting
Vestigingsplaats	Amsterdam
Publiek belang dat met VP behartigd wordt	Het uitvoeren van alle waterschapstaken die aan AGV zijn opgedragen.
Wijze van behartiging	Waternet is opgericht door AGV en de gemeente Amsterdam. Beide opdrachtgevers zijn vertegenwoordigd in het bestuur van Waternet in de persoon van respectievelijk de dijkgraaf van AGV en de verantwoordelijke wethouder van de gemeente Amsterdam voor de watertaken.
Hoogte financiële relatie met AGV in 2017	€ 95,6 miljoen
Bereikte resultaten	De aan Waternet opgedragen taken zijn doelmatig en efficiënt uitgevoerd.
Risico's vanwege de relatie met de VP	Waternet is opgericht door AGV en de gemeente Amsterdam. Voor AGV verzorgt Waternet alle waterschapstaken. Voor Amsterdam zorgt Waternet voor de drinkwatervoorziening, de riolering en het ondiepe grondwater. Zowel de gemeente Amsterdam als AGV zijn in verhouding van de kosten van de opgedragen taken volledig aansprakelijk voor eventuele tekorten van Waternet. Voor AGV is dit aandeel 37%, dat onder andere van toepassing is op de garantstellingen: Waternet heeft geldleningen met een oorspronkelijk bedrag van € 96,6 miljoen aangetrokken waarvan de restantleningen per 31-12-2017 € 39,4 miljoen bedraagt. Daarnaast heeft Waternet een rekening-courantkrediet faciliteit die op 31-12-2017 € 16,4 miljoen bedraagt.

Unie van Waterschappen (UvW)	
Rechtsvorm	Vereniging
Vestigingsplaats	Den Haag
Publiek belang dat met VP behartigd wordt	Behartiging van de belangen van de Nederlandse waterschappen op nationaal, Europees en internationaal niveau, alsmede de ontwikkeling van een gezamenlijke visie en het bepalen van gezamenlijke standpunten van haar leden en het verlenen van service aan haar leden.
Wijze van behartiging	In de ledenvergadering hebben de voorzitters van alle waterschappen zitting.
Hoogte financiële relatie met AGV in 2017	Contributie: € 570.000
Bereikte resultaten	De taken zijn doelmatig en efficiënt uitgevoerd.
Risico's vanwege de relatie met de VP	De UvW heeft een rekening-courantkrediet faciliteit tot maximaal € 2 miljoen waarvan AGV voor 6% garant staat. AGV staat garant voor de geldlening van de UvW ter financiering van het kantoorpand. De geldlening bedraagt afgerond € 6 miljoen waarvan AGV voor maximaal 6% garant staat (€ 360.000).

Het Waterschapshuis	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Amersfoort
Publiek belang dat met VP behartigd wordt	Ondersteuning AGV – met name op het vlak van automatisering en ICT- bij het uitvoeren van diens taken.
Wijze van behartiging	Het Waterschapshuis is opgericht door alle waterschappen tezamen. AGV is lid van het algemeen bestuur van Het Waterschapshuis en wordt daarin vertegenwoordigd door een lid van het Dagelijks bestuur van AGV.
Hoogte financiële relatie met AGV in 2017	€ 280.000
Bereikte resultaten	De taken zijn doelmatig en efficiënt uitgevoerd.
Risico's vanwege de relatie met de VP	De waterschappen dus ook AGV zullen op grond van artikel 41 van de Gemeenschappelijke regeling er steeds voor zorgdragen dat Het Waterschapshuis te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.

4.2.8 EMU-saldo

Opbouw Emu-saldo		
bedragen x € 1.000		
1. EMU-exploitatiesaldo		8.232
2. Invloed investeringen (zie staat van materiële en immateriële vaste activa)		
-/- bruto-investeringsuitgaven (inclusief geactiveerde lasten)	-/-	50.678
+ investeringssubsidies	+	6.327
+ afschrijvingen	+	41.659
3. Invloed voorzieningen (zie staat van reserves en voorzieningen)		
+ toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	+	
-/- onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie	-/-	
-/- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-/-	
+ externe vermeerderingen van voorzieningen	+	
4. Invloed reserves (zie staat van reserves en voorzieningen)		
-/- betalingen rechtstreeks uit reserves	-/-	
+ externe vermeerderingen van reserves	+	
5. Deelnemingen en aandelen		
-/- boekwinst	-/-	
+ boekverlies	+	
EMU-saldo		5.540
<u>Toelichting opbouw EMU-exploitatiesaldo</u>		
Gerealiseerd saldo baten en lasten		4.375
dit saldo is inclusief:		
<u>Toevoegingen aan reserves</u>		
Dotaties	+	3.934
<u>Onttrekkingen aan reserves</u>		
Project Saneren Vecht	-/-	77
EMU-exploitatiesaldo voor toevoeging/onttrekking aan reserves	=	<u><u>8.232</u></u>

Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de collectieve sector op transactiebasis. Dit is het totale begrotings-tekort dan wel -overschot van alle Nederlandse overheden en de sociale fondsen. Het aandeel dat de waterschappen in het overheidstekort mogen hebben voor 2017 was bepaald op € 400 miljoen; het aandeel daarin voor AGV is € 27,7 miljoen (referentiewaarde).

Het werkelijke EMU-saldo over 2017 (€ 5,5 miljoen) is € 33,2 miljoen positiever uitgekomen dan de gestelde referentiewaarde en is ook positiever dan begroot (€ -22,7 miljoen). Het werkelijke EMU-saldo is binnen de referentiewaarde gebleven door ontvangen subsidies en lagere investeringen dan oorspronkelijk begroot.

4.2.9 Wet Normering Topinkomens (WNT)

Sinds 2015 is de WNT verder aangescherpt. De WNT-2 brengt de maximum bezoldigingsnorm voor topfunctionarissen in de (semi) publieke sector terug van 130% naar 100% van het ministersalaris.

Doel van deze wet is het maximaliseren van de bezoldigingen en vertrekvergoedingen in de publieke en semipublieke sector. Voor 2017 is de WNT-norm gesteld op € 181.000.

Een eventuele ontslagvergoeding mag niet meer bedragen dan één jaarsalaris, met een maximum van € 75.000.

Naast de normering van de bezoldiging/ontslagvergoeding kent de WNT een publicatieplicht.

Dit ongeacht of de bezoldiging hoger of lager is dan de norm. Volgens deze wet moeten van de topfunctionarissen de namen en bezoldigingscomponenten in de jaarrekening worden vermeld.

Volgens artikel 1.1 sub b 2° van de wet valt alleen de secretaris-directeur (bij waterschappen) onder de publicatieplicht. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de bezoldiging van de secretaris-directeur over het jaar 2017.

	2016	2017
Bedragen in €	H.J. Kelderman	H.J. Kelderman
Functie(s)	Secretaris-directeur	Secretaris-directeur
• Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
• Omvang dienstverband (fte)	1	1
• Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
• (Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee
zo niet, langer dan 6 maanden		
binnen 18 maanden werkzaam?	ja	ja
Bezoldiging		
• Beloning	125.803	125.803
• Belastbare onkostenvergoeding	1.504	792
• Beloningen betaalbaar op termijn	14.835	16.945
Totaal bezoldiging	142.142	143.540

Van de bezoldiging van de secretaris-directeur komt 50% ten laste van AGV en 50% ten laste van Waternet.

5. Jaarrekening 2017

5.1 Exploitatierekening naar programma's

nr.	Programma	Realisatie	Begroting	Realisatie	Verschillen
	Netto kosten Exploitatie (x € 1.000)	2016	2017	2017	begr./real.
		€	€	€	€
1.	Veiligheid	28.350	34.229	33.131	1.098
2.	Schoon water	84.305	85.554	86.368	-814
3.	Voldoende water	27.874	29.023	28.298	725
4.	Op en om het water	1.017	2.074	1.555	519
5.	Draagvlak	11.006	11.095	10.855	240
6.	Algemeen	12.535	12.527	12.304	223
Totaal		165.087	174.502	172.511	1.991

5.2 Exploitatierekening naar beleidsvelden/beleidsproducten

BBP Beleidsveld/Beleidsproduct nr. (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017	Verschillen begr./real.
	€	€	€	€
1. Planvorming	6.828	7.154	7.051	103
1. Eigen plannen	5.464	5.553	5.576	24-
2. Plannen van derden	1.364	1.601	1.474	127
2. Aanleg en onderhoud waterkeringen	25.006	30.538	30.189	350
3. Beheersinstrumenten waterkeringen	2.827	2.594	2.724	130-
4. Aanleg en onderhoud waterkeringen	21.861	27.637	27.161	476
5. Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	318	307	303	4
3. Inrichting en onderhoud watersystemen	35.800	38.306	36.142	2.163
6. Beheersinstrumenten watersystemen	3.545	3.721	3.514	207
7. Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	10.409	11.729	10.621	1.108
8. Baggeren en saneren van waterbodems en waterlopen	7.273	7.410	6.859	552
9. Beheer hoeveelheid water	11.162	11.739	11.404	334
10. Calamiteitenbestrijding watersystemen	497	439	447	7-
11. Monitoring watersystemen	2.914	3.268	3.298	30-
4. Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	69.158	69.327	70.615	1.288-
12. Getransporteerd afvalwater	3.503	3.569	3.512	57
13. Gezuiverd afvalwater	51.972	52.060	53.374	1.315-
14. Verwerkt slib	12.778	12.726	12.741	16-
15. Afvalwaterbehandeling door derden	905	973	988	15-
5. Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	257	882	742	140
20. Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens	28	650	440	210
21. Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens	229	231	301	70-
6. Vergunningverlening en handhaving	2.949	2.967	2.728	240
23. Vergunningen en meldingen	2.710	2.728	2.492	235
24. Adviezen vergunningen	239	240	235	4
7. Beheersing van lozingen	5.718	5.831	5.875	44-
25. Toezicht	2.013	2.128	2.175	46-
26. Handhaving	1.501	1.501	1.537	36-
27. Regulering lozingen	2.204	2.201	2.163	38
9. Heffing en invordering	11.006	11.138	10.855	283
31. Belastingheffing	8.223	7.799	8.371	571-
32. Invordering	2.783	3.339	2.484	855
10. Bestuur en externe communicatie	8.365	8.359	8.315	45
33. Bestuur	5.529	5.577	5.484	93
34. Externe communicatie	2.836	2.782	2.831	49-
Totaal	165.087	174.502	172.511	1.991

Bij de betreffende programma's is een nadere toelichting op de realisatie gegeven. De beleidsproduct 28 t/m 30 (8. Grondwaterzorg) zijn na overleg tussen de waterschappen en de Unie van Waterschappen komen te vervallen.

5.3 Exploitatierekening naar kostendragers

Taken en financieringsbronnen

In de Waterschapswet worden de waterschapstaken zuiveringsbeheer en watersysteembeheer onderscheiden. De kosten hiervan worden gedekt uit de opbrengsten van de financieringsbronnen zuiveringsheffing respectievelijk de watersysteemheffing. Naast deze heffingen bestaat er een aparte verontreinigingsheffing voor directe lozingen. In onderstaande tabel zijn de netto kosten per beleidsveld verdeeld over de kostendragers zuiveringsbeheer en watersysteembeheer. De netto kosten van de beleidsvelden moeten samen met de geschatte inkomstenderving wegens kwijtschelding en oninbaar worden goedgeemaakt door de opbrengsten uit de op te leggen heffingen. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt hierbij nog ten gunste van de netto kosten van het watersysteembeheer.

Kosten per kostendrager en dekking (bedragen x € 1.000)	Begroting 2017		Rekening 2017	
	Zuiverings- beheer	Water- systeem- beheer	Zuiverings- beheer	Water- systeem- beheer
1. Planvorming	-	7.154	-	7.051
2. Aanleg en onderhoud waterkeringen	-	30.537	-	30.189
3. Inrichting en onderhoud watersystemen	-	38.306	-	36.141
4. Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	69.327	-	70.615	-
5. Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	-	882	-	741
6. Vergunningverlening en handhaving	-	2.967	-	2.728
7. Beheersen van lozingen	-	5.831	-	5.875
8. Grondwaterbeheer	-	-	-	-
9. Heffing en invordering	4.901	6.238	4.776	6.079
10. Bestuur en externe communicatie	4.180	4.180	4.158	4.158
Netto kosten van de beleidsvelden	78.408	96.095	79.549	92.962
Onvoorzien	-	-	-	-
Kwijtschelding	6.502	7.008	6.746	7.122
Oninbaar	1.016	850	1.121	999
Niet te versturen kleine aanslagen	-	121	-	-
Opbrengst verontreinigingsheffing ten gunste van WSB	-	-895	-	-898
Bruto kosten te dekken door belastingopbrengsten	85.926	103.180	87.416	100.185
Dekkingsmiddelen				
a. Bruto op te leggen Zuiveringsheffing	86.251	-	88.589	-
b. Bruto op te leggen Watersysteemheffing	-	101.635	-	103.387
c. Onttrekking uit tariefegalisatiesreserves	-325	1.545	-	-
Totaal dekkingsmiddelen	85.926	103.180	88.589	103.387
Exploitatieresultaat	-	-	1.173	3.202

Onvoorzien

Volgens de Waterschapswet dient de begroting een bedrag voor onvoorzien te bevatten. Conform de Nota Financieel Beleid AGV is hiervoor echter geen bedrag in de AGV-begroting opgenomen, omdat het beleid er namelijk op is gericht eventuele risico's en calamiteiten -op de momenten waarop dit zich voordoet- in eerste instantie zoveel mogelijk binnen de begroting op te lossen. Daarnaast bevatten projectramingen veelal een budget voor onvoorziene posten.

Gerealiseerde begrote dividenden en algemene opbrengsten

Deze posten maken onderdeel uit van de netto kosten per programma.

Opbrengstrekening (bedragen x€ 1.000)	Programma	Begrote opbrengst in €	Gerealiseerde opbrengst in €	Ten gunste kostendrager:	
				Zuiverings- beheer	Watersysteem- beheer
Huren en (erf)pachten	Veiligheid	150.000	155.000		100%
Huren en (erf)pachten	Schoon water	145.000	155.000		100%
Huur dienstwoningen	Voldoende water	96.000	156.000		100%
Precariobelasting- en legesverordening AGV	Veiligheid / Voldoende water	625.000	654.000		100%
Bijdrage vaarwegbeheer van provincies	Op en om het water	700.000	687.000		100%
Liggelden	Op en om het water	500.000	571.000		100%
Zuiveren afvalwater voor derden	Schoon water	7.010.000	6.823.000	100%	
Verkoop van grond	Veiligheid/Voldoende water	-	228.000		100%

De incidentele opbrengsten van grond voor in totaal € 228.000 is als volgt te specificeren:

- Vergoeding opstalrecht € 5.700;

Verkoop grond:

- Verkoop grond gelegen in de gemeente De Ronde Venen, te Vinkeveen € 4.500;
- Verkoop grond gelegen in de gemeente Stichtse Vecht, te Nieuwersluis € 93.700;
- Verkoop grond gelegen in de gemeente Aalsmeer € 37.600;
- Verkoop grond gelegen in de gemeente Wijdmeren € 76.400;
- Verkoop grond gelegen in de gemeente Wijdmeren € 10.100.

5.4 Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten

De exploitatierekening naar kostensoorten is te splitsen in lasten en opbrengsten. De lasten minus de baten, exclusief de opbrengst waterschapsbelastingen én de mutaties in de tariefegaliseringsreserves, geven de netto lasten die door de belastingopbrengsten moeten worden gedekt. Deze netto lasten stemmen overeen met de netto kosten per programma.

De lasten van AGV bestaan ten eerste uit de directe lasten en baten van AGV zelf. Dit betreft onder andere kapitaallasten van de AGV-activa en kosten van bestuur. Ten tweede zijn de uitvoeringskosten van Waternet opgenomen. Per kostensoort worden de belangrijkste verschillen tussen de cijfers van de begroting 2017 met de jaarrekening 2017 op hoofdlijnen toegelicht.

LASTEN

Lasten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Verschillen begr./rek.
1.1 Externe rentelasten	26.135	25.611	24.780	831
1.2 Interne rentelasten	33	40	0	40
1.3 Afschrijving van activa	37.801	41.091	41.659	-568
<i>Totaal Kapitaallasten</i>	<i>63.969</i>	<i>66.743</i>	<i>66.439</i>	<i>304</i>
2.1 Salarissen huidig personeel en bestuurders	785	704	674	30
2.2 Sociale premies	-	-	-	-
2.4 Overige personeelslasten	157	160	162	-2
2.5 Personeel van derden	-	-	-	-
2.6 Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders	241	296	219	77
3.2 Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	209	314	361	-47
3.4 Huren en pachten	-	-	-	-
3.10 Overige diensten door derden	1.498	1.560	1.363	197
3.10 Toerekening kosten Waternet	92.076	95.586	94.484	1.102
4.2 Bijdrage aan het Rijk	4.799	6.372	6.394	-22
4.2 Bijdragen aan overigen	423	420	420	-
5.1 Te verrekenen kosten met fonds 'Saneren Vecht'	1.801	-	77	-77
5.2 Onvoorzien	-	-	-	-
Totaal exploitatie	165.958	172.155	170.593	1.562
Toevoegingen aan reserves:				
- Toevoeging rente aan reserves	33	40	-	40
- Toevoeging aan reserves	3.934	3.934	3.934	-
Sluitregel: voordelig exploitatiesaldo te muteren in:				
- Bestemmingsreserve te dekken exploitatiesaldo	-	-	-	-
- Egalisatiereserve Watersysteemheffing	-	-	-	-
- Egalisatiereserve Zuiveringsheffing	-	325	-	325
- Afboeken deel geactiveerde bijdrage HWBP	-	-	-	-
Nog te bestemmen exploitatieresultaat	6.787	-	4.375	4.375-
Totaal Lasten	176.712	176.454	178.902	-2.448

Toelichting Lasten

1.1, 1.2 en 1.3 kapitaallasten

De kapitaallasten betreffen rente en afschrijving van activa. De rente bestaat uit te betalen rente op externe geldleningen en rente over eigen financieringsmiddelen (zoals reserves). Met het inzetten van de eigen financieringsmiddelen wordt bespaard op de rentekosten. Deze besparing komt voor hetzelfde bedrag tot uitdrukking aan de opbrengstzijde (post 1.2). Deze opbrengst wordt niet binnen de exploitatie gehouden, maar de rente wordt bijgeschreven op de betreffende reserve die voor financiering is ingezet (zie onder 'toevoeging rente aan reserves'). De kapitaallasten zijn berekend over de binnen AGV aanwezige objecten, die vanwege hun aard (meerjarig nut) worden beschouwd als activa. Hiertoe behoren onder andere gemalen, zuiveringsinstallaties, slib installaties, waterkeringen, watergangen, water(inrichtings)plannen.

Het investerings- en afschrijvingsbeleid, inclusief de te hanteren afschrijvingstermijnen, is vastgelegd in de Nota Financieel Beleid AGV.

Voor de financiering van vaste activa worden geldleningen op de kapitaalmarkt aangetrokken.

De omslagrente van het totale leningenpakket is in 2017 uitgekomen op 3,11% (begroot was 3,25%).

In de betreffende paragrafen in hoofdstuk 4 wordt ingegaan op vermogensbeheer en financiering.

De totaal gerealiseerde kapitaallasten bedragen € 66.439.000 en vallen € 304.000 lager uit dan het begrote bedrag van € 66.743.000. De lagere kapitaallasten bestaan uit twee componenten. Ten eerste een rentevoordeel van € 854.000, door de lage rentestanden op nieuwe financieringen en door zolang als mogelijk (binnen de toegestane grenzen van de kasgeldlimiet) gebruik te maken van de lage debetrente op de rekening-courant faciliteit. Daarentegen zijn de afschrijvingslasten € 568.000 hoger dan begroot. De belangrijkste oorzaak van de hogere afschrijvingslasten is het versneld afschrijven van de rwzi Maarssen als gevolg van het buiten gebruik stellen per 1 januari 2019 van deze rwzi. In het bestuursvoorstel (BBV16.0337) over de opheffing van de rwzi Maarssen is toegelicht dat een bedrag van € 1,4 miljoen extra dient te worden afgeschreven. Gelijke verdeling over elk van de jaren 2016, 2017 en 2018 betekent een extra last van € 467.000 voor 2017.

2.1 t/m 2.6 Personeelslasten

De personeelslasten bestaan uit salarissen en sociale lasten van de dijkgraaf (1,0 fte) en de secretaris-directeur (0,5 fte). Tevens zijn er overige personeelskosten, zoals reis- en verblijfkosten dienstreizen. Daarnaast zijn de vergoedingen en presentiegelden voor de leden van het Dagelijks en Algemeen bestuur opgenomen. De kosten van voormalig personeel betreffen wachtgeld voor voormalige bestuursleden en de jaarlijkse premie van afgesloten koopsompolissen in verband met wachtgeld- en pensioenverplichtingen van het huidige Dagelijks bestuur.

De totale uitgaven personeelslasten bedroegen € 1.073.000, begroot was € 1.160.000, derhalve een onderschrijding van € 87.000. Lagere lasten zijn gerealiseerd op de uitgaven 'uitkeringen voormalig personeel en bestuurders' voor een bedrag van € 77.000.

In bijlage 6 is de staat van personeelslasten opgenomen waarin per organisatie-eenheid de personeelslasten zijn opgenomen.

3.2 Overige gebruiks- en verbruiksgoederen

De kostensoort omvat alle kosten die samenhangen met de aankoop van goederen die bestemd zijn voor gebruik en verbruik binnen de productieprocessen (anders dan investeringen). Op deze post zijn onder andere uitgaven opgenomen voor hard- en software, schrijf- en bureaubehoeften, druk- en bindwerk, abonnementen, representatie en kleine materialen.

De gerealiseerde uitgaven zijn ten opzichte van de begroting hoger uitgevallen (€ 47.000).

3.10 Overige diensten door derden

Betreft de door derden geleverde diensten, voor zover deze niet behoren tot één van de voorgaande kostensoorten en waarvoor geldt dat er een rechtstreeks verband is tussen de geleverde dienst en de bijbehorende lasten.

De totale uitgaven bedragen € 1.363.000, derhalve een overschrijding van € 197.000. De voornaamste oorzaak zijn de lager uitgevallen juridische kosten.

De voornaamste uitgaven op deze kostensoort zijn contributies en bijdragen zoals de jaarlijkse bijdrage aan de STOWA (€ 535.000), de contributie aan de Unie van Waterschappen (€ 570.000) en de bijdrage aan Het Waterschapshuis (€ 280.000). Daarnaast reguliere uitgaven voor de diverse commissies (Bezwaren-, Rekenkamer- en Kunstcommissie) en een bedrag van € 50.000 aan fractievergoedingen.

3.10 Toerekening uitvoeringskosten van Waternet met betrekking tot de AGV-taken

Waternet voert alle werkzaamheden uit met betrekking tot de reglementaire taken van AGV. Daarbij behoort tevens de oplegging en inning van de aanslagen waterschapsbelasting.

De realisatie van de uitvoeringskosten bedraagt € 94,5 miljoen. Voor een toelichting op het verschil tussen de begroting en de realisatie op beleidsproducten wordt verwezen naar hoofdstuk 4, waarin per programma onder taakkosten een nadere toelichting is opgenomen.

4.2 Bijdragen aan het Rijk

Jaarlijks dragen de waterschappen bij aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). De bijdrage is berekend overeenkomstig de bepalingen genoemd in de Waterwet.

Voor 2017 is de bijdrage voor AGV vastgesteld op € 16,0 miljoen. Hiervan wordt een jaarlijks oplopend percentage ten laste van de exploitatie gebracht. Dit jaar bedraagt dit bedrag € 6,4 miljoen. Het resterend deel van de bijdrage wordt geactiveerd en op de balans verantwoord onder immateriële vaste activa.

4.2 Bijdragen aan overigen

In de begroting is onder deze kostensoort de bijdrage aan de stichting WereldWaternet opgenomen. In 2017 is een bijdrage aan WereldWaternet verstrekt van € 420.000.

5.1 Verrekenen kosten met fonds 'Saneren Vecht'

De uitvoeringskosten van het project Saneren Vecht komen ten laste van het daartoe gevormde fonds waarin de in 2009 ontvangen rijksbijdrage van € 70 miljoen is gestort. De uitvoeringskosten bedragen in 2017 € 77.202. Voor de exploitatie 2017 loopt de uitgaaf kostenneutraal, omdat de verrekening aan de opbrengstzijde voor hetzelfde bedrag is opgenomen onder 6.1 Onttrekkingen aan reserves.

Toevoegingen aan reserves

De toevoeging aan de reserves bedraagt € 3.933.730. Dit bedrag betreft de toevoeging aan de bestemmings-reserve "Te dekken exploitatiesaldo".

In de Nota Financieel Beleid AGV is bepaald dat de negatieve stand van de reserve "Te dekken exploitatiesaldo" jaarlijks met een vast bedrag wordt afgebouwd.

Toevoegingen rente aan reserves

In 2017 heeft geen rentetoevoeging aan reserves plaatsgevonden.

De Nota Financieel beleid schrijft voor dat rente aan de tariefegalisatiereserves wordt toegerekend op basis van 1-jaars kasgeld. Omdat de 1-jaars rente negatief was (-0.18%) in 2017 wordt bij de berekening van de rente toevoeging aan de reserves uitgegaan van 0%.

OPBRENGSTEN

Opbrengsten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017	Verschillen begr./rek.
1.1 Externe rentebaten	-	-	-	-
1.2 Interne rentebaten	33	40	-	40
1.3 Dividenden en bonusuitkeringen	-	-	-	-
3.1 Verkoop van grond	435	-	228	228-
3.2 Verkoop van duurzame goederen	-	-	-	0
3.4 Opbrengst uit grond en water	2.136	1.484	1.568	-84
3.5 Huuropbrengst uit overige eigendommen	151	96	156	-60
4.2 Bijdragen van overigen	-	-	-	-
4.4 Bijdragen van overige openbare lichamen	-	-	-	-
5.1 Opbrengsten Watersysteemheffing, gebouwd	34.261	34.766	35.794	-1.028
5.2 Opbrengsten Watersysteemheffing, ingezetenen	53.260	54.597	55.219	-622
5.3 Opbrengsten Watersysteemheffing, ongebouwd	3.278	4.268	4.226	42
5.4 Opbrengsten Watersysteemheffing, natuur	26	24	28	-4
5.5 Opbrengsten Verontreinigingsheffing	748	895	898	-3
5.6 Opbrengsten Zuiveringsheffing, bedrijven	21.529	20.955	20.664	291
5.7 Opbrengsten Zuiveringsheffing, huishoudens	58.770	57.778	60.057	-2.279
6.2 Geactiveerde lasten	-	7	5	2
Sub-totaal	174.627	174.909	178.843	3.934-
6.1 Onttrekkingen aan reserves	2.085	-	77	-77
Sluitregel: nadelig exploitatiesaldo gemuteerd in:				
- Bestemmingsreserve te dekken exploitatiesaldo	-	-	-	-
- Egalisatiereserve Watersysteemheffing	-	1.545	-	1.545
- Egalisatiereserve Zuiveringsheffing	-	-	-	-
Totaal Opbrengsten	176.712	176.454	178.920	2.466-

Toelichting Opbrengsten

1.2 Interne rentebaten

Zie de toelichting onder kostensoort 1.1, 1.2 en 1.3 realisatie van de kapitaallasten.

3.1 Verkoop van grond

Op de rubriek worden opbrengsten verantwoord van verkoop van gronden. In 2017 is aan gronden voor een totaalbedrag van circa € 228.000 verkocht. De verkoop van grond was van incidentele aard en werd derhalve niet begroot (zie ook de specificatie van verkochte gronden opgenomen onder paragraaf 5.3).

3.4 Opbrengst uit grond en water

Onder deze rubriek zijn diverse opbrengsten geplaatst voor een totaal bedrag van € 1.568.000, begroot was € 1.484.000.

In de begroting was rekening gehouden met bijdragen van provincies ten behoeve van het vaarwegbeheer voor totaal € 700.000. De gerealiseerde bijdragen bedragen totaal € 687.000. Daarnaast is ten aanzien van huren, pachten, erfpacht en jacht- en visrecht op gronden en water een opbrengst gerealiseerd van € 310.000 (begroot was € 284.000) en voor liggelden € 571.000 (begroot was € 500.000).

3.5 Huuropbrengst uit overige eigendommen

Onder deze rubriek worden de opbrengsten van voornamelijk dienstwoningen verantwoord. In 2017 is een opbrengst gerealiseerd van € 156.000, begroot was € 96.000.

5.1, 5.2, 5.3 en 5.4 Opbrengsten watersysteemheffing, gebouwd, ingezetenen, ongebouwd en natuur

De opbrengstsoort 'watersysteemheffing' heeft betrekking op de opbrengst van de belasting, die in 2017 door AGV in het kader van de Waterschapswet en de Verordening Watersysteemheffing Amstel, Gooi en Vecht werd geheven.

Daarnaast wordt een zuiveringsheffing geheven bij indirecte lozers voor het bekostigen van het transport en de zuivering van afvalwater. De overige waterkwaliteitstaken zijn nu, met de waterkwantiteitstaken, ondergebracht in de taak watersysteembeheer.

Deze taak wordt grotendeels bekostigd uit de watersysteemheffing, maar voor directe lozers wordt een aparte verontreinigingsheffing geheven, waarvan de opbrengst ook ten goede komt aan het watersysteembeheer.

Toelichting op het verschil tussen de jaarrekening en de begroting

De opbrengsten zijn als volgt te specificeren:

Opbrengsten watersysteemheffing	2016	2017	
(bedragen x € 1.000)	Rekening	Begroting	Rekening
Gebouwd	34.102	34.945	35.253
Natuurterreinen	26	24	26
Ongebouwd	3.887	4.267	4.060
	38.015	39.236	39.339
Ingezetenen	60.664	62.276	63.030
Netto kohier	98.679	101.513	102.369
Kwijtschelding	-6.976	-7.008	-7.122
Oninbaar	-828	-850	-999
Totaal belastingjaar	90.875	93.654	94.248
Afwikkeling voorgaande belastingjaren	-49	-	1.019
Totaal incl. voorgaande jaren	90.826	93.654	95.267

De opbrengst watersysteemheffing is in totaal € 1.613.000 hoger dan begroot. Dit resultaat bestaat uit een hogere opbrengst over het belastingjaar 2017 van € 594.000 en een positief resultaat op de voorgaande belastingjaren van € 1.019.000.

Belastingjaar 2017

Gebouwd, natuurterreinen en overig ongebouwd

De opbrengst over het belastingjaar 2017 voor de watersysteemheffing gebouwd, natuurterreinen en ongebouwd samen is € 103.000 hoger uitgevallen dan begroot (0,26%). Dit resultaat bestaat uit een hogere opbrengst van € 308.000 bij de categorie gebouwd en een lagere opbrengst van € 207.000 bij de categorie ongebouwd.

Het positieve resultaat bij de categorie natuur bedraagt € 2.000.

De hogere opbrengst bij de categorie gebouwd is veroorzaakt doordat meer opgelegd kon worden dan oorspronkelijk begroot. Dit heeft te maken met een opwaartse bijstelling van de totale WOZ-waarde in het AGV-beheergebied met € 2 miljard tot ruim € 221 miljard. De bijstelling is onder andere gebaseerd op nagekomen

informatie over bijstelling van de WOZ-waarde en toename van het aantal objecten (woningen of bedrijfspanden) van gemeenten in het AGV-gebied.

In de jaarrekening 2016 was al aangegeven dat het aantal hectare voor de categorieën ongebouwd overig en wegen structureel 1.800 hectare naar beneden bijgesteld moest worden. Deze verlaging was gebaseerd op het uitheffen van het belastingjaar 2014 in het kalenderjaar 2016. In 2017 zijn voor wat betreft het uitheffen van het belastingjaar 2015 aanvullende bestandscontroles uitgevoerd om bevestigd te krijgen of de afname inderdaad structureel van aard zou zijn. Ondanks de hoopvolle berichtgeving in de Bestuursrapportage van AGV (9-maands 2017) en de begroting 2018 dat de neerwaartse bijstelling terug gedraaid kon worden, moeten we nu concluderen dat de aanvullende bestandscontroles niet het gehoopte effect hebben gehad. De afname is inderdaad structureel. In de begroting 2017 kon geen rekening worden gehouden met deze afname en daarom is het resultaat negatief. Ten opzichte van de begroting is het aantal hectare 1.758 lager dan gepland. Het areaal van de categorie ongebouwd overig is begroot op 35.625 hectare en bedraagt nu 34.480 hectare, de daling bedraagt 1.145 hectare. Het areaal van de categorie ongebouwd wegen is begroot 6.605 hectare en bedraagt nu 5.992 hectare, de daling bedraagt 613 hectare. In de meerjarenbegroting 2019 – 2023 zullen deze structurele aanpassingen van het draagvlak worden meegenomen. De neerwaartse bijstelling van het draagvlak ongebouwd zal in het belastingjaar 2019 en volgende jaren onvermijdelijk tot een opwaartse bijstelling van het tarief leiden.

Door de aanvullende bestandscontroles moest de aanslagoplegging voor wat betreft de categorieën ongebouwd en natuur voor het belastingjaar 2017 en het uitheffen van het belastingjaar 2016 uitgesteld worden.

De aanslagoplegging wordt nu volgens planning in februari 2018 weer opgestart.

In de risicoparagraaf wordt benoemd dat als gevolg van een uitspraak van een rechtbank in de komende jaren mogelijk nog een verschuiving gaat plaatsvinden van het aantal hectares van wegen naar ongebouwd overig.

Ingezetenen

De opbrengst voor de watersysteemheffing ingezetenen 2017 is ruim € 754.000 (1,2%) hoger dan begroot.

De realisaties vanuit de belastingjaren tot 2017 geven aanleiding om de opbrengst structureel te verhogen. Ten opzichte van de begroting 2017 is het aantal huishoudens gestegen van 574.800 naar 581.780. Een toename van bijna 7.000 huishoudens. In de meerjarenbegroting 2019 – 2023 zal deze structurele stijging worden meegenomen.

Kwijtschelding en oninbaar

Door de stijging van het aantal huishoudens neemt het bedrag dat is gemoeid met kwijtschelding evenredig toe.

Het totale bedrag dat voor het belastingjaar 2017 is gereserveerd voor kwijtschelding is berekend op € 7.122.000 en bedraagt 11,3% van het netto kohier. Ten opzicht van de begroting (€ 7.008.000) bedraagt de toename € 114.000.

Van de totale opbrengst watersysteemheffing is afgerond € 1 miljoen (0,98%) gereserveerd voor derving wegens oninbaar lijden. Ten opzichte van de begroting bedraagt de toename € 149.000. De realisaties vanuit oudere belastingjaren geven hier aanleiding toe.

Afwikkeling voorgaande belastingjaren

De opbrengsten met betrekking tot de afwikkeling van de belastingjaren tot 2017 zijn in totaal € 1.019.000 hoger uitgevallen dan werd voorzien. Dit is inclusief kwijtschelding en oninbaar. De opbrengsten ongebouwd en natuur zijn per saldo € 168.000 hoger. Uit aanvullende bestandsonderzoeken op het belastingjaar 2015 is gebleken dat in de geplande op te leggen hectare een verschuiving moest plaatsvinden van de categorie ongebouwd overig naar wegen.

De opbrengsten van gebouwd vallen € 721.000 hoger uit doordat de eerder genoemde opwaartse bijstelling van de totale WOZ-waarde in 2017 ook deels van toepassing is op de belastingjaren 2015 en 2016. De opbrengsten van de categorie ingezetenen zijn € 130.000 hoger. De hoger dan verwachte toename van het aantal woningen ligt aan dit resultaat ten grondslag.

5.5 Opbrengst verontreinigingsheffing

De opbrengst 'verontreinigingsheffing' heeft betrekking op de opbrengst van de belasting, die in 2017 door AGV in het kader van de Waterwet en de Verordening Verontreinigingsheffing Amstel, Gooi en Vecht werd geheven.

Toelichting op het verschil tussen de jaarrekening en de begroting

De opbrengsten zijn als volgt te specificeren:

Opbrengsten Verontreinigingsheffing	2016	2017	
(bedragen x € 1.000)	Rekening	Begroting	Rekening
Huishoudens	48	39	45
Bedrijven	783	856	790
Netto kohier	831	895	835
Kwijtschelding	0	-	-
Oninbaar	0	-	-
Totaal belastingjaar	831	895	835
Afwikking voorgaande belastingjaren	-83	0	63
Totaal incl. voorgaande jaren	748	895	898

De opbrengst van de verontreinigingsheffing is in totaal € 3.000 hoger dan begroot. Voor het belastingjaar 2017 is het resultaat € 60.000 lager dan begroot. De belastingjaren van vóór 2017 laten een hoger resultaat zien van € 63.000.

Belastingjaar 2017

De opbrengst voor de het belastingjaar 2017 is in totaal € 60.000 lager. De lagere opbrengst is nagenoeg volledig toe te rekenen aan de categorie bedrijven (€ 66.000) en is gebaseerd op een lagere definitieve aanslag 2016 van één specifiek bedrijf. Deze lagere afrekening is vervolgens ook meegenomen voor het belastingjaar 2017.

Het resultaat op huishoudens is € 6.000 hoger dan begroot. De verwachte afname van het aantal huishoudens met een directe lozing verloopt minder snel dan verwacht.

Afwikking voorgaande jaren

De opbrengsten met betrekking tot de afwikkeling van de belastingjaren tot 2017 zijn in totaal € 63.000 hoger uitgevallen dan werd voorzien. Het positieve resultaat bij de bedrijven bedraagt € 56.000, dit voornamelijk als gevolg van lagere reserveringen voor oninbaar. Het positieve resultaat bij de huishoudens van € 7.000 is het gevolg van een minder snelle daling van het aantal directe lozers.

5.6 en 5.7 Opbrengst zuiveringsheffing, bedrijven en huishoudens

De opbrengstsoort 'zuiveringsheffing' heeft betrekking op de opbrengst van de belasting, die in 2017 door AGV in het kader van de Waterschapswet en de Verordening Zuiveringsheffing Amstel, Gooi en Vecht werd geheven. Er wordt een zuiveringsheffing geheven bij indirecte lozers voor het bekostigen van het transport en de zuivering van afvalwater. De tarieven van de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing zijn overigens wettelijk gelijk gesteld, net als vrijwel alle andere bepalingen in de verordening.

Toelichting op het verschil tussen de jaarrekening en de begroting

De opbrengsten zijn als volgt te specificeren:

Opbrengsten Zuiveringsheffing	2016	2017	
(bedragen x € 1.000)	Rekening	Begroting	Rekening
Huishoudens	65.644	64.996	66.134
Bedrijven	21.563	21.255	21.376
Netto kohier	87.207	86.251	87.510
Kwijtschelding	-6.696	-6.502	-6.746
Oninbaar	-1.006	-1.016	-1.121
Totaal belastingjaar	79.505	78.733	79.643
Afwikkeling voorgaande belastingjaren	794	-	1.079
Totaal incl. voorgaande jaren	80.299	78.733	80.722

De opbrengst van de zuiveringsheffing is in totaal € 1.989.000 hoger dan begroot. Dit resultaat bestaat uit een positief resultaat van € 910.000 over het belastingjaar 2017 en een eveneens positief resultaat van € 1.079.000 voor de afwikkeling van de belastingjaren tot 2017.

Belastingjaar 2017

Voor de ZH-huishoudens en de ZH-bedrijven is de opbrengst naar boven bijgesteld. De realisaties vanuit de belastingjaren tot 2017 geven aanleiding om de opbrengst van beide categorieën structureel te verhogen. In de meerjarenbegroting 2019 – 2023 zal deze meer dan verwachte stijging van het aantal vervuilingseenheden (v.e.'s) worden meegenomen.

Huishoudens:

Bij de bepaling van de structurele stijging vormt de toename van het aantal huishoudens, zoals deze bij de Watersysteemheffing ingezetenen is berekend de basis. Een toename ten opzichte van de begroting met 7.000 huishoudens betekent een hoger aantal v.e. van 14.000. Uit onze cijfers valt verder af te leiden dat een verschuiving is waar te nemen van één- naar meerpersoonshuishoudens. Door deze verschuiving is er sprake van een extra toename van 7.600 v.e.. In totaal bedraagt de structurele toename 21.600 v.e.. Het draagvlak stijgt van 1.234.500 naar 1.256.100 (1,75%).

Bedrijven:

Bij de bedrijven wordt de neerwaartse spiraal doorbroken met als gevolg dat een positief resultaat voor het belastingjaar 2017 kan worden gemeld. De stijging is niet spectaculair maar slechts een voorbode van economisch herstel. Er verdwijnen uiteraard (grotere) bedrijven uit ons beheersgebied, maar er wordt ook weer volop gebouwd en dat gaat het bedrijven areaal in de komende jaren hopelijk positief beïnvloeden. De structurele stijging ten opzichte van de begroting bedraagt 2.300 v.e.. Het draagvlak stijgt van 403.700 naar 406.000 v.e. (0,56%).

Het totale draagvlak van huishoudens en bedrijven stijgt naar 1.662.100 v.e..

Kwijtschelding en oninbaar

Door de stijging van het aantal huishoudens neemt het bedrag dat is gemoeid met kwijtschelding evenredig toe. Het totale bedrag dat voor het belastingjaar 2017 is gereserveerd voor kwijtschelding is berekend op € 6.746.000 en bedraagt 10,2% van het netto kohier. Ten opzicht van de begroting (€ 6.502.000) bedraagt de toename € 244.000.

Van de totale opbrengst zuiveringsheffing is afgerond circa € 1,12 miljoen (1,29%) gereserveerd voor derving wegens oninbaar lijden. Ten opzichte van de begroting bedraagt de toename € 105.000 opbrengst. De realisaties vanuit oudere belastingjaren geven hier aanleiding toe.

Afwikkeling voorgaande belastingjaren

De netto opbrengst voor de jaren tot 2017 is € 1.079.000 hoger dan verwacht. Bij de categorie huishoudens bedraagt het betere resultaat € 1.491.000. Bij de bedrijven is er sprake van een na-ijleffect voor wat betreft de economische tegenwind. Er is een negatief resultaat van € 412.000. Genoemde bedragen zijn inclusief kwijtschelding (alleen particulieren) en oninbaar.

6.1 Onttrekkingen aan reserves

Zie de toelichting onder kostensoort 5.1 Te verrekenen kosten met fonds 'Saneren Vecht' (€ 77.202).

	Rekening 2016		Begroting 2017		Rekening 2017	
(bedragen x €1.000)	ZB	WSB	ZB	WSB	ZB	WSB
Netto exploitatie-uitgaven	74.248	86.903	74.474	96.094	75.615	92.962
Inkomsten	80.299	91.573	78.733	94.549	80.722	96.164
Saldo	6.051	4.670	4.259	-1.545	5.107	3.202
Resultaatbestemming:						
Dotaties						
Dotaties algemene reserves						
Dotatie "te dekken expl.saldo"	3.934		3.934		3.934	
Exploitatieresultaat (sluitregel)	2.117	4.670	325	-1.545	1.173	3.202

Sluitregel

De sluitregel van de exploitatierekening geeft expliciet het uiteindelijke exploitatiesaldo aan (resultaat voor resultaatbestemming). In bovenstaande tabel is het resultaat gespecificeerd, inclusief de posten die betrekking hebben op de resultaatbestemming.

5.5 Balans en toelichting

5.5.1 Balans vóór resultaatbestemming

Activa			
	31-12-2016	31-12-2017	
Vaste activa	686.030.297	688.721.585	
<i>Immaterieel</i>	55.184.685	54.459.992	
<i>Materieel</i>	630.806.121	634.222.102	
Werken in exploitatie	630.806.121	632.865.863	
Onderhanden werk	0	1.356.239	
<i>Financieel</i>	39.491	39.491	
Vlottende activa	45.319.088	51.011.998	
<i>Liquide middelen</i>	213.879	5.713.186	
<i>Kortlopende vorderingen</i>	33.782.075	25.609.276	
<i>Overlopende activa</i>	11.323.134	19.689.536	
Totaal activa	731.349.385	739.733.583	

Passiva				
	31-12-2016		31-12-2017	
Vaste passiva		683.941.454		691.769.400
<i>Eigen vermogen</i>	7.517.828		15.749.301	
Algemene reserves	4.900.058		4.900.058	
Bestemmingsreserves tariefegalisatie	2.354.737		9.141.449	
Bestemmingsreserve te dekken expl.saldo	-12.983.277		-9.049.547	
Bestemmingsfonds saneren Vecht	6.459.598		6.382.396	
Te bestemmen resultaat uit expl.rek naar kostendragers	6.786.712		4.374.945	
<i>Vaste schulden langer dan 1 jaar</i>	676.423.626		676.020.099	
Vlottende passiva		47.407.931		47.964.183
<i>Netto vlottende schulden korter dan 1 jaar</i>	6.096.943		280.397	
Overlopende passiva	15.105.937		14.361.904	
Bank- en girosaldi	26.205.051		33.321.882	
Totaal passiva		731.349.385		739.733.583

5.5.2 Toelichting op de balans

5.5.2.1 Vaste activa

Voor een overzicht van de investeringen wordt verwezen naar bijlage 8 -Kredietstaat- .

Een toelichting op de investeringen is opgenomen bij de afzonderlijke programma's in hoofdstuk 4 van de jaarstukken.

5.5.2.1.1 Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt:

	31-12-2016	31-12-2017
	€	€
Uitgaven onderzoek en ontwikkeling	312.520	156.260
Bijdragen aan activa in eigendom van:		
• overheden	17.150.751	16.173.804
• overigen	2.328.698	2.372.668
Geactiveerde bijdragen Hoogwaterbeschermingsprogramma	29.101.420	30.414.832
Overige immateriële vaste activa	6.291.296	5.342.428
Totaal immateriële vaste activa	55.184.685	54.459.992

De uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling betreffen de kosten van het vooronderzoek naar de bouw van een nieuwe rioolwaterzuivering in Weesp. De resultaten van dit onderzoek zullen worden betrokken bij de bouw van de nieuwe zuivering.

De bijdragen aan activa in eigendom van overheden bestaan uit bijdragen en subsidies aan:

- Diverse gemeenten in het kader van het waterkwaliteitsspoor en ten behoeve van riolering in buitengebieden;
- De provincie Noord-Holland voor de aanleg van een natuurverbinding tussen het Naardermeer en de Ankeveense Plassen.

De bijdragen aan activa in eigendom van overigen betreffen vergoedingen aan bewoners bij het aansluiten van woonboten op de riolering.

De bijdrage aan het Rijk voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) is voor AGV voor 2017 vastgesteld op € 16,0 miljoen, waarvan € 9,6 miljoen wordt geactiveerd en € 6,4 miljoen ten laste van de exploitatie wordt gebracht.

De afschrijvingen vinden plaats zoals is aangegeven bij de waarderingsgrondslagen (§ 5.6).

Voor een specificatie wordt verwezen naar bijlage 1 - Staat van immateriële activa.

5.5.2.1.2 Materiële vaste activa

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
<u>Werken in exploitatie</u>		
Gronden	35.098.053	34.577.906
Bedrijfsgebouwen	3.858.290	3.905.864
Woonruimten	364.182	347.846
Waterkeringen	138.210.177	144.289.910
Watergangen, kunstwerken en gemalen	33.762.607	36.723.924
Transportsystemen	10.175.689	9.287.781
Zuiveringsinstallaties	318.673.366	316.650.521
Slibverwerkingsinstallaties	8.493.176	7.931.212
Vaarwegen en havens	5.084.307	4.639.427
Overige materiële vaste activa	<u>77.086.274</u>	<u>74.511.472</u>
	630.806.121	632.865.863
<u>Onderhanden werken</u>		
Transportsystemen	-	477.705
Zuiveringsinstallaties		617.916
Overige materiële vaste activa	<u>-</u>	<u>260.618</u>
Totaal materiële vaste activa	<u>630.806.121</u>	<u>634.222.102</u>

De materiële vaste activa kennen een voorgeschreven indeling. Onder de post overige materiële vaste activa vallen de watergebiedsplannen, waterinrichtingsplannen, stedelijke plannen, natuurvriendelijke oevers en activa welke niet in een van de andere categorieën zijn in te delen.

De onderhanden werken betreffen werkzaamheden voor het rioolgemaal en de persleiding Maarssen (transportsystemen), de biogasinstallatie en nieuwbouw rioolwaterzuivering Weesp (zuiveringsinstallaties) en de opwekking van zonne-energie op diverse rioolwaterzuiveringen (overige materiële vaste activa).

De afschrijvingen vinden plaats zoals is aangegeven bij de waarderingsgrondslagen (§ 5.6).

5.5.2.1.2 Financiële activa

Het in de balans opgenomen saldo is opgebouwd uit de volgende posten:

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
Kapitaalverstrekking aan bedrijven	<u>39.491</u>	<u>39.491</u>
Totaal financiële vaste activa	<u>39.491</u>	<u>39.491</u>

Kapitaalverstrekking aan bedrijven

Dit betreft aandelen van de Nederlandse Waterschapsbank

Voor een detailoverzicht wordt verwezen naar bijlage 3 - Staat van financiële vaste activa - .

5.5.2.2 Vlottende activa

5.5.2.2.1 Liquide middelen

Tegoeden bank- en girorekeningen

Dit betreft het tegoed van een bankrekening bij:

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
Rekening-courant (R/C) Waternet	-	5.568.871
Tegoeden bank- en girorekeningen	<u>213.879</u>	<u>144.315</u>
Totaal liquide middelen	<u>213.879</u>	<u>5.713.186</u>

Het saldo van de R/C Waternet is samengesteld uit de volgende posten:

	<u>2016</u>	<u>2017</u>
	€	€
Werkzaamheden ten laste van de begroting	- 94.959.135	- 97.149.148
Werkzaamheden ten laste van kredieten	- 53.124.007	- 44.345.789
Werkzaamheden ten laste van reserves	<u>- 1.801.295</u>	<u>- 77.202</u>
Subtotaal	- 149.884.437	- 141.572.139
Af: Verstrekte voorschotten door AGV	<u>143.096.786</u>	<u>148.340.851</u>
Subtotaal	- 6.787.651	6.768.712
Verrekening overige	<u>813.079</u>	<u>- 1.199.841</u>
R/C Waternet per 31/12	<u>- 5.974.572</u>	<u>5.568.871</u>

De begrotingswerkzaamheden die de stichting Waternet als uitvoerende organisatie voor AGV verricht worden maandelijks op basis van de opgestelde begroting verrekend. De uitgaven voor investeringswerkzaamheden worden periodiek afgerekend. De afrekening met Waternet heeft eind februari 2018 plaatsgevonden.

De tegoeden bank- en girorekeningen betreft het tegoed van een bankrekening bij:

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
ING	<u>213.879</u>	<u>144.315</u>

5.5.2.2.2 Kort lopende vorderingen

Het in de balans opgenomen saldo is opgebouwd uit de volgende posten:

	31-12-2016	31-12-2017
	€	€
Debiteuren	33.782.075	25.603.546
Overige vorderingen	-	5.730
Totaal kortlopende vorderingen	33.782.075	25.609.276

Debiteuren

Belastingdebiteuren

In de volgende tabel wordt de debiteurenpositie zuiveringsheffing, watersysteemheffing en verontreinigingsheffing nader gespecificeerd.

	31-12-2016	31-12-2017
	€	€
<u>Belastingjaar</u>		
t/m 2010	155.042	10.587
2011	397.789	45.989
2012	783.612	126.397
2013	2.640.433	658.718
2014	6.082.597	1.696.165
2015	8.098.171	3.665.968
2016	30.613.806	5.904.444
2017	-	26.491.520
	48.771.450	38.599.788
af te boeken opbrengst vervolgingskosten	- 2.030.325	- 1.523.442
te verlenen kwijtschelding	- 5.707.900	- 6.622.800
te verlenen oninbaar	- 7.251.150	- 4.850.000
Debiteuren	33.782.075	25.603.546

Het debiteurensaldo is een momentopname. Opgemerkt wordt dat het hier niet alleen over openstaande posten gaat, maar ook over de reserveringen die zijn gedaan voor het verlenen van kwijtschelding en oninbaar en af te boeken opbrengst vervolgingskosten. De correctie vanwege reserveringen bedraagt in 2017 circa € 13 miljoen.

Het debiteurensaldo behelst meer dan “wanbetaling” of betalingen die te laat zijn. Zo is de vervaldatum van de aanslagen die eind november en in december zijn opgelegd nog niet verstreken. Er is namelijk een wettelijk vastgestelde betalingstermijn van zes weken vanaf de dagtekening. Klanten hebben ook de mogelijkheid de belastingaanslag met een automatische incasso in 8 termijnen te betalen. Die termijnen hoeven op 31 december nog niet allemaal verstreken te zijn. Van het gehele debiteurensaldo heeft een bedrag van ruim € 2,6 miljoen een vervaldatum in 2018.

In de jaarrekening 2017 bedraagt de totale reservering voor oninbaar € 4,8 miljoen en voor af te boeken vervolgingskosten € 1,5 miljoen. Beide reserveringen zijn in totaal € 2,9 miljoen lager dan in 2016. De afname is het gevolg van een grondige opschoning van de debiteurenportefeuille. Kansloze vorderingen zijn oninbaar geleden. De bedragen die oninbaar zijn verklaard zijn terug te vinden in bijlage 10 van deze jaarrekening weergegeven. In de jaarrekening 2017 zijn voldoende reserveringen gedaan om het risico van tegenvallende incasseerbaarheid van openstaande vorderingen van “oudere” belastingjaren te beperken. Voor kwijtschelding is de reservering € 0,9 miljoen hoger dan 2016, dit omdat de gemeente Amsterdam als gevolg van overgang naar een nieuw belastingstelsel vertraging heeft opgelopen met het aanbieden van kwijtscheldingsbestanden.

5.5.2.2.3 Overlopende activa

De specificatie van de balanspost overlopende activa is als volgt:

	31-12-2016	31-12-2017
	€	€
<u>Nog te ontvangen bedragen</u>		
Op te leggen aanslagen	10.893.050	18.554.500
Vervolgingskosten	416.375	477.525
	11.309.425	19.032.025
Overige overlopende activa	13.709	657.511
Totaal overlopende activa	11.323.134	19.689.536

In de jaarrekening van AGV zijn de resultaten van de belastingopbrengsten deels gebaseerd op aanramingen, zoals nog op te leggen aanslagen, nog te verlenen kwijtschelding en nog te realiseren derving wegens oninbaar lijden. Het bedrag aan op te leggen aanslagen is bijna € 8 miljoen hoger dan in 2016. Vooral het nog op te leggen deel van de watersysteemheffing gebouwd en ongebouwd is met € 14,5 miljoen hoger uitgekomen dan verwacht. Voor wat betreft de bedrijven zijn extra inspanningen gedaan om de achterstand in de aangifteverwerking verder terug te dringen. Het nog op te leggen deel bedraagt € 4 miljoen. De hoger dan verwachte aanramingen voor nog op te leggen aanslagen watersysteemheffing gebouwd worden veroorzaakt door software problemen in het belastingstelsel. Besloten is om de aanslagoplegging vanaf november 2017 op te schorten ter voorkoming van het veelvuldig versturen van foutieve aanslagen. Voor wat betreft de watersysteemheffing ongebouwd is fors geïnvesteerd in aanvullende bestandscontroles om bevestigd te krijgen of de afname van het aantal hectares structureel van aard zou zijn. De aanslagoplegging voor de belastingjaren 2016 en 2017 heeft hierdoor stil gelegen.

5.5.2.3 Vaste passiva

5.5.2.3.1 Eigen Vermogen

Algemene reserves

Voor nog niet nader gekwantificeerde risico's en onzekerheden zijn algemene reserves ingesteld. Zie ook bij hoofdstuk 4.2.5.2 Weerstandscapaciteit.

Algemene reserve zuiveringsbeheer

	2016	2017
	€	€
Stand per 1/1	2.450.029	2.450.029
Bij: rente	0	0
Bij: dotatie	-	-
Stand per 31/12	2.450.029	2.450.029

Algemene reserve watersysteembeheer

	2016	2017
	€	€
Stand per 1/1	2.450.029	2.450.029
Bij: rente	0	0
Bij: dotatie	-	-
Stand per 31/12	2.450.029	2.450.029

De Nota Financieel beleid schrijft voor dat rente aan de reserves wordt toegerekend op basis van 1-jaars kasgeld. Omdat de 1-jaars rente negatief was (-0.18%) in 2017 wordt bij de berekening van de rente toevoeging aan de reserves uitgegaan van 0%.

Bestemmingsreserves voor tariefegalisatie

De post bestemmingsreserves tariefegalisatie bestaat uit twee reserves, één tariefegalisatiereserve voor de zuiveringsheffing en één voor de watersysteemheffing.

Tariefegalisatiereserve zuiveringsheffing

	2016	2017
	€	€
Stand per 1/1	370.395	746.365
Bij: rente	0	0
Resultaatbestemming 2015/2016	375.970	2.116.865
Stand per 31/12	<u>746.365</u>	<u>2.863.230</u>

Na vaststelling van de resultaatbestemming over 2017 door het AB vindt de mutatie in de reserve plaats.

Tariefegalisatiereserve watersysteemheffing

	2016	2017
	€	€
Stand per 1/1	1.259.512	1.608.372
Bij: rente	0	0
Resultaatbestemming 2015/2016	348.860	4.669.847
Stand per 31/12	<u>1.608.372</u>	<u>6.278.219</u>

Na vaststelling van de resultaatbestemming over 2017 door het AB vindt de mutatie in de reserve plaats.

De Nota Financieel beleid schrijft voor dat rente aan de reserves wordt toegerekend op basis van 1-jaars kasgeld. Omdat de 1-jaars rente negatief was (-0.18%) in 2017 wordt bij de berekening van de rente toevoeging aan de reserves uitgegaan van 0%.

Bestemmingsreserve te dekken exploitatiesaldo

Met de ingebruikname van de rwzi Amsterdam-West zijn de rwzi's Oost en Zuid te Amsterdam buiten gebruik gesteld. De restant boekwaarden van de buitengebruik gestelde installaties van de rwzi's Oost en Zuid ultimo 2006 zijn onttrokken aan de bestemmingsreserve "te dekken exploitatiesaldo".

In 2017 hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

	2016	2017
	€	€
Stand per 1/1	-17.044.700	-12.983.277
Resultaatbestemming 2016	127.693	0
Bij: dotatie	3.933.730	3.933.730
Stand per 31/12	<u>-12.983.277</u>	<u>- 9.049.547</u>

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2006 is besloten de negatieve stand gedurende 30 jaar aan te zuiveren door middel van jaarlijkse dotaties op basis van annuïteit. In 2008 is de dotatie op basis van annuïteit omgezet naar een jaarlijks vaste dotatie van € 1.633.730 per jaar.

Tevens is besloten dat incidentele baten binnen de zuiveringsheffing ten gunste van deze reserve gebracht kunnen worden. Bij de begroting 2011 is besloten de dotatie vanaf 2011 extra te verhogen met structureel € 1,8 miljoen per jaar; bij de begroting 2012 is besloten de dotatie vanaf 2012 extra te verhogen met structureel € 0,5 miljoen tot een vaste dotatie van € 3.933.730 per jaar.

Bestemmingsfonds saneren Vecht

AGV en het ministerie van Verkeer en Waterstaat hebben medio december 2009 een overeenkomst ondertekend, waarin de afspraken zijn vastgelegd voor de sanering van de Vecht en een aantal zijwateren. In deze overeenkomst is vanwege de verontreiniging van de waterbodem een bijdrage van € 70 miljoen opgenomen van het Rijk voor de sanering van de waterbodem. De ultimo 2009 ontvangen bijdrage is bedoeld voor de uitvoering van de saneringswerkzaamheden als genoemd in de overeenkomsten uit 1996.

Omdat er geen sprake is van subsidievoorwaarden, op basis waarvan eventuele niet bestede middelen kunnen worden teruggevorderd door Rijkswaterstaat, is de bijdrage in de jaarrekening 2009 verantwoord als bate. Deze bate is via een voorstel tot resultaatverdeling aan het eigen vermogen toegevoegd. Op basis van de verslaggevingsrichtlijnen is een bestemmingsfonds ingesteld.

Na de financiële afwikkeling zal het fonds worden opgeheven. Via het bestuurlijke besluitvormingsproces zal het resterend saldo worden bestemd.

In 2017 hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

	2016	2017
	€	€
Stand per 1/1	8.227.981	6.459.598
Bij: rente	32.912	0
	8.260.893	6.459.598
Onttrekking	- 1.801.295	- 77.202
Stand per 31/12	6.459.598	6.382.396

Voor een overzicht van de mutaties van de reserves wordt verwezen naar bijlage 4 - Staat van reserves en voorzieningen - .

Te bestemmen resultaat

	2016	2017
	€	€
Stand per 1/1	1.135.754	6.786.712
Bij: dotatie van		
Tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing	-	-
Tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing	-	-
Af: bestemd voor		
Tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing	- 375.970	- 2.116.865
Tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing	- 348.860	- 4.669.847
Bestemmingsreserve te dekken exploitatiesaldo	- 127.693	-
Versnelde afschrijving aan het hoogwater- beschermingsprogramma	- 283.231	-
Te bestemmen resultaat	6.786.712	4.374.945
Stand per 31/12	6.786.712	4.374.945

Vaste schulden langer dan één jaar

De vaste schulden betreffen onderhandse geldleningen van binnenlandse instellingen en zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

	<u>2016</u>	<u>2017</u>
	€	€
Stand per 1/1	678.427.154	676.423.626
Bij: nieuwe leningen	42.000.000	45.000.000
Af: aflossingen	<u>- 44.003.528</u>	<u>- 45.403.527</u>
Stand per 31/12	<u>676.423.626</u>	<u>676.020.099</u>

De aflossingsverplichting voor het komende boekjaar bedraagt € 46,9 miljoen. Voor een specificatie van de geldleningen wordt verwezen naar bijlage 5 - Staat van vaste schulden - .

5.5.2.4 Vlottende passiva

5.5.2.4.1 Netto vlottende schulden korter dan één jaar

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
Rekening-courant (R/C) Waternet	5.974.572	-
Overige nog te betalen bedragen	<u>122.371</u>	<u>280.397</u>
Totaal overige schulden	<u>6.096.943</u>	<u>280.397</u>

Het saldo van de R/C Waternet bedraagt per 31-12-2017 € 6.093.280 te vorderen. De specificatie van de R/C Waternet is opgenomen onder de vlottende activa onder de post liquide middelen.

De post per balansdatum nog te betalen bedragen betreft ontvangen bedragen van belastingdebiteuren, die begin 2018 worden terugbetaald of verrekend.

5.5.2.4.2 Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn als volgt te specificeren:

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
Rente geldleningen	15.105.937	14.229.494
Overige overlopende passiva	<u>-</u>	<u>132.410</u>
Totaal overlopende passiva	<u>15.105.937</u>	<u>14.361.904</u>

De rente geldleningen betreft de nog ten laste van 2017 komende rentelast van de langlopende leningen, welke pas in 2018 vervalt.

De post overige overlopende passiva betreft het positieve resultaat Waternet 2017 bestemt voor AGV.

Voor een overzicht van de geldleningen wordt verwezen naar bijlage 5 - Staat van vaste schulden –.

5.5.2.4.3 Banksaldi

Dit betreft het saldo van de rekening aangehouden bij de volgende bankinstelling:

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
Nederlandse Waterschapsbank	<u>26.205.051</u>	<u>33.321.882</u>

5.5.3 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Naast verplichtingen die expliciet in de balans zijn opgenomen, bestaan er ook verplichtingen en garanties die daaruit niet blijken. Deze zijn als volgt te benoemen:

- Geldleningen Waternet met een restantwaarde van € 39,4 miljoen per 31-12-2017;
- Rekening-courantkrediet faciliteit Waternet bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) met een saldo van € 16,4 miljoen per 31-12-2017.
- Geldlening Unie van Waterschappen (UvW) bij de NWB ter financiering van het kantoorpand in Den Haag. De geldlening bedraagt afgerond € 6 miljoen (BBV17.0080).

De restantwaarde van de geldleningen en de rekening-courantkrediet faciliteit van Waternet staan op de balans van Waternet vermeld (als onderdeel van de jaarrekening 2017). Voor bovengenoemde bedragen staan AGV en de gemeente Amsterdam garant voor respectievelijk 37% en 63%.

AGV staat voor 6% van de geldlening van de UvW (afgerond € 360.000) garant (BBV17.0080). De overige waterschappen staan garant voor de rest van de geldlening.

5.6 Waarderen, activeren en afschrijven

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die de 'Bepalingen beleids- voorbereiding en -verantwoording Waterschappen' (BBVW) daarvoor geeft en met de uitgangspunten die zijn vastgelegd in de Nota Financieel Beleid AGV 2016.

5.6.1 Waarderen

De materiële en immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs en verminderd met de (cumulatieve) afschrijvingen bepaald op basis van de geschatte levensduur. De afschrijvingen vinden lineair plaats vanaf 1 januari volgend op het jaar van aanschaf.

Een uitzondering is de rwzi Amsterdam-West. Deze activa worden annuïtair afgeschreven.

De afkoopsom erfpacht (gerangschikt onder materiële activa rubriek gronden) wordt in 50 jaar afgeschreven en de overige materiële activa in 30 jaar. De waardering van de overige activa en passiva geschiedt in het algemeen op nominale waarden. De debiteuren zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

5.6.2 Activeren

Geactiveerd worden uitvoeringskosten én alle bijkomende kosten die onlosmakelijk met de betreffende investering zijn verbonden. Het betreft de volgende kostenbestanddelen binnen de te onderscheiden projectfasen:

- Voorbereiding- en plankosten;
- Projectkosten, inclusief kosten van gebruikte grond- en hulpstoffen én overige kosten welke rechtstreeks zijn gemaakt in verband met de aankoop/uitvoering;
- Uren van de eigen uitvoerende dienst;
- Bouwrente.

De grens voor activering is vastgesteld op € 250.000. Bedragen onder deze grens worden ten laste van de exploitatie gebracht. De personele kosten van algemene planvorming wordt niet geactiveerd.

Vanaf 2011 moeten de waterschappen wettelijk bijdragen aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

De bijdrage in het HWBP in 2017 was € 15,9 miljoen.

Jaarlijks wordt een oplopend deel van de kosten ten laste van de exploitatie gebracht; de rest wordt geactiveerd.

5.6.3 Afschrijven

De termijn voor afschrijving van verbeteringen en aanpassingen aan bestaande installaties is beperkt tot maximaal de restant looptijd van het object.

De wettelijk verplichte bijdragen aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma worden over een periode van 5 jaar afgeschreven.

Afschrijvingstabel

Activum

Afschrijvingstermijn

Materiële activa

• Waterkeringen; aanleg, verbetering/reconstructie	40 jaar
• Waterkeringen; groot onderhoud	20 jaar
• Watergangen (aanleg en verbetering)	25 jaar
• Waterinrichtingsplan: - voorzieningen en waterbouwkundige aanpassingen	25 jaar
• Saneren waterbodems	25 jaar
• Gemalen (kwaliteits- en kwantiteitsbeheer)	25 jaar
• Verbetering/aanpassing bestaande gemalen: - civieltechnisch	reële levensduur, doch maximaal restant looptijd van het object
- mechanische/elektrotechnische onderdelen	reële levensduur, doch maximaal de restant looptijd van het object en niet meer dan 15 jaar
• Transportleidingen	40 jaar
• Rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's)	30 jaar
• Verbetering/aanpassing bestaande rwzi: - Civieltechnisch	reële levensduur, doch maximaal restant looptijd van het object
- mechanische/elektrotechnische onderdelen	reële levensduur, doch maximaal de restant looptijd van het object en niet meer dan 15 jaar
• Slibinstallatie	15 jaar
• Werkplaatsen	30 jaar
• Grond	--
• Overige	gelijk aan geschatte gebruiksduur

Immateriële activa

• Waterschapsverkiezingen	4 jaar
• Waterbeheerplan AGV	6 jaar
• Bijdragen aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma	5 jaar
• Bijdrage aan rioleringsplannen (in buitengebied en waterkwaliteitsspoor)	25 jaar
• Bijdrage aan overige investering derden	gelijk aan geschatte gebruiksduur

5.7 Controle verklaring van de onafhankelijke accountant

**Gemeente
Amsterdam**

Bezoekadres
Jodenbreestraat 25 3^e etage
1011 NH Amsterdam

Postbus 1078
1000 BB Amsterdam
Telefoon 020 254 9000
amsterdam.nl

Nr. 631.000.17-A

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken AGV 2017 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de activa en passiva van AGV op 31 december 2017 en van de baten en lasten in 2017 in overeenstemming met het Waterschapsbesluit. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2017;
- 2 de exploitatierekening over 2017;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
- 4 De bijlagen 1 tot en met 11.

Deze jaarrekening is opgenomen in hoofdstuk 5 en de bijlagen van dit jaarverslag.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en de Regeling Controleprotocol Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semi publieke sector 2017 (WNT). Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van AGV zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

ACAM is bereikbaar per metro, sneltram (lijn 51, 53 en 54) en tram (lijn 9 en 14) halte Waterloo plein
Een routebeschrijving vindt u op www.amsterdam.nl

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag
- de overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat
- alle informatie bevat die op grond van het Waterschapsbesluit is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Waterschapsbesluit en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Waterschapsbesluit.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Waterschapsbesluit. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude, waaronder ook begrepen afwijkingen die de rechtmatigheid van de verantwoorde informatie betreffen.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

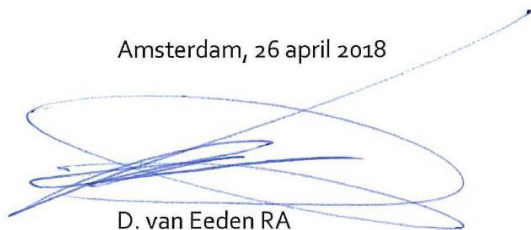
Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 26 april 2018

D. van Eeden RA
Auditdienst ACAM

BIJLAGE 1 - STAAT VAN IMMATERIELE VASTE ACTIVA -													
Immateriële vaste activa	Stand 31-12-2016				Mutaties 2017			Stand 31-12-2017					
	Aan- schaf- prijs	Cumulatieve afschrijvingen	ontvangen bijdragen van derden	Boek- waarde	Ver- meer- de- ringen	Ontvangen bijdragen van derden	Afschrij- vingen	Aan- schaf- prijs	Cumulatieve afschrijvingen	ontvangen bijdragen van derden	Boek- waarde	Wijze/ duur afschrij- ving	Rente t.l.v. exploitatie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Uitgaven onderzoek en ontwikkeling	781.300	468.780	-	312.520	-	-	156.260	781.300	625.040	-	156.260	5	9.714
Bijdragen aan activa in eigendom van:													
- Overheden													
Aan gemeenten i.h.k.v. het waterkwaliteitsspoor	12.753.942	2.919.908	-	9.834.034	-	-	536.210	12.753.942	3.456.118	-	9.297.824	25	305.659
Aan gemeenten t.b.v. riolering buitengebieden	9.346.878	2.910.161	-	6.436.717	-	-	400.737	9.346.878	3.310.898	-	6.035.980	25	200.065
Aan provincie NH i.h.k.v. aanleg natuurverbinding	1.000.000	120.000	-	880.000	-	-	40.000	1.000.000	160.000	-	840.000	25	27.352
- Overigen	2.733.148	404.450	-	2.328.698	153.296	-	109.326	2.886.444	513.776	-	2.372.668	25	72.380
Geactiveerde bijdragen aan het Rijk inzake het hoogwaterbeschermingsprogramma (*)	40.586.749	11.485.329,00	-	29.101.420	9.590.851	-	8.277.439	50.177.600	19.762.768	-	30.414.832	5	904.524
Overige immateriële vaste activa (**)	20.217.988	3.082.067	10.844.625	6.291.296	-	-	948.868	20.217.988	4.030.935	10.844.625	5.342.428	div	195.545
Totaal immateriële vaste activa	87.420.005	21.390.695	10.844.625	55.184.685	9.744.147	0	10.468.840	97.164.152	31.859.535	10.844.625	54.459.992		1.715.239

(*) Het afschrijvingsbedrag op de bijdragen aan het Rijk inzake het hoogwaterbeschermingsprogramma betreft:

- Bijdrage 2013	1.426.082
- Bijdrage 2014	2.064.000
- Bijdrage 2015	2.548.000
- Bijdrage 2016	2.239.357
Totaal	8.277.439

Afschrijvingen
kolom 8

(**) De boekwaarde van de Overige immateriële vaste activa betreft:

- Saneringsprojecten ter verbetering van de waterkwaliteit	4.054.374
- Uitgaven waterschapsverkiezingen	1.172.943
- Renovatie gemaal de Ronde Hoep	115.111
Totaal	5.342.428

Boekwaarde
kolom 12

BIJLAGE 2 - STAAT VAN MATERIELE VASTE ACTIVA (GECOMPRIMEERD) -														
Materiële vaste activa	Stand 31-12-2016				Mutaties 2017					Stand 31-12-2017				Rente ten laste van de exploitatie
	Aan-schaf-prijs	Cumulatieve afschrijvingen en bijdragen reserves	bijdragen van derden/ subsidies	Boek-waarde	Nieuwbouw derden	Geactiveerde lasten	Overboeking onderhanden werk	Bijdragen van derden/ subsidies	Afschrij-vingen	Aan-schaf-prijs	Cumulatieve afschrijvingen en bijdragen reserves	bijdragen van derden/ subsidies	Boek-waarde	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	16
WERKEN IN EXPLOITATIE														
Gronden	38.948.022	3.849.969	-	35.098.053	0	-	-	-	520.147	38.948.022	4.370.116	-	34.577.906	1.401.315
Bedrijfsgebouwen	4.772.660	914.370	-	3.858.290	206.663	-	-	-	159.089	4.979.323	1.073.459	-	3.905.864	119.923
Woonruimten	776.521	412.339	-	364.182	-	-	-	-	16.336	776.521	428.675	-	347.846	11.319
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken														
Waterkeringen	191.797.254	45.030.007	8.557.070	138.210.177	15.024.360	-	-	3.330.048	5.614.579	206.821.614	50.644.586	11.887.118	144.289.910	4.295.820
Watergangen, kunstwerken en gemalen	60.011.736	22.914.685	3.334.444	33.762.607	5.103.793	-	-	-	2.142.476	65.115.529	25.057.161	3.334.444	36.723.924	1.049.402
Zuiveringstechnische werken														
Transportsystemen	32.793.834	21.275.773	1.342.372,00	10.175.689	135.625	-	-	36.583	986.950	32.929.459	22.262.723	1.378.955	9.287.781	316.279
Zuiveringsinstallaties	465.137.568	135.583.774	10.880.428	318.673.366	14.319.410	-	-	546.211	15.796.044	479.456.978	151.379.818	11.426.639	316.650.521	12.648.731
Slibverwerkingsinstallaties	14.709.680	6.216.504	-	8.493.176	-	-	-	-	561.964	14.709.680	6.778.468	-	7.931.212	263.983
Vaarwegen en havens	10.084.727	5.000.420	-	5.084.307	-	-	-	-	444.880	10.084.727	5.445.300	-	4.639.427	158.029
Overige materiële vaste activa	140.111.189	45.009.103	18.015.812	77.086.274	4.787.203	-	-	2.413.907	4.948.098	144.898.392	49.957.201	20.429.719	74.511.472	2.395.980
TOTAAL WERKEN IN EXPLOITATIE	959.143.191	286.206.944	42.130.126	630.806.121	39.577.054	-	-	6.326.749	31.190.563	998.720.245	317.397.507	48.456.875	632.865.863	22.660.781
ONDERHANDEN WERKEN														
Zuiveringstechnische werken														
Transportsystemen	-	-	-	-	477.705	-	-	-	-	477.705	-	-	477.705	-
Zuiveringsinstallaties	-	-	-	-	613.014	4.902	-	-	-	617.916	-	-	617.916	-
Overige materiële vaste activa	-	-	-	-	260.618	-	-	-	-	260.618	-	-	260.618	-
TOTAAL ONDERHANDEN WERKEN	0	0	0	0	1.351.337	4.902	0	0	0	1.356.239	0	0	1.356.239	0
TOTAAL GENERAAL	959.143.191	286.206.944	42.130.126	630.806.121	40.928.391	4.902	0	6.326.749	31.190.563	1.000.076.484	317.397.507	48.456.875	634.222.102	22.660.781

De post Overige materiële vaste activa betreft:

- Watergebiedsplannen	35.042.440
- Waterinrichtingsplannen	26.257.583
- Stedelijke waterplannen	838.755
- Natuurvriendelijke oevers	139.161
- Activa welke niet in één van de andere categorieën zijn in te delen	12.233.533

BIJLAGE 3 - STAAT VAN FINANCIËLE VASTE ACTIVA -									
Financiële vaste activa	Stand 31-12-2016			Mutaties 2017			Stand 31-12-2017		
	Aanschaf- prijs	Cumulatieve verminderingen	Boek- waarde	Vermeer- deringen	Herwaar- dering	Vermin- deringen	Aanschaf- prijs	Cumulatieve verminderingen	Boek- waarde
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<u>Kapitaalverstrekking aan bedrijven</u>									
aandelen A van de Nederlandse Waterschapsbank	32.315	-	32.315	-	-	-	32.315	-	32.315
aandelen B van de Nederlandse Waterschapsbank	7.176	-	7.176	-	-	-	7.176	-	7.176
Totaal kapitaalverstekking aan bedrijven	39.491	-	39.491	-	-	-	39.491	-	39.491
Totaal financiële vaste activa	39.491	-	39.491	-	-	-	39.491	-	39.491

BIJLAGE 4 - STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN -											
Reserves en voorzieningen	Stand 01-01-2017					Mutaties in jaar 2017			Stand 31-12-2017		
	Ultimo 2016	Resultaatbestemming over 2016	Primo 2017	Belegd bij derden	Beschikbaar voor interne financiering	Vermeerderingen		Verminderingen	Ultimo 2017	Belegd bij derden	Beschikbaar voor interne financiering
						Rente	Overige				
-1-	-2-	-3-	-4-	-5-	-6-	-7-	-8-	-9-	-10-	-11-	-12-
Algemene reserves											
- Algemene reserve Zuiveringsbeheer	2.450.029	-	2.450.029	-	2.450.029	-	-		2.450.029	-	2.450.029
- Algemene reserve Watersysteembeheer	2.450.029	-	2.450.029	-	2.450.029	-	-		2.450.029	-	2.450.029
Totaal algemene reserves	4.900.058	-	4.900.058	-	4.900.058	-	-	-	4.900.058	-	4.900.058
Bestemmingsreserves tariefegalisatie											
- Tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing	746.365	2.116.865	2.863.230	-	2.863.230	-			2.863.230	-	2.863.230
- Tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing	1.608.372	4.669.847	6.278.219	-	6.278.219	-			6.278.219	-	6.278.219
Totaal bestemmingsreserves tariefegalisatie	2.354.737	6.786.712	9.141.449	-	9.141.449	-	-	-	9.141.449	-	9.141.449
Overige bestemmingsreserves en -fondsen											
- Bestemmingsreserve te dekken exploitatiesaldo	-12.983.277	-	-12.983.277	-	-12.983.277		3.933.730		-9.049.547	-	-9.049.547
- Bestemmingsfonds saneren Vecht	6.459.598	-	6.459.598	-	6.459.598	-		77.202	6.382.396	-	6.382.396
Totaal overige bestemmingsreserves	-6.523.679	-	-6.523.679	-	-6.523.679	-	3.933.730	77.202	-2.667.151	-	-2.667.151
Te bestemmen resultaat 2016											
- Te bestemmen resultaat 2016	6.786.712	-6.786.712	-	-	-				-	-	-
- bestemd voor versnelde afschrijving van de bijdragen aan het hoogwaterbeschermingsprogramma	-	-	-	-	-				-	-	-
Totaal te bestemmen resultaat 2016	6.786.712	-6.786.712	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Te bestemmen resultaat 2017											
- Te bestemmen resultaat 2017	-	-	-	-	-		4.374.945		4.374.945	-	4.374.945
Totaal te bestemmen resultaat 2017	-	-	-	-	-	-	4.374.945	-	4.374.945	-	4.374.945
Voorzieningen											
- Voorzieningen	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal voorzieningen	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal reserves en voorzieningen	7.517.828	-	7.517.828	-	7.517.828	-	8.308.675	77.202	15.749.301	-	15.749.301

BIJLAGE 5 - STAAT VAN VASTE SCHULDEN -
Jaar 2017

Omschrijving	tbv rwzi West	tbv overige activa	Totaal
1. Oorspronkelijk bedrag van de leningen	288.000.000	791.940.768	1.079.940.768
2. Restant bedrag geldleningen per 1-1	180.743.333	495.680.293	676.423.626
3. Nominaal bedrag afgesloten leningen	8.000.000	37.000.000	45.000.000
4. Bedrag van aflossing	13.603.333	31.800.194	45.403.527
5. Restant bedrag geldleningen per 31-12	175.140.000	500.880.099	676.020.099
6. Aantal leningen per 31-12			46
7. Aflossingsverplichting 2018	13.870.000	31.800.194	45.403.527
8. Rentelast	8.932.347	16.644.844	26.124.929
9. Gemiddeld rentepercentage	5,16%	3,17%	3,69%
10. Gemiddelde restant looptijd in jaren	15,9	20,4	19,2

BIJLAGE 6 - STAAT VAN PERSONEELSLASTEN -

Organisatie eenheid	Personele sterkte in f.t.e.						Personeelslasten					
	jaarrekening 2016		begroting 2017		jaarrekening 2017		totaal jaarrekening 2016	totaal begroting 2017	realisatie jaarrekening 2017			totaal jaarrekening 2017
	toegestane formatie	werkelijke formatie eigen personeel	toegestane formatie	geraamde formatie eigen personeel	toegestane formatie	werkelijke formatie eigen personeel			salarissen eigen personeel (incl. soc.lstn)	sociale lasten eigen personeel	overige perso- neelslasten eigen personeel	
<u>Huidige bestuur AGV :</u>												
-AGV Dijkgraaf	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	182.933	184.000	156.349		25.459	181.808
-AGV Secretaris-directeur	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	77.449	87.000	76.667		1.061	77.728
-AGV Dagelijks bestuur							478.018	368.000	387.184		26.766	413.950
-AGV Algemeen bestuur							203.898	225.000	148.443		108.523	256.966
Wachtgeldregeling voormalige bestuursleden							241.216	296.000	124.143		-	124.143
Totaal	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1.183.514	1.160.000	892.786	-	161.809	1.054.595

Financieringsmiddelen

Boekwaarde van de kapitaaluitgaven per 1 januari 2017	685.990.806
Restant geldleningen per 1 januari 2017 (bijlage 5)	676.423.626
Beschikbaar eigen vermogen per 1 januari 2017 (bijlage 4)	<u>7.517.828</u>
	<u>683.941.454</u>
Tekort aan financieringsmiddelen	<u>2.049.352</u>

Rentelasten

a. Rente van geldleningen (bijlage 5)	24.782.814
rente betaald op leningen ten behoeve van de rwzi-West	<u>-8.940.690</u>
	15.842.124
rente ivm financiering van de negatieve reserve "Te dekken exploitatiesaldo", de rente wordt apart toegerekend aan de exploitatie (BBP 13)	<u>-403.544</u>
	15.438.580
b. Rente tijdelijke financiering kapitaaluitgaven met kasgeld	-3.250
c. Rente algemene en bestemmingsreserves (bijlage 4)	0
	<u>15.435.330 (A)</u>

Boekwaarde voor rente-omslag

Boekwaarde van de kapitaaluitgaven per 1 januari 2017	685.990.806
Af: boekwaarde van kapitaaluitgaven van de rwzi-West	<u>189.387.226</u>
	<u>496.603.580 (B)</u>

Rente-omslagpercentage voor 2017: **3,1082 (A/B)**

De omslagrente wordt bepaald exclusief de financiering van de rwzi-West te Amsterdam. De aan de rwzi-west toe te rekenen rentelasten worden berekend als de som van de rentelasten van de voor dit project aangetrokken financiering. Het rentepercentage voor de rwzi-west komt voor 2017 uit op 4,72 % (2016: 4,87 %).

BIJLAGE 8 - KREDIETSTAAT												
Bestuursbesluit			BBP nr.	Omschrijving	Kredietbedrag	Uitgaven t/m 2016	Uitgaven 2017	Uitgaven t/m 2017	Saldo 31-12-2017	Prognose Totaaluitgaven	Prognose Einddatum	Opmerkingen
Jaar	Nr.	Groep (adm.)										
2008	13	AGVIWS08013	3	Veiligheidstoetsing secundaire waterkeringen 2e fase	11.500.000	11.518.552	0	11.518.552	-18.552	11.518.552	2017	wordt per 1-1-2018 afgesloten.
				Beheersinstrumenten Waterkeringen	11.500.000	11.518.552	0	11.518.552	-18.552	11.518.552		
2006	31	AGVIWS06031, 07016, 08019B	4	Dijkverbeteringsprojecten Actieprogramma Veilige Waterkeringen	109.100.000	111.213.504	2.484.666	113.698.170	-4.598.170	109.100.000	2019	Behorende bij krediet AGVIWS150083
2013	548	AGVIWS130548	4	Aanleg Amstelnoodkering voorbereidingskrediet	800.000	13.445	-	13.445	786.555	13.445	2018	Bedoeling is geweest aanleg van noodkering Amstel. Inmiddels onderzoek naar
2014	296	AGVIWS140296	4	Dijkverbet pr kering Ipen sl & Diemerds sl	1.210.000	10.235-	853.752	843.517	366.483	1.210.000	2019	
2014	643	AGVIWS140643	4	Bijdrage nw hoogwaterbeschermingsprogram	51.600.000	34.256.786	9.590.851	43.847.637	7.752.363	51.600.000	2019	In 2017 aanvullend krediet AGVIWS170167 ivm verwachting overschrijding h
2014	759	AGVIWS140759	4	Voorber compartim wrk Ringvaart Watergraafsmeer	165.000	282.064	18.689	300.753	-135.753	180.000	2018	De overschrijding komt door een langere dan geraamde ontwerpfase voor be
2015	83	AGVIWS150083	4	Actieprogr Waterkeringen 2010-2015 aanv	5.500.000	-	-	0	5.500.000	5.500.000	2019	Behorende bij krediet AGVIWS06031, 07016, 08019B
2015	419	AGVIWS150419	4	Dijkverbeteringsprojecten 2016	7.500.000	7.223.401	6.914.493	14.137.894	-6.637.894	7.500.000	2020	Behorende bij krediet AGVIWS160124
2015	519	AGVIWS150519	4	De Ronde Hoep calamiteitenberging	807.000	328.066	464.960	793.026	13.974	807.000	2018	
2016	124	AGVIWS160124	4	Maatregelen regionale waterkeringen 2015-2024 (dijkverb. Prog)	50.000.000	-	-	-	50.000.000	50.000.000	2020	Behorende bij krediet AGVIWS150419
2016	429	AGVIWS160429	4	uitv. vervanging compartimenteringswerken Ringvaart Watergraafsmeer	1.153.000	-	957.751	957.751	195.249	842.000	2018	De onderschrijding komt door een bijdrage van de gemeente Amsterdam mb
2017	167	AGVIWS170167	4	Renovatie Ipenslotersluis en Diemerdammer sluis aanvullend	590.000	-	-	-	590.000	590.000	2019	
				Aanleg en onderhoud waterkeringen	228.425.000	153.307.031	21.285.162	174.592.193	53.832.807	227.342.445		
2003	40	AGVIWS03040	7	Uitv. Inr. WGP Nrd.Vechtplassen (bbp7 20%; bbp8 20%; bbp9 60%)	6.299.000	5.153.815	58	5.153.873	1.145.127	5.153.873	2018	wordt per 1-1-2018 afgesloten. vanuit 08028B 1,8 mln euro aanvullende kredi
2004	66	AGVIWS04066	7	Watergebiedspl Groot Wilnis-Vinkeveen	2.940.000	3.442.492	109.133	3.551.625	-611.625	2.750.000	2018	
2006	32	AGVIWS06032	7	Stedelijke Waterplan Kudelstaart	474.100	110.035	-	110.035	364.065	220.000	2018	eind afrekening gemeente Aalsmeer eind 2016
2006	41	AGVIWS06041B	7	Diverse watergebieds- en waterinrichtingsplannen 2006	7.642.891	8.741.997	21.875	8.763.872	-1.120.981	7.833.872	2018	zowel WIP als TS (gemaal Dooijersluis), circa 1 mln aan subsidie ontvangen
2007	28	AGVIWS07028A	7	WGP Naardermeer, 's Gravelandse polder en omgeving, excl grond	4.980.000	2.548.783	-	2.548.783	2.431.217	2.548.783	2017	wordt per 1-1-2018 afgesloten. Plan wordt deels niet uitgevoerd ivm verbred
2008	2	AGVIWS08002	7	Maatregelen en waterberging Marickanland	680.000	178.690	-	178.690	501.310	680.000		
2008	14	AGVIWS08014A	7	Uitvoering NWB- en KRW-maatregelen	3.760.000	1.768.082	259.425	2.027.506	1.732.494	2.760.000	2019	veel maatregelen opgepakt in WGP
2008	14	AGVIWS08014B	7	Uitvoering extra NWB- en KRW-maatregelen bij watergebiedsplannen	3.000.000	1.494.729	61.166	1.555.896	1.444.104	1.600.000	2018	deel van de NVO stoggezet; plannen goedkoper
2008	58	AGVIWS08058	7	WGP Zuidelijke Vechtplassen (KRW-deel)	5.180.000	4.334.029	-443.241	3.890.788	1.289.212	5.180.000	2021	NVO en flexpeil goedkoper dan raming
2008	64	AGVIWS08064A	7	WGP Nijenrode, Gr Mijdrecht, Zuidelijke Vechtplassen en Middelpolder	13.565.000	5.487.533	374.507	5.862.041	7.702.959	5.900.000	2018	deel van de NVO is stop gezet en er is voordelig aanbesteed
2008	65	AGVIWS08065	7	NBW-maatregelen Bovenkerker- en Thamerpolder	3.209.000	2.027.737	-788.495	1.239.242	1.969.758	1.280.000	2018	gunstige grondaankoop en subsidie 800k
2009	79	AGVIWS09079	7	KRW-maatregelen cf Waterbeheerplan 2010-2015	5.000.000	3.641.294	490.932	4.132.226	867.774	5.000.000	2020	
2011	354	AGVIWS11354	7	Waterinrichtingsplan Kustpolders	402.477	389.641	-135.047	254.594	147.883	254.594	2018	wordt per 1-1-2018 afgesloten. Onderschrijding ivm 135K pop2 subsidie ontv
2011	540	AGVIWS11540	7	WGP Bijlmerring	1.600.000	1.780.700	39.257	1.819.957	-219.957	1.600.000	2018	Prognose lager dan gerealiseerde kosten ivm deel nog te corrigeren op kredi
2011	685	AGVIWS11685A	7	WGP Holland, Sticht Voorburg West	614.000	374.994	22.246	397.240	216.760	397.240	2018	wordt in 1-1-2018 afgesloten
2012	612	AGVIWS120612	7	WGP de Westelijke Venen	615.000	188.240	375.417	563.657	51.343	675.000	2018	Kosten zijn hoger dan begroot doordat veel extra oeverbeschoeiing nodig is
2012	618	AGVIWS120618	7	Osdorperbinnenpolder-Laag	619.000	402.133	3.548	405.680	213.320	405.681	2018	wordt per 1-1-2018 afgesloten. lagere uitgaven door meeliften stadsdeel
2012	124	AGVIWS12124	7	Grondpositie waterberging Zuiderlegmeerpolder	900.000	1.553.879	-777.750	776.129	123.871	900.000	2018	subsidiebijdrage in 2016 en grondverkoop in 2017
2012	168	AGVIWS12168A	7	Waterinrichtingsmaatregelen Noorderpark	1.128.000	722.588	180.858	903.446	224.554	900.000	2018	Loopt schadeclaim waardoor laatste maatregelen waarschijnlijk in 2018 word
2013	620	AGVIWS130620	7	Grond en waterberging Zuiderlegmeerpolder	2.800.000	1.872.018	-	1.872.018	927.982	1.900.000	2018	lagere prognose door subsidie/gunstige aanbesteding
2013	678	AGVIWS130678	7	Aanpak bruggen ihkv verbetering afvoer Zeeburg	1.000.000	-	9.953	9.953	990.047	1.000.000	2022	
2014	61	AGVIWS14061A	7	A'dam Nw-West waterinrichtingsplannen	381.000	160.862	4.204	165.066	215.934	165.065	2018	wordt per 1-1-2018 afgesloten. Door gunstige aanbesteding en gunstige liggir
2014	612	AGVIWS14612A	7	WIP Horstermeerpolder	700.000	7.627	36.270	43.896	656.104	700.000	2020	
2015	162	AGVIWS150162	7	WGP Hoeker-Garstenpolder	890.000	109.716	454.759	564.475	325.525	600.000	2019	Kosten lager dan begroot door gunstige aanbesteding en toepassen zonnepa
2015	418	AGVIWS150418	7	KRW-maatregelen conform WBP 2016-2021	11.400.000	450.002	287.477	737.479	10.662.521	11.400.000	2022	
2015	548	AGVIWS150548	7	WGP Noorderpark uitvoering maatregelen	3.144.087	47.026	462.760	509.787	2.634.300	2.000.000	2020	Lagere prognose dan kredietbedrag ivm toegekende subsidie (pop3)
2016	150	AGVIWS160150	7	Uitvoeringsmaatregelen WIP Bijlmerring	1.015.000	248.038	540.115	788.153	226.847	1.015.000	2018	
2017	27	AGVIWS170027	7	WGP Aetsveldse Polder Oost	540.000	-	37.657	37.657	502.343	540.000	2019	
2017	73	AGVIWS170073	7	Temmen van brakke kwel Horstermeerpolder pilot	1.025.000	-	13.662	13.662	1.011.338	1.025.000	2021	
2017	309	AGVIWS170309	7	Loosdrechtse Plassen integraal plan baggeren en zwevend slib	2.500.000	-	-	-	2.500.000	2.500.000	2027	
2017	444	AGVIWS170444	7	WGP Westeramstel	985.000	-	-	-	985.000	985.000	2020	
				Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	88.988.555	47.236.680	1.640.746	48.877.426	40.111.129	69.869.108		
2010	23	AGVIWS10023	8	Saneren Vecht	98.775.000	70.268.263	77.202	70.345.465	28.429.535	74.310.000	2016	€ 70.000.000 wordt gedekt uit een bijdrage van RWS
2010	23	AGVIWS10023A	8	Saneren Vecht nazorg	1.125.000	-	-	-	1.125.000	1.125.000	2026	
2017	358	AGVIWS170358	8	Sanering Het Slijk	4.400.000	-	210.416	210.416	4.189.584	4.400.000	2019	
				Baggeren van waterlopen en sanering waterbodems	104.300.000	70.268.263	287.618	70.555.881	33.744.119	79.835.000		
2005	56	AGVIWS05056B en 10285	9	Poldergemaal Noorderlegmeer	7.460.500	7.647.864	270.730	7.918.594	-458.094	7.953.000	2018	De overschrijding komt door ontwerpkeuzes tijdens de bouw van het nieuwe p
2006	12	AGVIWS06012	9	Groot onderhoud gemalen/ Onderzoek gemaal Stadwijck	1.779.500	3.263.829	-1.561.643	1.702.186	77.314	1.702.186	2018	wordt per 1-1-2018 afgesloten. De onderschrijding komt door goedkopere da
2006	57	AGVIWS06057	9	Gemalen Gooijergracht, Kromme Mijdrecht, Nieuwe Bullewijk en Betlem	1.699.200	1.251.475	-	1.251.475	447.726	1.251.475	2017	wordt per 1-1-2018 afgesloten
2008	11	AGVIWS08011A en B	9	CAW-systeem en aansluiting watersysteemobjecten rayon Noord	5.150.000	4.946.962	704.700	5.651.662	-501.662	5.552.000	2018	De overschrijding komt door hogere dan geraamde materiaalkosten voor het
2008	64	AGVIWS08064B	9	WGP Nijenrode, Gr Mijdrecht, Zuidelijke Vechtplassen en Middelpolder	7.735.000	2.653.900	214.038	2.867.938	4.867.062	5.986.000	2020	De geprognotiseerde onderschrijding is het gevolg van het bestuurlijke beslui
2010	54	AGVIWS10054	9	Renovatie balgstuwen De Omval en Het Gein	1.200.000	935.551	5.449	940.999	259.001	1.100.000	2019	De geprognotiseerde onderschrijding komt doordat een van de twee balgstuw
2011	602	AGVIWS110602	9	Voorber nieuwbouw gemaal Weesp	300.000	340.455	-	340.455	-40.455	340.455	2017	wordt per 1-1-2018 afgesloten
2011	685	AGVIWS11685B	9	Gemaal Holland, Sticht Voorburg West	70.000	87.876	-1.113	86.763	-16.763	86.763	2018	wordt per 1-1-2018 afgesloten
2012	524	AGVIWS120524	9	Verwijderen oude NS brug/ voorbereiden stroomlijnen 6 bruggen	400.000	180.652	29.618	180.652	219.348	434.021	2018	wordt per 1-1-2018 afgesloten. De overschrijding komt door het langer dan g
2012	834	AGVIWS120834	9	Renov gem Stadwijck en Haarlemmerweg	195.000							

2014	297	AGVIWS14297B	9	Gemaal Zeeburg verv elektromotoren	940.000	1.013.315	-	1.013.315	-73.315	1.013.315	2017	wordt per 1-1-2018 afgesloten. De overschrijding komt door hogere kosten vr
2014	612	AGVIWS14612B	9	Gem Horstermeerpolder voorber krediet	100.000	119.647	20.199	139.847	-39.847	140.000	2018	De overschrijding komt door de lastige ontwerpogave om het poldergemaal
2015	430	AGVIWS150430	9	Gem Westbr Binnenweg & pldrgem Van Eijk	314.000	312.245	35.317	347.563	-33.563	348.000	2018	De overschrijding komt door een duurdere dan geraamde renovatie van pold
2016	75	AGVIWS160075	9	uitvoering renovatie gemaal Zeeburg	4.445.000	1.117.189	2.123.076	3.240.265	1.204.735	4.445.000	2018	
2016	163	AGVIWS160163	9	Uitvoeringsfase nieuwbouw poldergemaal Het Honderd-West	474.000	146.060	247.492	393.552	80.448	390.000	2018	De onderschrijding komt door gunstige aanbesteding van de nieuwbouw.
2016	164	AGVIWS160164	9	Uitvoeringsfase herbouw poldergemaal Gansenhoef	458.000	240.519	98.510	339.029	118.971	365.000	2018	De onderschrijding komt door een zeer gunstige aanbesteding van het projec
2016	428	AGVIWS160428	9	Modernisering pg Horstermeer	1.122.000	-	302.465	302.465	819.535	1.195.000	2018	De geprognotiseerde overschrijding komt door het optreden van onvoorziene
2017	312	AGVIWS170312	9	Groote Zeesluis en brug Muiden voorbereiding	540.000	-	68.354	68.354	471.646	540.000	2019	
2017	286	AGVIWS17286A	9	Brug Nigtevecht groot onderhoud	2.770.000	-	-	-	2.770.000	2.770.000	2020	
2017	483	AGVIWS170483	9	Gemaal Noorder- of Rietpolder	374.000	-	-	-	374.000	374.000	2020	
				Beheer hoeveelheid water	43.797.000	26.151.438	5.617.744	29.817.961	13.979.040	42.414.215		

Bestuursbesluit			BBP nr.	Omschrijving	Kredietbedrag	Uitgaven t/m 2016	Uitgaven 2.017	Uitgaven t/m 2017	Saldo 31-12-2017	Prognose Totaaluitgaven	Prognose Einddatum	Opmerkingen
Jaar	Nr.	Groep (adm.)										
2009	53	AGVIAW09053A	12	Verplaatsen rioolwaterpersleiding Muiden Weesp	250.000	102.190	1.540	103.730	146.270	103.731	2017	wordt per 01-01-2018 afgesloten
2009	53	AGVIAW09053B	12	Onderzoek aanpasssing rioolgemaal Muiden	250.000	326.030	5.584	331.614	81.614-	331.614	2017	wordt per 01-01-2018 afgesloten
2012	349	AGVIAW12349	12	Verv./aanp. 3 afvalwatertransportleidingen in Amsterdam	1.000.000	290.120	-32.596	257.524	742.476	257.524	2017	wordt per 01-01-2018 afgesloten. 500.000 subsidie RWS
2015	536	AGVIAW150536	12	Gemaal Muiden aanpassingen	560.000	335.048	30.903	365.951	194.049	365.950	2017	wordt per 01-01-2018 afgesloten. in combinatie met onderzoek aanpassing r
2015	707	AGVIAW150707	12	Persleiding J de Jongh-/Kr Breurstraat	850.000	30.151	93.611	123.762	726.238	850.000	2019	
2016	337	AGVIAW160337	12	Uitvoeringskrediet bouw rioolgemaal en persleiding Maarssen	5.900.000	70.925	477.705	548.630	5.351.370	5.900.000	2020	
				Getransporteerd afvalwater	8.810.000	1.154.464	576.747	1.731.211	7.078.789	7.808.819		
2004	18	AGVIAW01057B	13	rwzi Hilversum Bouw (doorstart)	32.981.967	26.888.576	113.949	27.002.524	5.979.443	27.002.524	2017	wordt per 01-01-2018 afgesloten. ontv vergoeding gemeente hilversum € 5,7
2007	37	AGVIAW07037 10021 10046	13	rwzi's Horstermeer en Maarssen nabehandeling effluent	38.000.000	30.412.375	149.369	30.561.744	7.438.256	33.200.000	2020	€ 36,2 mln is incl. € 5,3 mln subsidie
2008	40	AGVIAW08040	13	rwzi Westpoort renovatie	6.860.000	6.381.138	350.717	6.731.855	128.145	6.860.000	2018	
2013	218	AGVIAW130218	13	rwzi Horstermeer uitbreiding/vernieuwing van het bedrijfsgebouw	250.000	83.170	206.663	289.833	-39.833	250.000	2018	
2014	259	AGVIAW140259	13	rwzi Amsterdam-West optimalisatie en groot onderhoud	7.600.000	6.475.790	1.143.087	7.618.877	-18.877	7.600.000	2017	
2014	363	AGVIAW140363	13	rwzi Amsterdam-West vervanging ondergrondse leidingwerk	8.000.000	7.189.763	1.506.417	8.696.180	-696.180	8.696.180	2017	wordt per 01-01-2018 afgesloten
2015	410	AGVIAW150410	13	rwzi Amstelveen modernisering uitv krediet	6.900.000	4.638.922	1.611.939	6.250.861	649.139	6.900.000	2019	
2015	421	AGVIAW150421 +160550	13	rwzi's algemeen vervangingsinvest 2015-2016	8.500.000	2.680.889	3.787.438	6.468.326	2.031.674	8.500.000	2019	
2015	652	AGVIAW150652	13	Procesautomatisering, voorbereiding vervanging	800.000	229.532	751.066	980.598	-180.598	800.000	2018	uitv krediet wordt in 2018 aangevraagd
2015	342	AGVIAW15342A	13	rwzi Adam-West biogasinstallatie voorbereiding	450.000	157.708	88.649	246.357	203.643	450.000	2018	
2015	568	AGVIAW15568A	13	rwzi Horstermeer uitvoeringskrediet biogasverwerking	2.600.000	1.065.365	1.535.325	2.600.689	-689	2.600.000	2019	
2015	568	AGVIAW15568B	13	rwzi Horstermeer uitvoeringskrediet zonnepanelen	2.000.000	69.097	235.433	304.530	1.695.470	2.000.000	2019	
2016	131	AGVIAW160131	13	rwzi Amstelveen, aanp/vervang installaties	6.250.000	520.739	1.451.958	1.972.697	4.277.303	6.250.000	2020	
2016	147	AGVIAW160147	13	rwzi Weesp voorbereiding nieuwbouw	1.500.000	342.038	529.267	871.305	628.695	1.500.000	2018	
2016	484	AGVIAW160484	13	Buiksloterham voorbereiding grondstoffenstation	250.000	-	-350.440	-350.440	600.440	250.000	2018	
2016	548	AGVIAW160548	13	Pharmafilter uitvoeringskrediet	125.000	-	27.430	27.430	97.570	125.000	2018	
2017	246	AGVIAW170246	13	rwzi Horstermeer gasveilig maken sliibinstallatie	600.000	-	-	-	600.000	600.000		
2017	419	AGVIAW170419	13	Opwekking zonne-energie rwzi's	8.920.000	-	260.618	260.618	8.659.382	8.920.000	2021	
2017	449	AGVIAW170449	13	Buiksloterham uitvoering grondstoffenstation	1.700.000	-	-	-	1.700.000	1.700.000		
2017	601	AGVIAW170601	13	rwzi Amsterdam-West optimalisatie div installatieonderdelen	5.800.000	-	1.459.511	1.459.512	4.340.488	5.800.000	2020	
2017	613	AGVIAW170613	13	rwzi westpoort bedrijfsgebouw	840.000	-	-	-	840.000	840.000		
				Gezuiverd afvalwater	140.926.967	87.135.100	14.858.396	101.993.496	38.933.471	130.843.704		
2017	286	AGVIWS170286B	20	Brug Nigtevecht op afstand bedienbaar	255.000	-	0	-	255.000	255.000	2019	
				Aanleg onderhoud vaarwegen en havens	255.000	0	0	0	255.000	255.000		
2004	48	AGVIAW04048	27	Samenw. in waterketen	600.000	331.801	8.184	339.985	260.015	600.000	2020	
2010	388	AGVIWS10388	27	Schoon Schip (woonboten stoppen met lozen)	3.525.000	2.733.148	153.296	2.886.444	638.556	3.225.000	2018	De geprognosticeerde onderschrijding komt doordat alle woonboot eigenaren
2011	510	AGVIKM10510	27	WKS Blaricum	400.250	68.095	-	68.095	332.155	400.250	2019	
2013	908	AGVIKM130908	27	WKS Bussum aanvulling	580.000	526.260	-	526.260	53.740	526.260	2017	wordt per 1-1-2018 afgesloten. Gemeente Bussum heeft een aantal deelprojec
				Beheersen van lozingen	5.105.250	3.659.304	161.480	3.820.784	1.284.466	4.751.510		
				Totaal	632.107.772	400.430.832	44.427.893	442.907.503	189.200.270	574.638.353		

BIJLAGE 9a - KOSTENVERDEELSTAAT -

		Totaal realisatie 2016	Totaal begroting 2017	Totaal realisatie 2017	Realisatie 2017	
					Zuiverings-beheer	Watersysteem-beheer
LASTEN						
1.1	Externe rentelasten	26.134.833,54	25.611.300	24.779.563,35	15.048.830,92	9.730.732,43
1.2	Interne rentelasten	32.912,00	40.440	-	-	-
1.3	Afschrijvingen van activa	37.800.783,46	41.091.200	41.659.403,51	18.389.148,35	23.270.255,16
2.1/2.2	Salarissen huidig personeel en bestuurders (incl premies)	785.221,30	704.000	673.998,50	336.999,25	336.999,25
2.4	Overige personeelslasten	157.077,29	160.000	161.808,94	80.904,47	80.904,47
2.5	Personeel van derden	-	-	18.566,76	9.283,38	9.283,38
2.6	Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders	241.215,82	296.000	218.787,02	109.393,51	109.393,51
3.2	Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	209.471,84	314.000	361.302,33	180.651,16	180.651,17
3.10	Overige diensten door derden	1.498.254,82	1.560.440	1.363.333,81	788.703,41	574.630,40
	- Toerekening kosten Waternet	92.076.468,10	95.585.750	94.483.760,95	40.466.073,15	54.017.687,80
4.2	Bijdrage aan het Rijk	4.798.622,00	6.372.000	6.393.901,00	-	6.393.901,00
4.2	Bijdragen aan overigen	422.950,00	419.960	419.960,00	209.980,00	209.980,00
5.1	Te verrekenen kosten met fonds 'Saneren Vecht'	1.801.294,89	-	77.201,98	-	77.201,98
Totaal exploitatie		165.959.105,06	172.155.090	170.611.588,15	75.619.967,60	94.991.620,55
Toevoegingen aan reserves		3.933.730,00	3.933.730	3.933.730,00	3.933.730,00	-
Toevoegingen rente aan reserves		32.912,00	40.440	-	-	-
TOTAAL LASTEN		169.925.747,06	176.129.260	174.545.318,15	79.553.697,60	94.991.620,55
OPBRENGSTEN						
1.2	Interne rentebaten	32.912,00	40.440	-	-	-
3.1	Verkoop van grond	434.721,06	-	228.058,05	-	228.058,05
3.4	Opbrengst uit grond en water	2.136.303,06	1.484.000	1.567.895,55	-	1.567.895,55
3.5	Huuropbrengst uit overige eigendommen	151.608,00	96.000	156.220,29	-	156.220,29
5.1	Opbrengsten Watersysteemheffing, gebouwd	34.260.589,23	34.765.760	35.793.678,65	-	35.793.678,65
5.2	Opbrengsten Watersysteemheffing, ingezetenen	53.260.212,76	54.596.650	55.219.238,31	-	55.219.238,31
5.3	Opbrengsten Watersysteemheffing, ongebouwd	3.277.685,73	4.267.700	4.225.854,87	-	4.225.854,87
5.4	Opbrengsten Watersysteemheffing, natuur	25.914,14	24.280	27.842,79	-	27.842,79
5.5	Opbrengst Verontreinigingsheffing	748.580,54	895.050	897.805,74	-	897.805,74
5.6	Opbrengst Zuiveringsheffing, bedrijven	21.528.944,42	20.954.700	20.664.355,60	20.664.355,60	-
5.7	Opbrengst Zuiveringsheffing, huishoudens	58.770.461,87	57.778.110	60.057.209,76	60.057.209,76	-
6.2	Geactiveerde lasten	-	6.500	4.901,82	4.901,82	-
Totaal exploitatie		174.627.933	174.909.190	178.843.061,43	80.726.467,18	98.116.594,25
6.1	Onttrekkingen aan reserves	2.084.525,89	-	77.201,98	-	77.201,98
TOTAAL OPBRENGSTEN		176.712.458,70	174.909.190	178.920.263,41	80.726.467,18	98.193.796,23
EXPLOITATIERESULTAAT		6.786.711,64	-1.220.070,00	4.374.945,26	1.172.769,58	3.202.175,68

BIJLAGE 9b - OVERZICHT NETTO KOSTEN PER BELEIDSPRODUCT -

Beleidsproduct	Begrote uitgaven beleidsproducten totaal	Gerealiseerde uitgaven beleidsproducten totaal	Begrote uitgaven beleidsproducten totaal (zuiveringsbeheer)	Gerealiseerde uitgaven beleidsproducten totaal (zuiveringsbeheer)	Begrote uitgaven beleidsproducten totaal (watersysteembeheer)	Gerealiseerde uitgaven beleidsproducten totaal (watersysteembeheer)
1. Eigen plannen	5.552.700	5.576.307	-	-	5.552.700	5.576.307
2. Plannen van derden	1.600.980	1.474.383	-	-	1.600.980	1.474.383
3. Beheersinstrumenten waterkeringen	2.594.260	2.724.460	-	-	2.594.260	2.724.460
4. Aanleg en onderhoud waterkeringen	27.637.080	27.161.120	-	-	27.637.080	27.161.120
5. Dijkbewaking en calamiteitenbestr.	306.830	302.974	-	-	306.830	302.974
6. Beheersinstrumenten watersystemen	3.720.890	3.514.218	-	-	3.720.890	3.514.218
7. Aanleg,verb. en onderh watersystemen	11.728.640	10.620.720	-	-	11.728.640	10.620.720
8. Bag. waterlopen en san. waterbodems	7.410.400	6.858.877	-	-	7.410.400	6.858.877
9. Beheer hoeveelheid water	11.738.850	11.404.432	-	-	11.738.850	11.404.432
10. Calamiteitenbetrijding watersystemen	439.090	446.515	-	-	439.090	446.515
11. Monitoring watersystemen	3.267.720	3.296.830	-	-	3.267.720	3.296.830
12. Getransporteerd afvalwater	3.568.860	3.511.606	3.568.860	3.511.606	-	-
13. Gezuiverd afvalwater	52.059.500	53.373.919	52.059.500	53.373.919	-	-
14. Verwerkt slib	12.725.520	12.741.179	12.725.520	12.741.179	-	-
15. Afvalwaterbehandeling door derden	973.190	988.048	973.190	988.048	-	-
19. Beheersinstrumenten vaarwegen/havens	-	-	-	-	-	-
20. Aanleg, onderh. vaarwegen en havens	650.210	440.437	-	-	650.210	440.437
21. Verk.reg. en -veiligheid vaarw. en hav.	231.410	301.114	-	-	231.410	301.114
22. Keur	-	-	-	-	-	-
23. Vergunningen en meldingen	2.727.730	2.492.429	-	-	2.727.730	2.492.429
24. Adviezen vergunningen	239.760	235.411	-	-	239.760	235.411
25. Toezicht	2.128.430	2.174.676	-	-	2.128.430	2.174.676
26. Handhaving	1.501.390	1.537.385	-	-	1.501.390	1.537.385
27. Reguliere lozingen	2.201.080	2.163.299	-	-	2.201.080	2.163.299
31. Belastingheffing	7.799.230	8.370.728	3.431.660	3.683.120	4.367.570	4.687.608
32. Invordering	3.339.150	2.484.382	1.469.220	1.093.128	1.869.930	1.391.254
33. Bestuur	5.577.060	5.484.696	2.788.530	2.742.348	2.788.530	2.742.348
34. Externe communicatie	2.782.320	2.830.896	1.391.160	1.415.448	1.391.160	1.415.448
Totaal	174.502.280	172.511.041	78.407.640	79.548.796	96.094.640	92.962.245

BIJLAGE 10 - REALISATIE ONINBARE VORDERINGEN -
Belastingsoort
Zuiveringsheffing/verontreinigingheffing
Huishoudens

Belastingjaar 2017	161.503
Belastingjaar 2016	469.799
Belastingjaar 2015	408.521
Belastingjaar 2014	421.106
Belastingjaar 2013	351.462
Belastingjaar 2012	160.119
Belastingjaar 2011	86.627
Belastingjaar t/m 2010	<u>28.942</u>

Subtotaal huishoudens 2.088.079

Bedrijven

Belastingjaar 2017	9.658
Belastingjaar 2016	28.169
Belastingjaar 2015	76.796
Belastingjaar 2014	129.542
Belastingjaar 2013	122.746
Belastingjaar 2012	53.695
Belastingjaar 2011	25.304
Belastingjaar 2010	<u>12.486</u>

Subtotaal bedrijven 458.396

Totaal zuiveringsheffing-verontreinigingsheffing 2.546.475

Watersysteemheffing

Belastingjaar 2017	220.127
Belastingjaar 2016	620.635
Belastingjaar 2015	563.123
Belastingjaar 2014	527.684
Belastingjaar 2013	345.408
Belastingjaar 2012	162.023
Belastingjaar 2011	82.435
Belastingjaar 2010	<u>33.327</u>

Totaal watersysteemheffing 2.554.762

Totaal 5.101.237

BIJLAGE 11 - Opbrengst Belastingheffingen -

Watersysteemheffing	Ingezetenen	Gebouwd	Ongeb/Wegen	Natuur	Totaal
Begroot 2017					
Bruto opbrengst	62.275.690	34.945.630	4.267.700	24.280	101.513.300
Kwijtschelding	-7.008.490	0	0	0	-7.008.490
Oninbaar	-670.550	-179.870	0	0	-850.420
Netto opbrengst	54.596.650	34.765.760	4.267.700	24.280	93.654.390
Jaarrekening 2017					
Bruto opbrengst	63.030.056	35.253.484	4.060.400	25.700	102.369.640
Kwijtschelding	-7.122.361	0	0	0	-7.122.361
Oninbaar	-819.356	-179.871	0	0	-999.227
Netto opbrengst 2017	55.088.339	35.073.613	4.060.400	25.700	94.248.052
Afwik. Vorige jaren	130.899	720.066	165.455	2.143	1.018.563
Netto opbrengst incl. vorige jaren	55.219.238	35.793.679	4.225.855	27.843	95.266.615
Resultaat	622.588	1.027.919	-41.845	3.563	1.612.225

Zuiveringsheffing	Huishoudens	Bedrijven	Totaal
Begroot 2017			
Bruto opbrengst	64.996.425	21.254.805	86.251.230
Kwijtschelding	-6.502.275	0	-6.502.275
Oninbaar	-716.040	-300.105	-1.016.145
Netto opbrengst	57.778.110	20.954.700	78.732.810
Jaarrekening 2017			
Bruto opbrengst	66.133.668	21.375.899	87.509.567
Kwijtschelding	-6.745.680	0	-6.745.680
Oninbaar	-821.992	-299.251	-1.121.243
Netto opbrengst 2017	58.565.996	21.076.648	79.642.644
Afwik. Vorige jaren	1.491.213	-412.292	1.078.921
Netto opbrengst incl. vorige jaren	60.057.209	20.664.356	80.721.565
Resultaat	2.279.099	-290.344	1.988.755

Verontreinigingsheffing	Huishoudens	Bedrijven	Totaal
Begroot 2017			
Bruto opbrengst	39.490	855.560	895.050
Kwijtschelding	0	0	0
Oninbaar	0	0	0
Netto opbrengst	39.490	855.560	895.050
Jaarrekening 2017			
Bruto opbrengst	45.190	789.706	834.896
Kwijtschelding	-219	0	-219
Oninbaar	-11	-7	-18
Netto opbrengst 2017	44.960	789.699	834.659
Afwik. Vorige jaren	6.921	56.226	63.147
Netto opbrengst incl. vorige jaren	51.881	845.925	897.806
Resultaat	12.391	-9.635	2.756

BIJLAGE 12 - Overzicht moties en amendementen

Moties

Onderwerp	Datum motie	Initiatiefnemer	Betrokken partijen	Portefeuillehouder	Uitslag
In- en verkoop van duurzame energie en duurzame brandstof	30-11-2017	J. Hoek	Categorie natuurterreinen en Water Natuurlijk	R.A. Steenwinkel (DB-lid)	Ingetrokken
Handelsverdrag CETA	23-03-2017	R.A. Schönberger	Partij voor de Dieren en Lijst Schönberger	Peter Smit (DB-lid, VVD)	*
Kostendelingsverordening	06-07-2017	A.J.T. van Rijn, H.J.J. van Vliet-Smit en W.C. Zwanenburg	CDA, PvdA, Categorie ongebouwd, Water Natuurlijk, Categorie bedrijven, Categorie natuurterreinen en VVD	Peter Smit (DB-lid, VVD)	Aangenomen
Klimaatverbond	06-07-2017	S.E. Mager	VVD, Water Natuurlijk, Partij voor de Dieren en PvdA	R.A. Steenwinkel (DB-lid)	Aangenomen
Voordracht DB-lid	13-09-2017	P.A. Prins, R.A. Schönberger en A.P.M. Spils	50PLUS, Lijst Schönberger, Lijst Spils en SWV		Verworpen
Oostelijke Vechtplassen - Evaluatie	15-11-2017	S.E. Mager, M. Quené en E.J. de Vries	PvdA en Water Natuurlijk	P.N. Kruiswijk (DB-lid)	Aangenomen
Oostelijke Vechtplassen - financiering legakkers					
Kievitsbuurten	15-11-2017	H.J.J. van Vliet-Smit, E.J. de Vries en W.C. Zwanenburg	PvdA, VVD en Water Natuurlijk	P.N. Kruiswijk (DB-lid)	Aangenomen
Oostelijke Vechtplassen - verbetering Vaarverbindingen	15-11-2017	M.L.A. Sikkens, H.J.J. van Vliet-Smit en E.J. de Vries	PvdA en Water Natuurlijk	P.N. Kruiswijk (DB-lid)	Verworpen
Oostelijke Vechtplassen - verbetering uitvoeringsprogramma recreatie	15-11-2017	M.L.A. Sikkens, H.J.J. van Vliet-Smit en E.J. de Vries	PvdA en Water Natuurlijk	P.N. Kruiswijk (DB-lid)	Verworpen
Leges opvragen bestuurlijke stukken WOB	14-12-2017	R.A. Schönberger	Lijst Schönberger, SWV en Lijst Spils	Peter Smit (DB-lid, VVD)	Ingetrokken
Proactief openbaar maken bestuurlijke stukken WOB	14-12-2017	R.A. Schönberger en A.P.M. Spils	Lijst Schönberger, Lijst Spils en SWV	Peter Smit (DB-lid, VVD)	Ingetrokken
Energieneutraliteit	14-12-2017	J. Hoek en M. Quené	Water Natuurlijk en 50PLUS	R.A. Steenwinkel (DB-lid)	Aangenomen

Amendementen

Onderwerp	Datum motie	Initiatiefnemer	Betrokken partijen	Portefeuillehouder	Uitslag
Tarientabel leges	14-12-2017	M. Quené	Water Natuurlijk	Peter Smit (DB-lid, VVD)	Aangenomen

* onvoldoende ondertekend